

INFORMATOR OŚWIATOWY

Biuletyn Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku

ZAWIERA M.IN.:

- 📖 Przepisy prawne, decyzje, zalecenia i wyjaśnienia...
- 📖 Informacje o placówkach oświatowych
- 📖 Innowacje i poszukiwania w nauczaniu i wychowaniu
- 📖 Propozycje doskonalenia nauczycieli
- 📖 Informacje o konkursach i olimpiadach dla uczniów
- 📖 Recenzje, nowości wydawnicze i informacje prasowe
- 📖 Komunikaty

INFORMATOR OŚWIATOWY

W NUMERZE 4/2002

I. Przepisy, zalecenia, wyjaśnienia

s. 3 i n.

- Nowy rok szkolny 2002/2003 (s. 2) • Polecamy... ustawy, rozporządzenia, zarządzenia (s.3-5) • Organizacja roku szkolnego 2002/2003 w województwie pomorskim (s.5) •

II. Informacje, opinie, propozycje

s. 6 i n.

- Ilona Gaworczyk, Maryla Orzechowska: O problemach wychowawczych (s.6-7) • Elżbieta Skóra: Akceptacja i tolerancja (s.7-8) • Maria Kniter: Jak być asertywnym? Lekcja wychowawcza (s.9-10) • ks. Ryszard Ryngwelski: Przyczyny niepowodzeń wychowawczych (s.10-12) • Janina Łowiecka: Kryzys rodziny a przemoc (s.13) • Jadwiga Bownik, Dariusz Bownik: Nieletni łamią prawo (s.14-15) • Anna Dolata: Wychowanie zdrowotne w rodzinie (s.16-18) • Jolanta Kozyrńska: Diagnozowanie i przezwyciężanie trudności w uczeniu się (s.19-20) • Małgorzata Tabala: Tematyka antyalkoholowa w działalności pozalekcyjnej (s. 20) • Magdalena Bartelik: Lekcja matematyki w klasie III gimnazjum (s. 21-22) • Elżbieta Utig: Lekcja fizyki w terenie (s. 22-23) • Mirosława Miloch: Edukacja regionalna w przedszkolu (s. 24) • Monika Piechota, Ewa Tyszkiewicz: Poznając historię swojej rodziny i rodu (s. 25-26) • Mirosław Sobczyński: Muzeum szkolne (s. 26-27) • Iwona Poźniak: Nowocześnie, atrakcyjnie, ciekawie (s. 28) • Alicja Skatecka: Ćwiczenia śródlekcyjne (s. 29) •

III. Doskonalenie nauczycieli

s. 30 i n.

- Małgorzata Kowalska: ODN zaprasza (s. 30) • Ewa Misiewicz: Organizacja szkoleń w ODN (s.30) • Kursy grantowe. Studia podyplomowe. Kursy kwalifikacyjne. Rady pedagogiczne (s. 31) • Wizyta studyjna na Bornholmie (s. 32) • Dariusz Bownik: Stowarzyszenie Nauczycieli Olimpijskich - SNO (s. 32) • Henrietta Front-Sikora: Świat gazet i nie tylko. Wspomnienia z warsztatów (s. 33) • Elżbieta Utig: X Jubileuszowe Ogólnopolskie Nauczycielskie Warsztaty w Drodze (s. 33) • Szkoły dążące do znaku jakości Interkl@sa (s. 34) • Edukacja Dzieci Zdolnych na obszarach Rustykalnych. Podyplomowe Studium (s. 34) • Podstawy Nauczania na Odległość. Studia Podyplomowe (s. 35) •

IV. Olimpiady, konkursy

s. 36 i n.

- Regina Franczak: Konkurs z języka rosyjskiego - wyniki z r.szk. 2001/2002 (s.36) • Konkursy przedmiotowe w roku szkolnym 2002/2003 • XXIII Słupska Olimpiada Młodzieży (s. 36-37) • Anna Wróbel: Moja przygoda w muzeum (s. 38) • Jolanta Kuźma: Konkurs historyczno - literacki (s. 39) • Violetta Sawczyc, Barbara Widzińska: Integracja wokół Jubileuszu (s. 39-40) • Hanna Giersz: Zabawa w teatr (s. 40-41) • Iwona Kordylas: Lekcja archeologii w 2069 roku. Fragment scenariusza inscenizacji z okazji Dnia Ziemi • Barbara Widzińska: Kółko teatralne (s. 41-42) • Elżbieta Czykier: Uroczystość pasowania na 6-latkę (s. 42-43) • Mirosław Sawicki: Święto Niepodległości - fragment scenariusza (s. 43) • Jolanta Olejnik: Bliżej rodziców (s. 43) • Monika, Ilona Gaworczyk: Piękna nasza Ustka cała. Edukacja regionalna (s. 44-45) • Konkurs Liga Matematyczna - z regulaminu (s. 45) • Małgorzata Chudy, Agnieszka Kwiatkowska: Z wizytą na Olimpie. Konkurs mitologiczny w klasach I gimnazjum (s. 45-46) •

V. Książki i czasopisma

s. 47 i n.

- Jolanta Kuźma: Kulturotwórcza rola czasopisma (s. 47-48) • Noty o książkach: Przekazywać wiarę oraz Pedagogika praktyczna (s. 48) • Maria Pietryka, Jolanta Wiśniewska: XIX Ogólnopolski Konkurs Literackiej Twórczości Dzieci i Młodzieży Gimnazjalnej - regulamin (s. 49) • Odnotowano w prasie (s. 50) • Pożegnanie (s. 51) • Zapraszamy nauczycieli do publikowania na łamach Informatora Oświatowego. Rady i wskazówki (s. 52) •
-

NOWY ROK SZKOLNY 2002/2003

Edukacja stanowi klucz do naszej lepszej przyszłości, indywidualnej i zbiorowej. Przyjazna szkoła jest szansą dla nas wszystkich. Przekazuje nie tylko wiedzę, ale uczy też poruszania się we współczesnym świecie, dając, dzięki temu, gwarancję wykształcenia nowego pokolenia Polaków, pokolenia pozbawionego kompleksów, schematycznych postaw, przygotowanego do odważnego poruszania się w nowoczesnym, globalnym świecie. Przyjazna szkoła, to szkoła o jakiej marzą wszyscy: uczniowie, nauczyciele, rodzice. To szkoła bez nudy, bez pamięciowego uczenia się nieprzydatnych treści, sprawiedliwa w ocenach, otwarta na spragnionych myślenia uczniów. To szkoła, którą chcemy Wam stworzyć.

Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży jest priorytetem naszego rządu, zwłaszcza w obecnej sytuacji ekonomicznej kraju. Przyjęte przez rząd i podjęte przez resort rozwiązania niosą pomoc rodzinom i dzieciom najbardziej potrzebującym. W szkołach realizowany był i nadal będzie program dożywiania uczniów. Dla niektórych dzieci posiłek w szkole jest jedynym ciepłym posiłkiem w ciągu dnia.

Pragnę gorąco podziękować samorządom, administracjom szkolnym, nauczycielom, oraz wszystkim, którzy włączyli się w realizację programu „Wyprawka szkolna” za bezinteresowny trud, dzięki któremu tegoroczni pierwszoklasiści z rodzin o najniższych dochodach otrzymają tornistry wyposażone w przybory szkolne, stroje gimnastyczne oraz podręczniki. Raz jeszcze dziękuję Państwu za tę ogromną pomoc.

Rozwiązując codzienne problemy nie zapominamy o naszych strategicznych celach, o mądrym kontynuowaniu reformy edukacji ale i o poprawie tych jej elementów, które okazały się niedoskonałe. Wprowadzone do tej pory zmiany w systemie edukacji dają młodzieży gwarancję korzystania z rozwiązań sprawdzonych w innych krajach, stwarzają nową jakość wymagającą od młodych ludzi samodzielności, aktywności, umiejętności dokonywania wyborów oraz sprawdzania wiedzy i własnych możliwości.

Dziękuję tegorocznym absolwentom gimnazjów za ich mądre wybory szkół ponadgimnazjalnych. Życzę Wam, Drodzy, by wszystkie Wasze oczekiwania spełniły się z nawiązką.

Kochani uczniowie

W pierwszym dniu nowego roku szkolnego życzę wszystkim Wam, tym najmłodszym i tym prawie dorosłym, fascynującej nauki, owocnej pracy ale również zabawy, radości, budowania przyjaźni. Życzę, abyście szkolny czas wykorzystali jak najlepiej, by stanowił on dla Was, dla Waszej przyszłości, znakomitą podstawę. Był źródłem dobrych wspomnień, z którego będziecie czerpać przez całe życie.

Drodzy Nauczyciele i Wychowawcy, wszyscy Pracownicy Oświaty,

dziękuję Państwu za trud uczenia i wychowywania, życzę satysfakcji z pracy i znajdowania zadowolenia i wytrwałości w dążeniu do coraz lepszego wykonywania swoich powinności. Bądźcie Państwo dla swoich uczniów mistrzami, autorytetami, ale także wyrozumiałymi, ciepłymi opiekunami. Ze swej strony dołożę wszelkich starań, by zapewnić nauczycielom godne warunki pracy.

Szanowni Rodzice,

Państwo też jesteście nauczycielami. I to pierwszymi, najukochańszymi nauczycielami swoich dzieci. Dobra edukacja zaczyna się w kochającej rodzinie. Najlepsze systemy edukacyjne wymyślone przez najwybitniejszych ekspertów, najbardziej oddani i wykształceni nauczyciele, komputery i sieci internetowe, nie będą w stanie nadrobić zaległości powstałych w dzieciństwie. Czas poświęcony dziecku to wspaniały obowiązek Rodziców, z którego nikt nie może ich zwolnić.

Szanowni Przyjaciele Szkoły,

dziękuję Państwu zrzeszonym w samorządach terytorialnych, za troskę o poprawę kondycji polskiej szkoły, za wspieranie edukacji i proszę, by nadal nie szczędzić wysiłku ponoszonego w tak szlachetnym celu.

Szanowni Państwo,

mamy jedną, jedyną, nadrzędną, wspólną wartość, o którą musimy zabiegać i o nią dbać - polskie dzieci! Pamiętajmy o tym nie tylko przy okazji świątecznych dni.

(ZPrzemówienia Minister Edukacji Narodowej i Sportu Krystyny Łybackiej z okazji rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2002/2003, dnia 2 września 2002 r.)

Przepisy, zalecenia, wyjaśnienia

Polecamy ...

USTAWY

- Z dnia 26 kwietnia 2002 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. Nr 74, poz. 675).
- Z dnia 10 maja 2002 r. o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do podejmowania lub wykonywania niektórych działalności (Dz. U. Nr 71, poz. 655). W załączniku podano listy działalności: nr I–VI.
- Z dnia 5 lipca 2002 r. o ochronie niektórych usług świadczonych drogą elektroniczną opartych lub polegających na dostępie warunkowym (Dz. U. Nr 126, poz. 1068).
- Z dnia 5 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 126, poz. 1071).
- Z dnia 27 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty (Dz. U. Nr 141, poz. 1185).

ROZPORZĄDZENIA

- Rady Ministrów z dnia 2 lipca 2002 r. w sprawie wymogów, jakie powinny spełniać służby porządkowe organizatora imprezy masowej w zakresie wykształcenia i wyposażenia, oraz szczegółowych warunków i sposobów ich działania (Dz. U. Nr 113, poz. 983). *Załączniki: nr 1–Zakres programu szkolenia dla członków służb porządkowych, nieposiadających licencji pracownika ochrony fizycznej; nr 2 –zakres programu szkolenia dla członków służb porządkowych, posiadających licencje pracownika ochrony fizycznej; nr 3– zakres programu szkolenia dla kierowników do spraw bezpieczeń-*

stwa; nr 4–Wzór zaświadczenia o odbyciu szkolenia.

- Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu udzielania pomocy uczniom podejmującym naukę w klasach pierwszych szkół podstawowych w roku szkolnym 2002/2003 (Dz. U. Nr 111, poz. 970). Rozporządzenie określa m. in. sposób realizacji Rządowego programu “Wyprawka szkolna” oraz warunki i kryteria dochodowe, uprawniające ucznia do pomocy
- Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie określenia standardów nauczania dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów kształcenia (Dz. U. Nr 116, poz. 1004).
- Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 24 kwietnia 2002r. w sprawie warunków i trybu dopuszczania do użytku szkolnego programów nauczania, programów wychowania przedszkolnego i podręczników oraz zalecania środków dydaktycznych (Dz. U. Nr 69, poz. 635). W rozporządzeniu (paragraf 2) znajdujemy m. in. określenie programu: kształcenia ogólnego, kształcenia w zawodzie i ogólnozawodowego, wychowania przedszkolnego. 1) Program nauczania dla zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego “stanowi opis sposobu realizacji zadań edukacyjnych, ustalonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, określonej odrębnymi przepisami. Program nauczania ogólnego obejmuje co najmniej jeden etap edukacyjny i dotyczy kształcenia zintegrowanego, przedmiotu, ścieżki edukacyjnej, bloku przedmiotowego lub ich części”. 2) Program nauczania dla zawodu o program nauczania dla profilu ogólnozawodowego “stanowi zbiór usystematyzowanych, zgodnie z zasadami dydaktyki, celowych układów umiejętności i treści nauczania, ujętych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie albo w podstawie programowej kształcenia w profilu kształcenia ogólnozawodowego, określonych odrębnymi przepisami, wraz z wytycznymi dotyczącymi realizacji procesu kształcenia i oceniania osiągnięć edukacyjnych ucznia.” 3) Program wychowania przedszkolnego “stanowi opis sposobu realizacji zadań ustalonych w podstawie programowej wychowania przed-

szkolnego, określonej odrębnymi przepisami, lub zadań, które mogą być realizowane w ramach obowiązkowych zajęć dodatkowych, określonych odrębnymi przepisami." Po wyszczególnieniu tego, co każdy program powinien zawierać, rozporządzenie definiuje pojęcia: podręcznika oraz środka dydaktycznego. Szczegółowo określone są także warunki dopuszczenia do użytku szkolnego programów nauczania i wychowania przedszkolnego oraz podręczników i książek pomocniczych.

- **Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 maja 2002 r. w sprawie ustalenia wykazu wyrobów, które nie mogą być nabywane przez szkoły i placówki, jeżeli dostawca nie przedstawi odpowiedniego certyfikatu** (Dz. U. Nr 71, poz. 657). *Załączniki nr 1 i 2.*
- **Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 czerwca 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad wydawania oraz wzorów świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych, sposobu dokonywania ich sprostowań i wydawania duplikatów, a także zasad legalizacji dokumentów przeznaczonych do obrotu prawnego z zagranicą oraz zasad odpłatności za wykonywanie tych czynności** (Dz. U. Nr 70, poz. 648). Zmiany dotyczą przyznawania od r. szkolnego 2002/2003 świadectw z wyróżnieniem. Świadectwo ukończenia szkoły podstawowej z wyróżnieniem otrzyma uczeń, który spełnił warunki, o których mowa w ustępie 1 paragrafu 6 rozporządzenia MEN z 24 stycznia 2002 r. oraz z 24 kwietnia 2002 (Dz. U. Nr 6, poz. 73 i Nr 107, poz. 1132 – z 2000 r. oraz Dz. U. Nr 48, poz. 446 z 2002 r.) oraz uzyskał ze sprawdzianu co najmniej 30 punktów. Świadectwo ukończenia gimnazjum z wyróżnieniem otrzyma uczeń, który spełnił warunki podane w wyżej wymienionych rozporządzeniach oraz uzyskał z obu części egzaminu gimnazjalnego łącznie co najmniej 75 punktów.
- **Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 czerwca 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakładów kształcenia nauczycieli** (Dz. U. Nr 100, poz. 910).
- **Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 czerwca 2002 r. w sprawie rodzajów szkół, których uczniowie podlegają obowiązkowi od-**
- bywania przysposobienia obronnego oraz organizacji jego odbywania** (Dz. U. Nr 113, poz. 987). Rozporządzenie stanowi, że obowiązkowi odbywania przysposobienia obronnego podlegają uczniowie placówek ponadgimnazjalnych dla młodzieży - zarówno publicznych jak i niepublicznych. Przysposobienie obronne realizowane jest jako odrębny przedmiot nauczania w wymiarze jednej godziny tygodniowo w I i II klasie.
- **Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu** (Dz. U. Nr 113, poz. 988). Rozporządzenie określa warunki i tryb organizowania przez szkoły, w przypadku pracowników młodocianych przez pracodawcę, praktycznej nauki zawodu w warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych i szkolnych gospodarstwach pomocniczych, placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego, u pracodawców i w indywidualnych gospodarstwach rolnych oraz kwalifikacje wymagane od osób prowadzących praktyczną naukę zawodu i przysługujące im uprawnienia. Rozporządzenie stosuje się do uczniów i słuchaczy publicznych szkół ponadgimnazjalnych i szkół ponadpodstawowych prowadzących kształcenie zawodowe, a także do młodocianych pracowników, odbywających praktyczną naukę zawodu w ramach przygotowania zawodowego.
- **Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lipca 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego** (Dz. U. Nr 121, poz. 1037). Rozporządzenie określa liczbę godzin na realizację przedmiotowej tematyki w różnych typach szkół i na poszczególnych etapach kształcenia.
- **Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 lipca 2002 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania klas i szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego** (Dz. U. Nr 126, poz. 1078).

OBWIESZCZENIA

- **Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 czerwca 2002 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie danych osobowych** (Dz. U. Nr 101, poz. 926). Załącznik: Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych
- **Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 lipca 2002 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy** (Dz. U. Nr 112, poz. 980). Załącznik: Ustawa z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

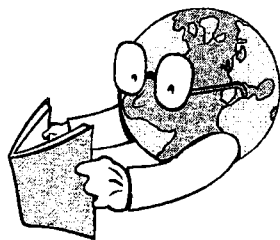
(J.T.)

Organizacja roku szkolnego 2002/2003 W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM

1. Rozpoczęcie roku szkolnego: 2 września 2002 r.
2. Zimowa przerwa świąteczna: 23 - 31 grudnia 2002 r.
3. Część zewnętrzna egzaminu maturalnego - sesja zimowa
 - język polski: 7 stycznia, godzina 9.00
 - matematyka: 8 stycznia, godzina 9.00
 - języki obce nowożytny: 9-10 stycznia, godzina 9.00
 - przedmioty do wyboru: 13-21 stycznia, godzina 9.00
 Część wewnętrzna egzaminu maturalnego: 13-25 stycznia, godzina 9.00
4. Sprawdzian dla słuchaczy szkół dla dorosłych, w których nauka kończy się w semestrze jesiennym 2003 roku: 9 stycznia, godzina 9.00
Sprawdzian dodatkowy: 8 kwietnia, godzina 9.00
5. Egzamin gimnazjalny dla słuchaczy szkół dla dorosłych, w których nauka kończy się w semestrze jesiennym 2003r.:
 - część humanistyczna: 15 stycznia, godzina 9.00
 - część matemat.-przyrodnicza: 16 stycznia, godz. 9.00
 Egzamin dodatkowy:
 - część humanistyczna: 8 maja, godzina 9.00
 - część matematyczno-przyrodnicza: 9 maja, godzina 9.00
6. Pisemne egzaminy dojrzałości w sesji zimowej:
 - język polski: 13 stycznia 2003 r.
 - drugi przedmiot: 14 stycznia 2003 r.
7. Ferie zimowe: **27 stycznia - 7 lutego**

8. Wiosenna przerwa świąteczna: 17 kwietnia - 22 kwietnia 2003 r.
9. Sprawdzian w klasie szóstej szkoły podstawowej: 8 kwietnia, godzina 9.00
Sprawdzian dodatkowy: 24 czerwca, godzina 9.00
10. Egzamin gimnazjalny:
 - część humanistyczna: 8 maja, godzina 9.00
 - część matematyczno-przyrodnicza: 9 maja, godzina 9.00
 Egzamin dodatkowy:
 - część humanistyczna: 24 czerwca, godzina 9.00
 - część matem.-przyrodnicza: 25 czerwca, godz. 9.00
11. Zakończenie zajęć w klasach programowo najwyższych szkół średnich /maturalnych/: 25 kwietnia 2003 r.
12. Zakończenie zajęć w klasach programowo najwyższych szkół zasadniczych, policealnych i pomaturalnych: 6 czerwca 2003 r.
13. Pisemne egzaminy dojrzałości w sesji wiosennej
 - język polski: 6 maja 2003 r.,
 - drugi przedmiot: 7 maja 2003 r.,
 - język ojczysty - w szkołach lub oddziałach z ojczystym językiem nauczania mniejszości narodowej: 8 maja 2003
14. Część zewnętrzna egzaminu maturalnego-sesja wiosenna:
 - język polski: 6 maja, godzina 9.00
 - matematyka: 7 maja, godzina 9.00
 - języki obce nowożytny: 8-9 maja, godzina 9.00
 - przedmioty do wyboru: 12-17 maja, godzina 9.00
 Część wewnętrzna egzaminu maturalnego: 12-24 maja
15. Egzaminy z nauki zawodu i z przygotowania zawodowego:
 - termin przeprowadzenia egzaminów z przygotowania zawodowego dla szkół zawodowych kończących się egzaminem dojrzałości w sesji zimowej: 10-14 lutego 2003 r.
 - termin przeprowadzenia egzaminów z przygotowania zawodowego i nauki zawodu pozostałych typów szkół zawodowych, w których nauka kończy się w styczniu: 6-17 stycznia 2003 r.
 - termin egzaminów poprawkowych z przygotowania zawodowego i nauki zawodu dla wszystkich typów szkół zawodowych kończących naukę w styczniu: 24-27 lutego 2003r.
 - termin egzaminów z przygotowania zawodowego i nauki zawodu przeprowadzanych w sesji wiosennej dla wszystkich typów szkół zawodowych: 9-30 czerwca 2003r.
 - termin egzaminów poprawkowych po sesji wiosennej: 25-29 sierpień 2003 r.
16. Zakończenie rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych: 20 czerwca 2003 r.
17. Ferie letnie: 21 czerwca - 31 sierpnia 2003 r.
18. Dodatkowym dniem wolnym od zajęć w szkołach z 5-dniowym tygodniem pracy może być po odpracowaniu: 2 maja 2003 r., 20 czerwca 2003 r.

(ze stony: www.kuratorium.gda.pl)

Informacje, opinie, propozycje

*Ilona Gaworczyk
Maryla Orzechowska
Szkoła Podstawowa nr 2 w Uście*

O problemach wychowawczych

Zmiany we współczesnym świecie spowodowały, że na przestrzeni ostatnich lat znacznie poszerzył się wachlarz problemów, z którymi radzić sobie musi wychowawca klasy.

W roku szkolnym 2000/2001 zostałam wychowawczynią klasy czwartej i nauczycielką języka polskiego w tejże klasie. Rozmowy z byłą wychowawczynią, rodzicami, zapoznanie się z orzeczeniami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i pierwszy miesiąc pracy z uczniami były bazą diagnozowania postaw wychowawczych, ich zachowań oraz systemów wartości. Działania pozwoliły określić ten zespół jako klasę "uczniów trudnych" pamiętając, że współczesne teorie wychowawcze nazywają tym mianem nie tylko tych uczniów, którzy zachowują się aspołecznie, ale i uczniów biernych, wycofujących się bądź znerwicowanych. Dlatego koniecznym stało się podjęcie szczególnych zabiegów wychowawczych zaplanowanych jako zespół działań długofalowych, zgodnie z zasadą perspektywiczności obowiązującą przy konstruowaniu programu wychowawczego. Pracując nad programem wychowawczym dla tej klasy, ze względu na jej specyfikę, szczególny nacisk położyłam na działania, które będą rozwijać: • emocjonalność, • wartości i postawy, • dążenie do samorealizacji.

Nawiązałam bardzo ścisłą współpracę z pedagogiem szkolnym i wspólnie określiliśmy najważniejsze ogniwa "Programu wychowawczego dla klasy czwartej". Oto one:

CELE:

- tworzenie właściwych warunków do wychowania społecznego,
- integracja jednostki z grupą społeczną,
- rozwój inteligencji emocjonalnej,
- kształtowanie osobowości.

ZADANIA:

1. Nauka:
 - wyrażania i odczytywania emocji,
 - właściwej komunikacji interpersonalnej,
 - rozwiązywania konfliktów,
 - empatii.
2. Odkrywanie uniwersalnego kanonu wartości, przybliżanie go i zachęcanie do stosowania.
3. Widzenie siebie, poznawanie swoich możliwości i ograniczeń.

POŻADANE EFEKTY:

- wytworzenie przyjaznej atmosfery w klasie,
- ukształtowanie dobrych relacji z innymi,
- poczucie satysfakcji, pewności siebie,
- zdobycie umiejętności samooceny,
- uczestniczenie w grupie, poczucie wspólnoty z nią,
- komunikatywność i otwartość.

Pedagog szkolny w celu osiągnięcia właściwych zmian w strukturze klasy dobrała odpowiednie techniki i metody badań, które po przeprowadzeniu starannie analizowałyśmy. Ja, jako wychowawca, wybierałam odpowiednie zajęcia i zabawy prowadzące do osiągnięcia określonego celu, pedagog przeprowadziła kilkakrotnie (po każdym etapie pracy) "Plebiscyt zyczliwości i niechęci" (załącznik nr 1), który pozwala na wyselekcjonowanie uczniów nieprzystosowanych. Stale prowadzimy obserwację każdego ucznia notując zmiany w "Arkuszu obserwacji" (załącznik nr 2).

Pierwsze zabiegi wychowawcze pozwoliły na określenie grup uczniów wymagających szczególnej pomocy, opieki i pracy.

GRUPA I - to uczniowie o inteligencji przeciętnej lub niższej, osiągający słabe wyniki w nauce (6 osób).

GRUPA II - to uczniowie bierni, mało aktywni, bardzo zamknięci w sobie; często przyczyną są bardzo trudne warunki domowe i tragedie życiowe (3 osoby).

GRUPA III - to uczniowie mający kłopoty z nawiązaniem prawidłowych kontaktów z innymi uczniami w klasie (7 osób), prezentujący postawy nietolerancji, agresji, huśtawek emocjonalnych. Często dochodziło do kłótni, bójek, rzucania rozmaitych pomówień i oskarżeń. Tu znalazł się "koziół ofiarny" - dziecko o zupełnie rozchwianych emocjach, nie lubiane, wyszydzane, wręcz znienawidzone.

Aby osiągnąć zamierzone cele i oczekiwane efekty systematycznie podejmowałam tradycyjne działania, tj. wycieczki, zabawy, konkursy, ale też starannie przygotowywałam lekcje wychowawcze i języka polskiego. Na godzinach wychowawczych bardzo często wykorzystywałam techniki dramatyczne, na lekcjach języka polskiego pracę w grupach wg programu KREATOR, inscenizacje, scenki udratyzowane. Dzieciom podobały się bardzo takie zajęcia jak "Mój nastrój w kolorze", polegające na dobraniu barwy do własnych przeżyć oraz podanie krótkiego uzasadnienia, / ale niekoniecznie, bez przymusu. / "Tratwa" to zabawa polegająca na tym, aby znaleźć się w kręgu narysowanym na podłodze na hasło "burza". Na tratwie nie mieszczą się wszyscy, dlatego prowadząca proponuje, by pomyśleć, co zrobić, żeby zabrać wszyst-

kich (np. wziąć na ręce, na barana). Tę zabawę powtarzałam wielokrotnie, ponieważ większość cieszyła się, że znowu ktoś został, czasami niektórzy wręcz rozpychali się i odtrącali dzieci bierniejsze.

Kolejne ćwiczenie to "Podaj swój ruch" - dzieci stoją w kręgu. Wybrana osoba pokazuje ruch, który mają wykonać pozostali. Tu niektórzy dzieci (te biernie) nie umiały początkowo nic pokazać.

Mam za sobą dwa lata pracy w tej klasie, w ciągu których udało nam się z panią pedagog trochę poprawić sytuację. Nie ma bójek, wiecznego skarżenia na innych. Dzieci w większości potrafią nazwać i określić swoje uczucia, ocenić obiektywnie postępowanie swoje i innych. Zdrażnień i konfliktów nadal nie brakuje, ale zmieniła się forma ich rozwiązywania. I jest to jakiś sukces.

BIBLIOGRAFIA:

1. T.Pilch *Zasady badań pedagogicznych*, Warszawa 1995
2. M.Pilikiewicz *Graficzna analiza materiału socjometrycznego* [w]: *Psychologia Wychowawcza* 1963, nr 3, s. 41
3. B.Jankowski *Wychowanie w szkole*, Poznań 2000

Załącznik nr 1.

PLEBISCYT ŻYCZLIWOŚCI I NIECHĘCI

Proszę, abyś ocenił(a) osobę wyczytaną. Masz do wyboru następujące możliwości:

++ bardzo lubię	- raczej nie lubię
+ lubię	-- zdecydowanie nie lubię
0 jest mi obojętna	

Spis klasy:

Imię i nazwisko	Ocena
1.	
2.	
3. [itd]	

Załącznik nr 2.

'ARKUSZ OBSERWACJI

Imię i nazwisko ucznia.....
 wiek.....
 Wychowawca zna dziecko od

1. Stosunek ucznia do rówieśników
2. Stosunek ucznia do nauczycieli i dorosłych
3. Reakcje na okazanie życzliwości i zainteresowania ze strony kolegów
4. Reakcje na otrzymane oceny negatywne
5. Włączanie w życie klasy

Elżbieta Skóra

Szkoła Podstawowa nr 5 w Chojnicach

Akceptacja i tolerancja

Scenariusz lekcji przygotowałam dla uczniów ostatniej klasy szkoły podstawowej oraz I klasy gimnazjum. Propozycję moją można wykorzystać w klasie, w której wystąpił problem braku akceptacji – odrzucenia, bądź u progu budowania nowego zespołu klasowego.

CELE (przewidywane osiągnięcia): uczeń: rozumie właściwie pojęcie tolerancji, rozumie potrzebę samoakceptacji i akceptacji innych, podejmuje świadomy wysiłek, bycia dobrym kolegą (dobrą koleżanką), potrafi uszanować czyjąś odmienność!

METODY: oparta na słowie, aktywnego działania, zabawowa.

FORMY PRACY: w zespołach, całą grupą oraz indywidualnie.

MATERIAŁ: plansze wymienione w załącznikach, arkusz papieru, mazaki, pluszowa maskotka, zabawne znaczki lub baloniki, samoprzylepne karteczki w dwóch odcieniach, kserokopie rozsypanki sylabowej, karteczki z obrazkami potrzebne do podziału na grupy.

TOK LEKCJI:

1. Powitanie uczniów i przedstawienie tematu.
2. Próba zdefiniowania przez uczniów słów: tolerancja, akceptacja.

ĆWICZ. 1 Nauczyciel rozwiesza na tablicy planszę do uzupełnienia – zał. 1. Zadaniem klasy jest odgadnięcie ukrytych na niej słów – haseł. Pierwsza osoba zostaje wyznaczona do odgadywania przez prowadzącego, który wręcza jej maskotkę. Osoba ta podaje całe słowo, bądź jedną literę, która może występować w ukrytych hasłach. Jeśli odgadnie, litera zostaje zapisana we właściwym miejscu. Następnie maskotka wędruje do kolejnej osoby. Zabawa trwa do momentu wypełnienia wszystkich pustych miejsc na planszy. Osobom, które odgadną hasła, przypinamy zabawny znaczek np.: (uśmiechniętą buźkę) lub wręczamy balonik.

ĆWICZ. 2 Każdy uczeń otrzymuje dwie samoprzylepne karteczki (najlepiej różniące się tylko siłą nasycenia barw np.: seledynową i zieloną czy różową i czerwoną). Nauczyciel wyjaśnia, iż jaśniejsza karteczka przypisana jest słowu "tolerancja", a ciemniejsza słowu "akceptacja". Każda osoba ma nakleić otrzymane karteczki na uzupełnionej wcześniej planszy przy tych hasłach, które uważa za najbardziej zbliżone znaczeniowo do podanych słów. Następnie uczeń - ochotnik lub prowadzący omawia

uzyskane wyniki: Możemy stwierdzić, że wyrazowi "tolerancja" najbliższe znaczeniowo jest słowo ".....", zaś wyrazowi "akceptacja" – słowo ".....".
Z rozkładu karteczek przy pozostałych hasłach, możemy wnioskować, że definicja tych słów nie jest jednoznaczna. Niełatwo też je rozdzielić, dlatego często mówimy o nich łącznie.

- Podział na grupy liczące 4-6 osób. Uczniowie losują karteczki. Przynależność do grupy wyznacza ten sam rysunek (np.: gwiazdka, chmurka, słońko, księżyc). Stawiamy problem: "Czy tolerancja zawsze jest dobra?" Grupy zajmują stanowiska pracy i wybierają swoich liderów

Ćwic. 3 Zadaniem każdej grupy jest wypisanie lub przedstawienie rysunkiem na dużych arkuszach papieru dwóch różnych sytuacji szkolnych.

Sytuacja I – zachowania uczniów, wobec których nauczyciel może, a nawet powinien być tolerancyjny i znajdować inne rozwiązania niż uwaga lub ocena negatywna (uczniowie mogą podać swoje propozycje rozwiązań).

Sytuacja II – zachowania uczniów, wobec których nauczyciel / wychowawca nie może być tolerancyjny).

Następnie liderzy prezentują dokonania swoich grup i próbują sformułować wnioski dotyczące tolerancji i jej granic.

- Wspólnie uzupełniamy hasła, których początek zapisano na planszy Nr 2 (może być zwykły arkusz papieru) – zał. 2
- Ćwic. 4** – polega na przekazywaniu sobie pluszowej zabawki (8– 10 osób). Osoba, którą otrzymuje wypowiada jedno zdanie na swój temat zaczynające się od słów: "Lubię siebie za....." Zabawa może pomóc nauczycielowi odnaleźć dzieci mające problemy z samoakceptacją. W czasie krótkiej pogadanki uczniowie uświadamiają sobie, iż kwestia wzajemnej akceptacji (np. w zespole klasowym) jest bardzo istotna, choć wcale nie musi być łatwa.
- Ponownie praca w grupach. Na arkuszach papieru są przygotowane wypowiedzi świadczące o negowaniu osoby, a nie konkretnych zachowań – zał. 3. Zadaniem każdej grupy jest zastąpienie ich innymi sformułowaniami negującymi określone czyny (zachowania). Powyższe ćwiczenie pomaga uświadomić uczniom jak ważne jest odpowiednie formułowanie tego co chcemy powiedzieć.
- Praca indywidualna ucznia – ćwiczenie kończące zajęcia – lub do wykonania w domu. Rozsypanka sylabowa – zał. 4. Odczytaj zdanie z sylab, napisz je pod tabelką i uzasadnij.
- Podziękowanie uczniom za zaangażowanie na lekcji, pożegnanie klasy.

Załącznik 1. – Plansza nr 1

P	B	_____	E	
ZG	A	_____		
ZNO	E	E		
W	O	MI	O	Ć
SZ	U	EK		
P	YJM	_____	IE	
U	AN	E		

pobłażanie
zgoda
znośenie
wrozumiałość
szacunek
przyjmowanie
uznanie

Załącznik 2 – Plansza nr 2

- Gdy granice tolerancji zostaną przekroczone powinniśmy... (reagować).
- Nie walczymy z człowiekiem, lecz ze skutkami... (jego czynów).
- Granice tolerancji stawiamy wówczas, jeżeli jakieś działanie miałyby... (krzywdzić drugiego człowieka).

Załącznik 3

- Zamiast powiedzieć: "Jesteś wstrętny.", powiemy. ("Bardzo nieładnie, że uderzyłeś Marka").
- Zamiast powiedzieć: "Mam ciebie dosyć.", powiemy... ("Okropnie dokuczyły mi twoje dzisiejsze wybryki").
- Zamiast powiedzieć: "Ty nic nie umiesz.", powiemy ... (Tej tabliczki mógłbyś się nauczyć").
- Zamiast powiedzieć: "Wyglądasz fatalnie", powiemy ... (Ta fryzura wcale cię nie zdobi").

Załącznik 4

mó	za	wię	wsze
i	ko	le	po
gów	Do	ko	i
le	za	nek	mie
			niu .

(Do koleżanek i kolegów mówię zawsze po imieniu.)

LITERATURA: 1. Aronson E. "Psychologia społeczna. Serce i umysł"
2. Braun – Gałkowska "W tę samą stronę" Książka dla nauczycieli o wychowaniu i lekcjach wychowawczych. 3. "Jak żyć z ludźmi" opracowała A. Kobialka 4. Mika S. "Psychologia społeczna".

Wisława Szymborska

WSZYSTKO

*Wszystko -
słowo bezczelne i nadęte pychą.
Powinno być pisane w cudzysłowie.
Udaje, że niczego nie pomija;
że skupia, obejmuje, zawiera i ma.
A tymczasem jest tylko
strzępkim zawieruchy.*

Z tomu *CZWILA*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2002

Maria Kniter

Zespół Szkół Zawodowych w Bytowie

Jak być asertywnym?

LEKCJA WYCHOWAWCZA

CELE: • Nauczenie uczniów rozpoznawania zachowania asertywnego, agresywnego i uległego. • Znajomość własnych praw oraz umiejętność wyznaczania własnych granic prywatności.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: • kserokopie ogólnych informacji na temat asertywności. • karta "Podstawowe wiadomości o asertywności" • karta "Rozpoznawania zachowań asertywnych"

FORMA ZAJĘĆ: • praca indywidualna • w kręgu klasowym.

CZAS ZAJĘĆ: 45 minut.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Po czynnościach organizacyjnych, nauczyciel nawiązuje do tematu pracy domowej "Co wiesz o asertywności?". Uczniowie siedząc w kręgu klasowym prezentują swoje prace - można ograniczyć czas wypowiedzi do 3 minut, ewentualnie nauczyciel proponuje ograniczyć prezentacje do nowych informacji bez powtarzania tego co poprzednicy prezentowali. Następnie każdy uczeń otrzymuje "Kartę - podstawowe wiadomości o asertywności", celem zapoznania się z nimi.

ĆWICZENIE: Każdy uczeń otrzymuje „Kartę rozpoznawania zachowań asertywnych”, celem wypełnienia jej indywidualnie (czas ok. 5 minut). Potem uczniowie prezentują swoje prace. Np. wybrany przez nauczyciela uczeń czyta wybraną sytuację (można użyć modulacji głosowych lub innych „umiejętności aktorskich”). Inni uczniowie prezentują wybrane „reakcje” do prezentowanych sytuacji. Reszta uczniów zgadza się z propozycjami kolegów, bądź przedstawiają swoje propozycje z uzasadnieniem takiego wyboru. Następnie nauczyciel stwierdza, że asertywności można i warto się nauczyć, nie jest to umiejętność dana nam przez naturę. Trzeba najpierw w miarę dobrze znać własne prawa i umieć wyznaczać własne granice prywatności. Następnie nauczyciel pokrótce prezentuje te prawa - hasłowo (kserokopie uczniowie otrzymują indywidualnie).

WNIOSKI: • Czy trudno jest kwalifikować reakcje ludzkie do poszczególnych rodzajów zachowań? • Jak się czujesz teraz, (gdy znasz własne prawa) i jak wyobrażasz sobie swój udział w sytuacjach konfliktowych?

2. Asertywność, to umiejętność, dzięki której ludzie otwarcie wyrażają swoje myśli, przekonania, uczucia, nie lekceważąc uczuć, poglądów i myśli swoich rozmówców. Teoria asertywności zbudowana jest na założeniu, że każdy człowiek posiada pewne podstawowe prawa. W sytuacjach konfliktowych umiejętności asertywne pozwalają osiągnąć kompromis. Ludzie zachowujący się w sposób asertywny potrafią

stanowczo powiedzieć „nie” bez wyrzutów sumienia, złości czy lęku. Umiejętność tego typu zachowań jest bardzo ważna, np. podczas nacisków grupy rówieśniczej, dotyczących zachowań destrukcyjnych. W przypadku zachowań agresywnych sytuacje postrzegane są w kategoriach „ja wygrywam”- „ty przegrywasz”. Ton głosu bywa często ostry. Dobrze jest umieć odróżnić agresję od złości. Złość jest uczuciem, agresja jest sposobem wyrażania złości. Złość może być obecna w zachowaniach zarówno uległych jak i asertywnych. W tych pierwszych jest tłumiona wewnątrz.

Nauczyciel na tablicy wypisuje czasowniki (przygotować ten zapis wcześniej): pytać; prosić; domagać się; grozić; błagać; nalegać; negocjować.

Forma odgrywanej scenki ma odpowiadać sytuacji opisanej symbolicznie czasownikiem. Po odegraniu scenek w parach, można poprosić kogoś o zademonstrowanie tego na forum klasy. Nauczyciel w trakcie scenki wypisuje na tablicy charakterystyczne słowa i określa czy oznaczają one agresywność, uległość czy asertywność?

LEKCJĘ MOŻNA PODSUMOWAĆ ZADAJĄC PYTANIA:

- Jakie niewerbalne środki używane były podczas odgrywania scenek?
- W których scenkach czułeś się lepiej, a w których gorzej i dlaczego?
- Czy postępowanie, które szkodzi drugiemu człowiekowi jest właściwe?
- Czy trudno było odgrywać scenki?
- Co może rodzić agresja?

PRZYKŁAD KARTY PRACY UCZNIĄ

PODSTAWOWE WIADOMOŚCI O ASERTYWNOCI.

Dlaczego jesteśmy AGRESYWNII?

1. nie wierzymy w samych siebie,
2. obawiamy się tego, że nie dostaniemy tego co chcemy,
3. chcemy zwrócić na siebie uwagę,
4. chcemy wyładować złość,
5. chcemy manipulować innymi,
6. chcemy pokazać swoją władzę,
7. wcześniej było to skuteczne.

Co ryzykujemy?

1. utratę szacunku dla siebie,
2. utratę szacunku dla innych,
3. konflikty z innymi,
4. będziemy nie lubiani,
5. czeka nas poważny stres,
6. możliwa jest przemoc,
7. nie osiągniemy oczekiwanego rezultatu.

Dlaczego jesteśmy ULEGLI?

1. ze względu na utratę akceptacji ze strony innych,
2. obawiamy się złej reakcji innych,
3. uważamy to za właściwe zachowanie,
4. chcemy uniknąć konfliktów,
5. chcemy manipulować innymi.

Co ryzykujemy ?

1. utratę poczucia własnej wartości,
2. złość, frustrację, poczucie krzywdy,
3. zachęcamy innych do dominacji,
4. wybuchy agresji spowodowane nagromadzeniem uczuć.

Dlaczego jesteście ASERTYWNI?

1. daje to nam ogólne zadowolenie, radość.
2. mamy szacunek dla siebie i innych,
3. pomaga nam to w realizacji celów,
4. mniej raniemy innych,
5. rośnie wiara w nas samych,
6. mamy poczucie kontroli nad własnym życiem, jesteśmy uczciwi wobec siebie i innych.

Co ryzykujemy ?

1. możemy nie być lubiani za to, że wyrażamy się otwarcie,
2. zmiany w naszych relacjach z innymi - pewien stres w początkowej fazie bycia asertywnym.

LITERATURA: 1. Adele Faber, Elaine Mazlish „-Jak pomóc własnym dzieciom żyć w zgodzie, by samemu żyć z godnością”. 2. Wojciech Brejnak - „Kocham i wychowuję”, poradnik dla rodziców i nauczycieli. 3. Anna Rożnowska - „Wybrane aspekty wychowania w rodzinie”. WSP w Słupsku. 4. Adele Faber - „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały. Jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły”. 5. J. Szuty - „Gdy nauczyciel jest wychowawcą”. 6. „Charaktery” - miesięcznik psychologiczny dla każdego, Nr. 12 / 1999.

Polecamy

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 25 września 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, sposobu obliczania wysokości stawki wynagrodzenia zasadniczego za jedną godzinę przeliczeniową, wykazu stanowisk oraz dodatkowych zadań i zajęć uprawniających do dodatku funkcyjnego, ogólnych warunków przyznawania dodatku motywacyjnego, wykazu trudnych i uciążliwych warunków pracy stanowiących podstawę przyznania dodatku za warunki pracy oraz szczególnych przypadków zaliczania okresów zatrudnienia i innych okresów uprawniających do dodatku za wysługę lat.

Załącznik: tabela zaszeregowania oraz minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli

Wersja skierowana do publikacji w Dzienniku Ustaw dostępna na stronie www.men.waw.pl

ks. Ryszard Ryngwelski

Wydział Katechetyczny Kurii Biskupiej Koszalińsko-Kołobrzesckiej

Przyczyny niepowodzeń wychowawczych

Spory odsetek rodziców, nauczycieli i wychowawców uskarża się na problemy, kłopoty i niepowodzenia, z którymi spotyka się w pracy i działalności wychowawczej, zarówno w odniesieniu do własnych jak i obcych dzieci. Negatywne efekty złego wychowania lub złej postawy młodych ludzi można doświadczyć na co dzień w wymiarze indywidualnym jak i społecznym, materialnym i duchowym. Warto więc zapytać, co rozumiemy pod pojęciem **wychowanie**? Według *Encyklopedii Pedagogicznej* „Jest to świadome, celowe i specyficznie pedagogiczne działanie osób z reguły występujących w ich różnych grupach: rodzinnych, szkolnych, innych; dokonywane głównie przez słowo (interakcje, przykład osobisty), zmierzające do osiągnięcia względnie trwałych skutków w rozwoju fizycznym, umysłowym, społecznym, kulturowym i duchowym jednostki ludzkiej.”¹ W nieco inny sposób definiuje wychowanie ks. J. Szpet w *Dydaktyce katechezy*; twierdząc iż jest to świadomie zorganizowana działalność, której celem jest wywoływanie zamierzonych cech w osobowości wychowanka; obejmuje sferę poznawczo-instrumentalną i emocjonalno-motywacyjną.”²

Oprócz świadomie zamierzonych działań wychowawczych istotnym komponentem tego procesu jest środowisko wychowawcze. Do najistotniejszych należą: rodzina, grupa rówieśnicza, media, szkoła i kościół.

RODZINA - W rodzinie człowiek przychodzi na świat, uczy się podstawowych funkcji, czynności i sprawności życiowych: chodzenia, mówienia, spożywania pokarmów, sprawności manualnych, relacji społecznych, zdobywania podstawowych doświadczeń, umiejętności, rozwijania życia uczuciowego, emocjonalnego, intelektualnego i innego. To wszystko może być ogromnym bogactwem i źródłem szczęścia, ale w przypadku rodziny patologicznej, skłóconej, niepełnej lub rozbitej, staje się powodem wielu stresów, negatywnych doświadczeń i zjawisk antychowawczych. Stąd zdrowa i prawidłowo funkcjonująca rodzina ma tak istotne i zasadnicze znaczenie w procesie wychowawczym młodego człowieka, a pośrednio także całego społeczeństwa.

GRUPA RÓWIEŚNICZA - ma bardzo duży wpływ na młodego człowieka, gdyż posiada on nieodpartą potrzebę akceptacji, dowartościowania i konfrontowania swoich doświadczeń i wiedzy z tym, co mówią i jak postępują rówieśnicy, niezależnie od płci, gdyż dotyczy chłopców i dziewcząt. Wyraża się to w sposobie ubierania (moda), w sposobie mówienia (slang młodzieżowy), w krytycznym i surowym postrzeganiu świata dorosłych, przyjmowaniu określonych wzorców zachowań i wartościowania różnych aspektów rzeczywistości. Młody człowiek ulega różnym silnym i sugestijnym wpływom, które

mogą przybierać oblicze pozytywne (młódzież ambitna i wartościowa) lub negatywne (subkultury).

MEDIA - W dzisiejszych czasach dominacji obrazu i dźwięku, media - zwłaszcza elektroniczne (telewizja, filmy video, internet), ale także prasa, radio, świat reklam, mają wielki i w dużej mierze skuteczny wpływ na młodego człowieka. Współczesne media, zwłaszcza komercyjne, niejednokrotnie desakralizują i relatywizują rzeczywistość, lansując wzorce naturalizmu, materializmu, hedonizmu, liberalizmu, permissywizmu, tolerancji dla zła i egoizmu. Nic zatem dziwnego, iż wiele wartości tradycyjnych, religijnych, moralnych i patriotycznych zostało nadwyręzonych i zniszczonych. W konsekwencji napotyka się trudności w realizowaniu ideału powodzenia i sukcesu w życiu, a to z kolei wywołuje frustrację i ucieczkę w świat iluzji i chwilowych doznań (narkotyki, alkohol, środki farmakologiczne itp.).

SZKOŁA - miała i ciągle posiada spore możliwości skutecznego oddziaływania, zwłaszcza w sferze intelektualnej. W wyniku ciągłych przemian ideologicznych, strukturalnych i różnych trendów współczesnych, przeżywa wielorakie kryzysy i wahania. W ostatnich latach szkoła odeszła od potrzebnych oddziaływań wychowawczych, co wkrótce dało o sobie znać w postaci licznych efektów negatywnych. Dużo w tej mierze zależy od zwartego i odpowiedzialnego kształtowania pozytywnych postaw wychowawczych wśród uczniów przez wszystkich nauczycieli. Hołdowanie liberalizmowi, przesadnej tolerancji i mnożenie drobiazgowych praw (uczniów, zwierząt, mniejszości...) nie prowadzi do twórczego i owocnego wychowawczo rezultatu. Skrajnym przykładem takiego podejścia jest hasło "Róbta co chceta".

KOŚCIÓŁ - W poprzednim okresie komunistycznym w Polsce postrzegany był jako azyl wolności słowa i niezależności przekonań, przez co był bardziej akceptowany przez różne gremia społeczne. Dziś natomiast narażony jest na wielorakie ataki i zarzuty ze strony nurtów liberalnych tzw. postępowych i permissywno-materialistycznych, ponieważ broni wartości moralnych, tradycyjnych, chrześcijańskich i religijnych. Burzy to częściowo spokój tych środowisk i stąd rodzi się agresja, ośmieszanie i kwestionowanie kompetencji i zakresu działania w tym względzie.

Jakie więc czynniki w najwyższym stopniu destrukcyjnie wpływają na proces wychowania młodego pokolenia? Odpowiedź na to pytanie nie jest jednoznacznie oczywista i prosta, można jednak wskazać na szereg zjawisk, które do takiego stanu się przyczyniają.

1. „Chore rodziny” - często nazywane dysfunkcyjnymi, nie spełniają w zadowalającym stopniu swojej roli. Konsekwencją są nieodwracalne szkody i trwałe ślady w psychice młodych ludzi. Brak oparcia w rodzinie rodzi frustracje, czyni człowieka nieszczęśliwym, niejednokrotnie stan taki przyczynia się do kryminalnych następstw oraz wpaja negatywne wzorce, które przekazywane są następnym pokoleniom. Można do grupy tej zaliczyć rodziny rozbite, niepełne, związki homoseksualne, związki „na próbę” czy rodziny patologiczne.

2. Zgorszenia i zanik autorytetu - są wynikiem braku poszanowania godności własnej i cudzej przez osoby dorosłe a jednocześnie wpływowe, np.: rodzice, nauczyciele, ludzie na stanowiskach, czy osoby publiczne. Młodzi zaś, któ-

rzy rozczarowali się postawą dorosłych i zawiedli, często odreagowują ten fakt postawą niemoralną, wulgarną i cyniczną. Dorosli dla sensacji i niezdrowej ciekawości niejednokrotnie łamią poczucie wstydu, intymności i zwykłej ludzkiej przyzwoitości, by upowszechnić tezę, że nie ma obiektywnych norm i wartości oraz autentycznych autorytetów. Wszystko zależy od indywidualnych decyzji człowieka. Przykładem mogą być audycje telewizyjne pt. „Decyzja należy do ciebie” Na każdy temat” itp.

3. Desakralizacja może dotyczyć miejsca, czasu i osoby. Współczesnymi „świątyniami” stają się banki, giełdy, supermarkety, a kościoły wykorzystywane są jako sale koncertowe. Dzień świąteczny, bądź niedziela przez wielu traktowany jest jako czas nadrabiania zaistniałych zaległości lub poświęcony aktywizowaniu handlowemu, kwestionując tym samym sakralny charakter dnia wolnego poświęconego Bogu, człowiekowi i wypoczynkowi. Świątowana liturgia bożonarodzeniowa bądź wielkanocna przez handel i ludzi biznesu traktowane są w kategoriach wyłącznie komercyjnych. Desakralizacja osoby przejawia się w osłabieniu wrażliwości na podmiotowy charakter człowieka, traktując go w kategoriach przedmiotu użycia i manipulacji np. w reklamie, w życiu społecznym i gospodarczym.

4. Faryzeizm i zakłamanie postaw. To zjawisko daje się zaobserwować w świecie polityki, biznesu, reklamy i w życiu przeciętnego obywatela. Ciche przyzwolenie bądź tolerowanie tego faktu, przyczynia się do podważania wiarygodności, prawdy, autentyczności i szczerości, a rodzi korupcję, cynizm oraz impertynencję w stosunku do innych ludzi, niezależnie od wieku, stanowiska czy pozycji społecznej.

5. Liberalizm, relatywizm i permissywizm sprawiają, że brakuje miejsca na autentyczne wartości, na poświęcenie, ofiarę, wyrzeczenie i oddanie się drugiemu człowiekowi. Rodzi się natomiast przekonanie u wielu ludzi, że liberalizm to nie możliwość suwerennego wyboru ale przyzwolenie dla wszystkiego co złe, cyniczne, wynaturzone i absurdatne. A skoro człowiek jest prawodawcą i kreatorem rzeczywistości nie ma już miejsca dla Boga i Jego przykazań, człowiek zaś odnosi wrażenie, że wszystko jest względne. A skoro nie ma miejsca dla Boga, nie ma też uznania, iż grzech i zło istnieje. Trudno się więc dziwić postawom relatywistycznym i permissywnym niektórych osób dorosłych, których dzieci i młodzież próbuje naśladować. O efektach takiego nastawienia do życia przekonało się już wiele społeczności zachodnich i to w kategoriach negatywnych.

6. Mass-media jak każde narzędzia mogą służyć dobrem i złym celom. Niestety rzeczywistość pokazuje, że częściej służą złym niż dobrem celom, ponieważ demoralizują, deprawują, epatują przemocą, okrucieństwem, wulgarnością i wyrachowanym egoizmem. A czynią to głównie dla zysku, popularności i sensacji, zerując na najniższych ludzkich instynktach.

7. Postawy laksyzmu i rygoryzmu - to dwie skrajne sytuacje w życiu ludzi, które albo na wszystko pozwalają albo wszystko postrzegają w kategoriach zakazu i nakazu. Nie pozostawiają w tym układzie człowiekowi przestrzeni na normalne funkcjonowanie i rozwój. Efektem tych skrajności są: fanatycy, terroryści, nihilisci, utracjusze czy członkowie poszczególnych sekt.

8. Erotyzm „wyzwolony” odziera człowieka z godności i podmiotowości, traktując go instrumentalnie jako element użycia i manipulacji, zwłaszcza w odniesieniu do kobiet. Seks traktowany jest jako przedmiot wszechobecnego zastosowania i wykorzystania zarówno w filmie, teatrze, telewizji, internecie i w kulturze czy reklamie.

9. Praktyczny materializm objawia się w postrzeganiu świata jako obszaru nieustannego zdobywania, gromadzenia i hedonistycznego zaspakajania potrzeb egoistycznych, nie licząc się z nikim i z niczym. Nie zważając na cenę i środki w ich zdobywaniu. Egoizm człowieka staje się jego cechą dominującą i natarczywie niezdolną.

10. Niekompetencja, marnotrawstwo i arogancja. Trudno o cechę kreatywną u kogoś, kto nieustannie niszczy, psuje, nie zna się na sprawach, za które odpowiada, a na dodatek cynicznie lekceważy i pogardza ludźmi, którzy mu podlegają. Taki człowiek nie może być wzorem do naśladowania, gdyż jest zaprzeczeniem wszystkiego co twórcze, właściwie funkcjonujące i kulturalne.

11. Alkoholizm, nikotynizm, narkomania to zjawiska destrukcyjne dla ludzkiej sfery fizycznej, psychicznej, intelektualnej, wolitywnej i emocjonalnej. Problem ten dotyka człowieka w wymiarze indywidualnym jak i społecznym. Jest przyczyną wielu tragedii i dramatów, a mimo to istnieją grupy ludzi, którzy bezwzględnie czerpią z tego procederu zyski tworząc powiększający się obszar ludzkich nieszczęść.

12. Brak szacunku dla życia objawia się w ludzkim egoizmie, który postrzegając drugiego człowieka jako zagrożenie i konkurencję pragnie wyeliminować ze swego środowiska ludzi chorych, słabych, upośledzonych, starych, nienarodzonych bądź niewygodnych. Stąd ciągle nie brak głosów domagających się legalizacji aborcji, eutanazji, manipulacji genetycznych czy klonowania. Efekt demograficzny takich działań jest powszechnie widoczny.

JAKIE WIĘC CECHY NALEŻY ROZWIJAĆ I KSZTAŁTOWAĆ, ABY POZYTYWNE ODDZIAŁYWAĆ WYCHOWAWCZO NA DZIECI I MŁODZIEŻ?

A. Świadectwo nauczyciela-wychowawcy. Nie ma bardziej przekonującego argumentu dla młodego człowieka, niż autentyczne świadectwo życia potwierdzające w obrazowy sposób wypowiedzane treści, naukę i wskazania. Wszak klasyczna łacińska maksyma mówi: „Słowa uczą, a przykłady pociągają”. Czasem świadectwo wymaga odwagi, męstwa a nawet męczeństwa, ale w nich również tkwi wielka siła pozytywnego oddziaływania.

B. Autorytet może mieć charakter urzędowy wpływający z samego faktu, że ktoś jest dyrektorem, nauczycielem czy księdzem. Ważniejszy jest jednak ten, który wypracowuje się przez dłuższy okres czasu i jest efektem połączenia cech osobistych z trudem pedagogiczno-wychowawczym. Budzi on szacunek, uznanie, podziw i chętnie poddawanie się pod jego pociągający wpływ. Warto tu wspomnieć Jana Pawła II,

Janusza Korczaka, Matkę Teresę z Kalkuty i wielu innych. Autorytetu nikt nie otrzymuje raz na zawsze ale jest wielkim darem, który trzeba podjąć i konsekwentnie go budować.

C. Sprawiedliwość i konsekwencja. Każdy człowiek, nie tylko młody, ceni to co kosztuje i co wymaga osobistego wysiłku, a nie to co przychodzi bez trudu, zasług i pracy. Zapowiedziane i planowane zadania muszą być jednak doprowadzone do końca, bez pozostawiania rozpoczętych inicjatyw i zamierzeń własnemu losowi. Należy również zachować maksimum obiektywizmu w traktowaniu i ocenie poszczególnych uczniów, unikając podziału na faworyzowanych i niechcianych. Dotyczy to nie tylko sfery intelektualnej ale także ludzkich postaw i wpływu środowiskowego.

D. Klarowność postawy osobistej wychowawcy sprawia, że nauczyciel w zachowaniu i w kontaktach jest wyrazisty, szczerzy, bezpośredni, otwarty na człowieka i niedwuznaczny, bez fałszu, obłudny i zakłamania. Jego postawa, niezależnie od miejsca, czasu i okoliczności, jest zawsze konsekwentna, niezmienna, uczciwa i szczerza.

E. Perspektywiczne widzenie rzeczywistości jest nieodzownym czynnikiem w procesie wychowawczym. Nie sposób wyobrazić sobie pozytywnych rezultatów wychowawczych bez umiejętności przewidywania, dalekosięznego widzenia skutków ludzkiego działania czy osiągania zaplanowanych celów i zamierzeń. Spontaniczność i przypadek, w sensie globalnym, nigdy nie gwarantują pozytywnego sukcesu pedagogicznego.

F. Właściwa motywacja pobudzająca młodego człowieka do twórczego działania, dodaje mu wiary we własne siły, umiejętności i zdolności. Pozwala wydobyć z uczniowskiego potencjału niezwykle bogactwo, osiągnąć zamierzone cele i wspaniałe rezultaty. Wychowanek odkrywa również nowe, nieznane dotychczas horyzonty i możliwości dynamicznego działania oraz sposób ludzkiej samorealizacji.

Wydaje się, że po uwzględnieniu tych i innych cech oraz wartości wychowawczych, można mieć nadzieję, iż uda się uniknąć wielu porażek i niepowodzeń pedagogicznych. Jest to jednak proces długi, trudny, złożony i znacząco absorbujący wychowanka i wychowawcę. Zamierzony cel jej jednak osiągalny, realny, możliwy i satysfakcjonujący. Każda natomiast porażka wychowawcza trudna jest do zaakceptowania dla wychowawcy, a dla wychowanka dodatkowo nacechowana jest nieufnością, doznaniem zawodu i osłabieniem motywacji oraz wiary we własne siły. Potrzeba dużo cierpliwości, czasu i taktu pedagogicznego, by młody człowiek odzyskał wiarę w siebie i w drugiego człowieka oraz był właściwie umotywowany do dalszego konstruktywnego działania.

Oby wszyscy nauczyciele, rodzice, wychowawcy i katecheci mieli jak najwięcej sukcesów wychowawczych, a jak najmniej porażek, gdyż od tego zależy kształt młodego pokolenia i społeczeństwa polskiego.

PRZYPISY: 1. Wojciech Pomykała, red., Encyklopedia Pedagogiczna. Warszawa 1993 s. 917 2. Ks. Jan Szpet, Dydaktyka katechezy, Poznań 1999 s. 327

Janina Łowiecka

Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi

Kryzys rodziny a przemoc

Współczesna rodzina funkcjonuje w dynamicznie rozwijającym się świecie, dostosowującym się do zmian kulturowych, ekonomicznych i samoregulującego się społeczeństwa. Funkcje rodziny tradycyjnej zaczynają przejmować, zastępować instytucje społeczne. Członkowie rodziny dostosowują rytm życia rodzinnego do czasu pracy, do godzin funkcjonowania przedszkoli, szkół, rozkładu pracy instytucji, sklepów. Rodzinę tradycyjną zaczynają wypierać nowe formy życia rodzinnego: związki homoseksualne, kółka przyjacielskie, rodziny zrekonstruowane, ludzie samotni, samotni rodzice, małżeństwa bezdzietne, rodziny na odległość, konkubinaty. Zachodzące zmiany kulturowe powodują, że wiele osób nie może się dostosować do realiów życia, zaakceptować zmian. Transformacja społeczno-kulturowa ma wpływ na kryzys wychowania. Rodzice mają coraz mniejszy wpływ na wykształcenie u dzieci wzorów zachowań.

Rodzice zdają sobie sprawę, że negatywny wpływ na ich dzieci mają grupy rówieśnicze. Transformacja odbiła piętno na domach dobrych i niewygodnych wychowawczo. Szerząca się bieda powiększa szansę na przemoc w rodzinie. Niejednokrotnie przemoc zaczyna przyjmować formę agresji. Przemoc narasta w rodzinach o niskim statusie materialnym ale również w rodzinach niepełnych, nieformalnych i matek mających nowego partnera życiowego oraz w rodzinach przeżywających kryzysy materialne, biedę, ubóstwo.

Problem przemocy w społeczeństwie znany jest na całym świecie. Borykają się z nim wszystkie państwa świata. Nasilenie tego zjawiska zależy od wielu czynników w tym od: kultury społeczeństwa, poziomu materialnego obywateli, tradycji, wykształcenia, obyczajów.

Czym jest przemoc? Przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę działania, skierowane przeciwko drugiemu człowiekowi, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody. Przemoc może przybierać różne formy. Przemoc fizyczna to: klapsy, bicie pięścią, spoliczkowanie bicie przedmiotem, szarpanie, popychanie, potrząsanie, rzucanie przedmiotami. Przemoc emocjonalna może się objawiać pomiataniem ofiarą, wyzywaniem, upokarzaniem, oskarżaniem o błędy i uchybienia. Z przemocą fizyczną często związana jest przemoc seksualna tj. zmuszanie ofiary do odbywania stosunków w formie, która jej nie odpowiada. Szczególnym rodzajem przemocy jest przemoc ekonomiczna, kiedy to ofiara staje się zależna od partnera i podatna na przemoc. Partner ogranicza dostęp ofiary do pieniędzy lub informacji o stanie majątkowym.

Przemoc w rodzinie może występować we wszystkich warunkach społecznych, niezależnie od statusu materialnego, wykształcenia i statusu społecznego. Jednakże, w rodzi-

nach o niższym statusie społecznym często spotykamy tzw. przemoc gorącą, przepełnioną agresją, wściekłością, chamskim, brutalnością. W rodzinach o wysokim statusie społecznym spotyka się tzw. przemoc chłodną, bardziej wyrafinowaną. Trudno jest zdiagnozować dany stan przemocy w rodzinie, a tym bardziej podejrzewać ten stan. Sprawcą przemocy w rodzinie może być osoba dorosła jak i dziecko, a ofiarami członkowie rodziny.

Skutkami przemocy są: uszczerbek na zdrowiu, naruszenie nietykalności cielesnej, zgwałcenie, czyn seksualny z osobą bezradną, niepoczytalną lub poniżej 15-ego roku życia, kazirodztwo, porzucenie, uprowadzenie lub zatrzymanie, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, kradzież i kradzież z włamaniem, niszczenie lub uszkodzenie mienia, groźba kary, zmuszanie i znieważanie.

Przemocy w rodzinie często towarzyszy alkohol. Przemoc występuje częściej w rodzinach zrekonstruowanych, konkubinatach, patologicznych oraz tzw. "toksycznych. Kim są osoby stosujące przemoc? Są to osoby niepewne siebie, o niższym poczuciu wartości, niedostosowane, ofiary i świadkowie przemocy we własnym domu rodzinnym, rodzinach patriarchalnych. Przemoc wpływa niekorzystnie na rozwój człowieka, rodziny i społeczeństwa. Szczególnie przemożny wpływ ma na dziecko. Dziecko rodzi się niewinne i samo w sobie jest dobre, jednakże to najbliższe otoczenie modeluje jego zachowanie. Przyswaja ono taki system wartości w jakim wzrasta. Chce być kochanym, wrażliwym, wybitnym, bogatym, radosnym, szczęśliwym. Bolesne doświadczenia z dzieciństwa, mogą mieć wpływ na stosowanie przemocy we własnej rodzinie. Bijąc własne dziecko uczy je agresji. Bite dziecko bije kolegów, z ofiary przeistacza się w kata. Próba przeciwstawienia się przemocy dorosłych jest kłamstwo a nawet fantazjowanie.

Agresja rodzi agresję a przewlekły stres u dziecka ma też skutki zdrowotne i psychologiczne. Objawami są: nerwice, przeżywanie zdarzeń we śnie, negatywne reakcje na bodźce, unikanie więzi, relacji, brak aktywności, bierność, nadpobudliwość, drażliwość, zaburzenia snu, gniew, zaburzenia koncentracji, bóle głowy, złość, poczucie niskiej wartości, myśli i próby samobójcze, tolerowanie przemocy, trudności w nawiązywaniu kontaktów, ucieczki w alkohol, narkotyki, przygodne znajomości, choroby psychiczne, nierealność itp. Ofiary przemocy potrzebują pomocy, terapii, która pozwoli im przezwyciężyć poczucie mniejszej wartości, depresję. Trzeba dać im wzorce postępowania, prawdziwe postawy, autorytety oparte na wzajemnym szacunku, nieprzekraczaniu wzajemnych granic, życie z szacunkiem i w szacunku, aby mogły kształtować samokontrolę, dyscyplinę, odpowiedzialność, szukały szczęścia i były szczęśliwe. Pomoc i terapię zapewni rodzina i szkoła o prawdziwych autorytetach.

LITERATURA: 1. Flandrin J. – L. 1998. "Historia rodziny" Warszawa Oficyna Wydawnicza Volumen. 2. Hardyment Ch. 1999. "Rodzina" Warszawa. Prószyński i S-ka. 3. Szlendak T. 2000. Rodzina. w "Encyklopedia socjologii", Oficyna Naukowa. 4. Browne K., Herbert M. "Zapobieganie przemocy w rodzinie" Warszawa 1999. 5. Olwens D., "Mobbing – fala przemocy w szkole. Jak ją powstrzymać?" Warszawa 1998. 6. Lipowska – Teutsch A. "Wychować, wyleczyć, wyzwolić" Warszawa 1998.

Jadwiga Bownik - SP nr 8 Słupsk

Dariusz Bownik - II LO Słupsk

Nieletni łamią prawo

1. **Styczeń 2002 r.** – porwanie dla okupu 20 –latka z Kołczygłówna.
2. **Luty 2002 r.** – wciągnięcie do bramy w Słupsku 16 –letniego przechodnia i kradzież butów sportowych oraz aparatu fotograficznego.
3. **Marzec 2002 r.** – zabójstwo 15 –latka dla zdobycia konsoli do gier komputerowych.
4. **Lipiec 2002 r.** – zabójstwo w Poznaniu 5 – latka, który "przeszkadzał" siostrze.

Przytoczone przykłady dotyczą przestępstw popełnionych przez nieletnich. Takich przykładów można by przytoczyć wiele. Spośród wszystkich przestępstw wyróżniają się najbardziej drastyczne - skierowane przeciwko życiu i zdrowiu. Nie jest ich dużo, ale ich ilość rośnie.

Motywy zabójstw dokonanych przez nieletnich sprawców kształtują się różnie. Mogą zaistnieć na tle zbiegu różnych niezamierzonych okoliczności (np. uderzenie kolegi nożem podczas sprzeczki, zastrzelenie w czasie zajęć sportowych itp.). Częstym motywem zabójstwa jest zemsta za doznaną krzywdę fizyczną lub moralną. Zdarza się również rabunkowe tło zabójstwa (np. napad na taksówkarzy), chulikańskie, czy też na tle seksualnym, gdzie nieletni sprawcy czasami mają zaburzenia psychiczne.

Bardzo często nieletni uczestniczą w bójkach i pobićciach (często będąc pod wpływem alkoholu lub środków odurzających) i powodują czasami lekkie, a czasami ciężkie lub bardzo ciężkie uszkodzenia ciała.

Można stwierdzić, iż absolutna większość tego rodzaju przestępstw to rezultat lekkomyślności popartej fantazją i chęcią wykazania się odwagą przed kolegami. Stąd też dużo tych przestępstw ma miejsce w czasie spotkań w miejscach publicznych (np. w czasie dyskotek, koncertów muzycznych) oraz w trakcie zabaw podwórkowych, szkolnych, na boiskach sportowych itp.

Dokonując charakterystyki nieletnich popełniających czyny karalne istotnym wydaje się określenie motywów, którymi kierowali się w działaniach przestępczych.

Podstawowymi bodźcami determinującymi przestępczość nieletnich są przede wszystkim:

- chęć zdobycia pieniędzy lub innych korzyści materialnych,
- zaimponowanie innym,
- namowa kolegów bądź dorosłych osób,
- chęć przebywania i realizowania się w grupach nieformalnych, tzw. "młodzieżowy szpan", zwrócenia na siebie uwagi,

- powielanie wzorców i zachowań, mających swoje źródło w domu rodzinnym,
- poczucie bezkarności za wcześniejszą działalność przestępczą,
- poszukiwanie akceptacji, ze względu na brak oparcia i poczucia bezpieczeństwa u rodziców i opiekunów.

W trzech pierwszych przytoczonych przez nas przykładach motywem przestępstwa była chęć zdobycia pieniędzy, odzyskania długu, natomiast czwarty przykład można uznać za skrajny. Trudno sobie uzmysłwić i próbować usprawiedliwić siostrę zabijającą w bezwzględny, brutalny i okrutny sposób brata.

Nasuują się pytania:

- dlaczego tak się stało?
- kto jest temu winien?

Przestępczość nieletnich to bardzo poważny problem społeczny. Nieletni łamią prawo coraz częściej, są bardziej brutalni i dokonują coraz poważniejszych przestępstw.

Najczęściej popełnianymi przez nich przestępstwami są kradzieże z mieszkań, komórek, piwnic i strychów. Nierzadko poszkodowanymi są osoby pozostające w bliskim stosunku do podejrzanych, sąsiedzi lub znajomi. Stosunkowo dużo kradzieży nieletni dokonują także w szkołach, z kieszeni i torebek damskich, w sklepach i kioskach, w poczekalniach, szatniach i świetlicach, z samochodów osobowych zaparkowanych na ulicach, w garażach i warsztatach, a także w publicznych środkach lokomocji, w hotelach i schroniskach, kościołach i plebaniach, na terenie dworców oraz w innych miejscach. Kradzieże tych nieletni bardzo często dokonują przy pomocy włamania. Dokonywane są przeważnie w nocy, jeżeli nie liczyć drobnych kradzieży ze straganów lub lady sklepowej. Ostatnio nagminnie stają się kradzieże w supermarketach, dokonywane najczęściej grupowo.

Pod względem wysokości szkody wyrządzonej przestępstwem, tylko nieznaczna część kradzieży popełnionych przez nieletnich można uznać za poważne.

Przedmiotem kradzieży dokonywanych przez nieletnich najczęściej są pieniądze, artykuły spożywcze, słodycze, napoje alkoholowe, garderoba, zegarki, aparaty radiowe i fotograficzne, rowery oraz akcesoria samochodowe. Ponad 80% tych przestępstw nieletni dokonują w miastach, a pozostałe około 20% na wsi. Ponad 92% podejrzanych stanowią chłopcy.

Oprócz kradzieży mienia, dzieci i młodzież dokonują rozbojów, wymuszeń rozbójniczych, uszkodzeń ciała, pobić, fałszerstw. Coraz częściej łamią ustawę o narkomanii – posiadanie i handel narkotykami.

Uważamy, że jednym z czynników sprzyjających wzrostowi przestępczości nieletnich jest ich bezkarność. Mówiąc o bezkarności mamy na uwadze nie tylko środki wychowawcze i poprawcze stosunkowo łagodne do popełnionego czynu stosowane przez sądy rodzinne, ale przede wszystkim skuteczność policji w wykrywaniu sprawców. Skutkiem tego jest sytuacja, w której dla pewnej grupy nieletnich, działalność przestępcza jest sposobem i stylem życia.

Nieletni są coraz bardziej brutalni, dokonują czynów, które na ogół nie mają charakteru przypadkowego. Ich zachowanie przeważnie jest poprzedzone wcześniejszymi sygnałami, świadczącymi często o zaburzeniu rozwoju dziecka. Dlatego też bardzo ważną sprawą jest profilaktyka, zapobieganie

demoralizacji dzieci i młodzieży przez podejmowanie działań w początkowej fazie powstawania tego zjawiska, gdy pojawiają się pierwsze trudności wychowawcze i niepowodzenia szkolne. Przeszłość i demoralizacja nieletnich uwarunkowana jest głównie sytuacją rodzinną, na którą nakładają się niepowodzenia szkolne i wpływ rówieśników. Nieletni, którzy wchodzi w konflikt z prawem w większości pochodzą z rodzin rozbitych, niewygodnych wychowawczo, z rodzin patologicznych (rodzice lub jedno z nich są przestępcami, narkomanami, alkoholikami), a także rodzin ubogich, dotkniętych bezrobociem.

Psychologowie upatrują źródeł zachowań agresywnych i destrukcyjnych młodych ludzi, głównie w kondycji rodziny, a zwłaszcza w braku ojca. Ten brak ojca polega nie tylko na fizycznej jego nieobecności, ale na tym, iż coraz częściej ojciec w rodzinie jest nieobecny emocjonalnie; wychowaniem dzieci zajmuje się głównie matka. Chłopcy nie mają zatem pozytywnych, męskich wzorów socjalizacyjnych. Uczestnictwo w grupie, często w grupie przestępczej to jeden ze sposobów poszukiwania wzorów męskości, które mogliby naśladować. Jeden ze sposobów kompensacji braku ojca.

Raporty policji potwierdzają, że jedną z przyczyn utrzymującego się wysokiego poziomu demoralizacji, przestępczości i patologii wśród dzieci i młodzieży jest załamanie się tradycyjnego modelu rodziny. Współczesna młodzież niejednokrotnie pozbawiona autorytetów, pozostawiona sama sobie, bardzo często nie ma celu w życiu. Często drogowskazem dla niej są środki masowego przekazu i lansowany w nich konsumpcyjny styl życia. Przy obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej, a w szczególności materialnej rodziców, prowadzi to do określonych, negatywnych zachowań.

Wysokiej liczbie przestępstw nieletnich może sprzyjać mała wykrywalność czynów karalnych przez nich popełnianych. Szczególnie u młodych ludzi może pojawić się przekonanie, że przestępstwo, przemoc jest opłacalna, a ryzyko poniesienia konsekwencji niewielkie. Często na ławie oskarżonych znajduje się ofiara, a nie przestępca. Prawna definicja obrony własnej chroni przestępcę, a nie ofiarę. Przestępca ma prawo wglądu do akt, poznania danych osobowych świadka czy biegłego oraz samej ofiary. Stanowi to niejednokrotnie poważne zagrożenie zemstą ze strony sprawcy dla samej ofiary, świadków czy biegłych.

Innym źródłem negatywnych zachowań jest bezrobocie, które prowadzi najczęściej do biedy i ubóstwa. Dotyczy to szczególnie rodzin wielodzietnych. Z badań GUS wynika, że co druga osoba żyjąca w ubóstwie nie ukończyła 19 lat, a co trzecia 14. Znaczy to, że olbrzymią część najbardziej zagrożonych Polaków stanowią dzieci i młodzież. Ubóstwo, gorsze ubranie, brak drogich przedmiotów, odrzucenie przez rówieśników, trudności w szkole, brak poczucia własnej wartości, obniżenie poczucia godności to krok do marginalizacji społecznej, która jest jednym z czynników kryminogennych (determinacja skłania do zdobywania). Duży problem społeczny stwarzają dzieci, które po powrocie ze szkoły nie mają co robić z wolnym czasem. Są podatni na subkulturowe mody i styl życia, które niosą za sobą różne zagrożenia: brak tolerancji, agresję, podatność na uzależnienia, przestępczość pospolitą, niszczenie mienia, problemy w szkole, ucieczki z domu.

Rozwiązywanie problemów młodego pokolenia jest najważniejszym zadaniem dla organów państwowych. Szcze-

gólną rolę ma tu do spełnienia policja. Stara się ona pogłębić współpracę z instytucjami i organizacjami odpowiedzialnymi za wychowanie, opiekę, zdrowie, profilaktykę, resocjalizację dzieci i młodzieży. Policja popiera wszystkie inicjatywy, które proponują dzieciom i młodzieży, w tym najbardziej, różne formy zorganizowania czasu wolnego oraz rozwoju zainteresowań. Przedsięwzięcia te uwzględniają również działalność informacyjno-edukacyjną z zakresu przeciwdziałania demoralizacji nieletnich, m.in. informując ich o aktualnym stanie zagrożenia zjawiskami patologicznymi, negatywnych skutkach oraz sposobach unikania potencjalnych zagrożeń.

Pozostawienie problemu bez właściwej reakcji byłoby równoznaczne z wyrażeniem zgody na rozwój przestępczości i demoralizacji nieletnich oraz na kształcenie wykwalifikowanych przestępców. Powinnością rodziców, szkoły, policji, całego społeczeństwa jest przeciwdziałanie tym zjawiskom.

Znakiem czasów jest coraz częstsze uznawanie patologii, jeszcze do niedawna charakterystycznych tylko dla wąskiego marginesu społecznego (przeszłość, alkoholizm, narkomania, prostytutka), za zachowania "normalne". Policja jest organem, który poprzez konsekwentne współdziałanie i wdrażanie inicjatyw - programów prewencyjnych kierowanych do młodych - może doprowadzić do sytuacji, że zjawiska zostaną przynajmniej zminimalizowane.

Oprócz przestępczości nieletnich, prostitucji, narkomanii, alkoholizmu pojawiają się inne zjawiska. Coraz częściej wpływ na młode pokolenie mają nieformalne grupy młodzieżowe i nowe ruchy religijne tzw. sekty. Konieczność skutecznego przeciwdziałania tym zjawiskom nakłada na policję obowiązek wypracowania wspólnie z określonymi instytucjami, organizacjami rządowymi, samorządowymi i pozarządowymi wielokierunkowych procedur umożliwiających stworzenie międzyinstytucjonalnego systemu profilaktycznego.

Efektywność oddziaływania na dzieci i młodzież zagrożoną demoralizacją i niedostosowaniem społecznym zależy od dostatecznie wczesnych i intensywnych oraz właściwie ukierunkowanych działań zapobiegawczych. Sprostać temu zadaniu może jedynie spójny - zarówno w sensie organizacyjnym jak i metodycznym - system zapobiegania.

Wisława Szymborska

TRZY SŁOWA NAJDIWNIJSZE

*Kiedy wymiawiam słowo Przyszłość,
pierwsza sylaba odchodzi już do przeszłości.*

*Kiedy wymiawiam słowo Cisza,
niszczę ją.*

*Kiedy wymiawiam słowo Nic,
stwarzam coś, co nie mieści się w żadnym niebycie*

Z tomu CIEWILA, Wydawnictwo Znak, Kraków 2002

Anna Dolata

Szkoła Podstawowa nr 79 w Gdańsku

Wychowanie zdrowotne w rodzinie

Styl życia i zachowania zdrowotne, środowisko fizyczne i społeczne, czynniki genetyczne i organizacja opieki zdrowotnej tworzą tzw. pole zdrowotne człowieka. Procentowy udział czterech składowych elementów pola zdrowotnego w zgonach to: • styl życia - 53%, • środowisko - 21%, • dziedziczenie - 16%, • opieka zdrowotna - 10%. Nie na wszystkie te elementy mamy wpływ. Z. Cendrowski wymienia 10 zasad, których przestrzeganie pomaga w zachowaniu zdrowia. Są to:

1. Wiedza o samym sobie-czyli rozumienie przez człowieka zasad funkcjonowania organizmu, w takim stopniu aby mógł on ocenić stan swego zdrowia i wykorzystując wiedzę umiał uprawiać strategię zdrowego stylu życia, planować i wcielać w życie różne przedsięwzięcia wyprzedzające chorobę. Człowiek powinien umieć także przewidywać, nie dopuszczać do zachorowań, unikać choroby, ale i wspomagać zdrowie.

2. Utrzymywanie sił obronnych organizmu w stałej gotowości - czyli niedopuszczenie do takich zachowań, które obniżają barierę immunologiczną (palenie papierosów, narkotyki, alkohol), a jednocześnie podejmowanie takich działań wzmacniających siły obronne organizmu (właściwe odżywianie, systematyczna aktywność fizyczna, hartowanie ciała). Zasada ta to również umiejętne postępowanie podczas różnych chorób i dolegliwości oraz pogłębianie umiejętności wykorzystania sił psychicznych.

3. Nienadużywanie leków.

4. Utrzymywanie wszechstronnej aktywności fizycznej-czyli ruch realizowany w odpowiedniej częstotliwości, intensywności i objętości.

5. Prawidłowe odżywianie się-czyli przestrzeganie prawa bilansu energetycznego, wyeliminowanie maksymalne z diety tłuszczów zwierzęcych oraz produktów wysokoprzetworowych (cukier, sól, biała mąka), spożywanie dużych ilości warzyw i owoców, ograniczenie spożycia potraw o dużej zawartości cholesterolu.

6. Hartowanie się-czyli świadome i planowe poddawanie swego ciała i psychiki różnego rodzaju bodźcom, aby wzmocnić się, przygotować do sytuacji trudnych, uodpornić na ekstremalne bodźce w sferach: fizycznej, psychicznej i społecznej.

7. Rozwijanie umiejętności walki ze stresem-czyli świadome i planowe sterowanie swoimi reakcjami, ograniczanie i eliminowanie wpływu bodźców negatywnych.

8. Wyeliminowanie nałogów.

9. Życzliwość dla innych - czyli bycie człowiekiem czyniącym dobro, znającego wartość pojęć: tolerancja i kompromis oraz umiejętność posługiwania się nimi w praktyce.

10. Zachowanie postawy copingowej - czyli demonstrowanie optymistycznych postaw wzmacniających człowieka psychicznie i tworzących obraz samego siebie u innych bardziej pozytywnym, niż jest w rzeczywistości.

Rodzina jest tym elementem środowiska wychowawczego, które oddziałuje na jednostkę najdłużej. Wychowanie w rodzinie stanowi pierwszy etap wychowania dla większości ludzi. Na wychowanie to składają się czynności opiekuńczo-pielęgnacyjne rodziców względem dzieci oraz czynności wychowawcze z zakresu wychowania fizyczno-zdrowotnego, umysłowego, moralno-społecznego, religijnego i estetycznego.

Jednym z elementów wychowania w rodzinie jest wychowanie zdrowotne. Według W. Okonia jest to *"system działalności wychowawców i wychowanków, której celem jest opanowanie przez wychowanków wiedzy o organizmie ludzkim-jego stronie fizycznej, psychicznej i społecznej, ukształtowanie ich umiejętności, nawyków, przyzwyczajień i postaw warunkujących zachowanie i doskonalenie zdrowia oraz stosowanie wymagań higieny w życiu osobistym i społecznym"*.¹

Pojęcie wychowanie zdrowotne często występuje zamiennie z pojęciem "edukacja zdrowotna." Według definicji J. Williama *"edukacja zdrowotna jest to proces, w którym ludzie uczą się dbać o zdrowie własne i społeczności w której żyją"*.

Edukacja do zdrowia obejmuje: • świadomość i rozumienie zdrowia, • wiedzę o zdrowiu i czynnikach zwiększających jego potencjał oraz zagrażających mu, • postawy wobec zdrowia własnego i innych ludzi, • umiejętności niezbędne dla kształtowania zachowań sprzyjających zdrowiu i radzenia sobie w nowych sytuacjach, podejmowania własnych decyzji i wyborów (umiejętność życia).

Każda rodzina posiada swój własny system wartości. Często jest to system wartości związany między innymi ze zdrowiem. System wartości uznawany przez rodzinę i przekazywany przez nią dzieciom stanowi istotny element socjalizacji przede wszystkim poprzez jego oddziaływanie na motywację zachowań i działań dziecka, na treść i formę tych zachowań. System wartości wywiera również wpływ na kształtowanie celów działania, aspiracje, plany życiowe młodzieży.

Kultura zdrowotna, czyli system wartości przywiązany do zdrowia fizycznego i psychicznego polega w aspekcie wychowawczym na świadomej i stałej pracy nad sobą, na poczuciu odpowiedzialności za zdrowie własne i innych, wrażliwości na potrzeby zdrowotne.

Wychowanie zdrowotne w rodzinie polega więc na kształtowaniu postaw, czyli dyspozycji kierunkowych przejawiających się w praktyce jako zachowania zdrowotne. Na postawy i zachowania zdrowotne wpływają też obyczajowość, tradycja, wierzenia, styl życia, moda, snobizm, przesady.

Przeszkodami w przekazywaniu dzieciom wartości nadrzędnych (w tym wartości związanych ze zdrowiem) są: brak własnego systemu norm moralnych i właściwej hierarchii ce-

łów u rodziców, brak konsekwencji we własnym postępowaniu oraz przyczyna tkwiąca poza środowiskiem rodzinnym - zbyt intensywne zachęcanie do konsumpcyjnego stylu życia.

Zasadniczą przeszkodą w przekazywaniu swoich przekonań, swoich wartości jest brak konsekwencji we własnym postępowaniu, czyli sprzeczność między tym czego wymaga się od dziecka a tym, czego wymaga się od siebie, sprzeczność między tym, co się mówi a tym, co się czyni w domu rodzinnym, wśród znajomych itp.

Według Z. Skórzyńskiej rodzice od najmłodszych lat powinni kształcić wolę i charakter dziecka. Autorka wymienia główne sposoby służące temu celowi, są to: • dobry przykład silnej woli i pozytywnych cech psychicznych w najbliższym otoczeniu dziecka, • umiejętne stawianie i egzekwowanie wymagań, zgodnie z możliwościami dziecka, • kształcenie prawidłowych nawyków w: solidnej pracy, ładu w życiu i życzliwego stosunku do innych ludzi, • specjalne ćwiczenia woli.

Główną formą uczenia się przez dziecko właściwego zachowania jest naśladowanie. Dziecko przyglądając się rodzicom uczy się niezliczonej ilości rzeczy. Modelowanie - niezamierzone przejęcie sposobu postępowania innych ludzi można zaobserwować u dzieci w pierwszych zabawach wyobraźniowych, natomiast później można zaobserwować już dokładne kopiowanie zachowań dorosłych. Zabawy te są ćwiczeniami społecznych zachowań.

Silna więź uczuciowa z rodzicami powoduje u dziecka silne pragnienie wzorowania się na ich postępowaniu, identyfikowanie się z nimi, reprezentowanie ich poglądów i przekonań. Rewizja takiego postępowania następuje dopiero w okresie dojrzewania, ale fundamenty właściwych zachowań zdrowotnych zdobyte w pierwszych latach życia w rodzinie procentują na przyszłość. Tak więc wzorce właściwych zachowań zdrowotnych w najbliższym otoczeniu rodzinnym dziecka stanowią bazę dla jego dalszej edukacji zdrowotnej.

Jedną z podstawowych funkcji rodziny jest troska o zdrowie, pojmowane szerzej jako zdrowy styl życia rodziny w kontekście biopsychospołecznym. W większości polskich rodzin dzieciom przekazują się szkodliwe wzorce (zachowań w sferze aktywności fizycznej, odżywiania i nałogów). Doświadczenia wyniesione z dzieciństwa i pierwsze wzory czerpane w rodzinie determinują późniejsze postawy człowieka.

Zdrowy styl życia to między innymi uprawianie sportu i turystyki oraz aktywność fizyczna. Jako element stylu życia są one wplecione w wypoczynek codzienny, spędzanie urlopów i weekendów. Sposoby wykorzystania czasu wolnego i wzorce zachowań dzieci i młodzieży kształtuje w tym zakresie przede wszystkim rodzina.

Czas wolny i rekreacja odgrywają istotną rolę, nie tylko w sporadycznych imprezach rodzinnych, czy zaplanowanych zajęciach, ale w zwyczajnym życiu rodziny, gdyż codzienność i wszelkie sprawy z nią związane stanowią istotę, "rdzeń" czasu wolnego, ogólnej atmosfery domu rodzinnego, zrozumienia życzliwości, komunikowania się. One stanowią motywację dla rozwijania różnych form życia i działania rodziny w sferze czasu wolnego i rekreacji. Przez wspólne spędzanie czasu wolnego wzmacnia się poczucie przynależności do rodziny, identyfikacji z nią.

T. Łobozewicz i T. Wolańska uważają, że rekreacja i turystyka w rodzinie, w tym kultura spędzania czasu wolnego są istotnym elementem socjalizacji dzieci i młodzieży, a wzory zachowań wyniesione z domu rodzinnego wpływają na zachowanie w późniejszym życiu jednostki. Badania przeprowadzone w 1994 roku w Ośrodku Promocji Zdrowia i Sprawności dziecka w Gdańsku wykazały, że aktywność fizyczna rodziców jest zróżnicowana.

"Matki poświęcają na ruch więcej czasu niż ojcowie. Aktywność fizyczna prawie 1/3 ojców jest bardzo niska. Połowa rodziców unika lub nie ma sposobności do dłuższego niż 30 minut tygodniowo bardziej intensywnego wysiłku fizycznego. 6% rodziców jest zbyt zmęczona lub nie ma czasu, by podjąć wspólnie z dzieckiem jakiegokolwiek zadania ruchowe. Wysiłek ciągły jest rzadkością - 87% rodziców pokonuje marszem (spacerem) odcinki do 1 km, w tym najczęściej jest to droga do lub z przedszkola. Nierzadko są też odcinki 50 i 100 metrowe (do samochodu na parking). Znaczny odsetek rodziców (28%) nie uczestniczy w ogóle lub bardzo krótko we wspólnych z dziećmi formach aktywności fizycznej"

Również ogólnopolskie badania prowadzone w latach osiemdziesiątych przez R. Przywędę wykazały między innymi, że większość rodzin w Polsce nie wywiązuje się z powinności w zakresie wychowania fizycznego dzieci. Analiza materiału badawczego zebranego przez A. Dąbrowskiego dotyczącego postaw rodziców wobec uczestnictwa w kulturze fizycznej ich dzieci dowodzi, że rodziców charakteryzuje deklaracyjna postawa, werbalna akceptacja ruchu jako potrzeby rozwojowej dzieci, natomiast w praktyce rodzice na ogół nie wykraczają poza krąg nawyków i obyczajowości w której sami wyrosli.

Papieros i alkohol jest wszechobecny w otoczeniu społecznym dziecka. Sam zakaz palenia w stosunku do dziecka jest wątpliwy, jeżeli nie jest poparty pozytywnym przykładem rodziców. Postawy rodziców, ich stosunek do alkoholu i papierosów, komentarze na temat pijących i palących, ich tolerancja i zgoda na istniejący stan rzeczy, pobłażliwy stosunek do tych zachowań stanowią negatywny i sprzeczny argument wychowawczy.

K. Skalna uważa, że picie alkoholu przez dzieci i młodzież jest przede i wszystkim wynikiem naśladowania wzorów zachowania się innych osób (zachowania się ludzi dorosłych, najczęściej z najbliższego środowiska rodzinnego - szczególnie ojca, oraz zachowanie nieco starszych kolegów). Picie alkoholu nie jest powodowane chęcią zaspokojenia osobistych potrzeb psychicznych takich jak dążenie do błogostanu czy usuwanie stanów przykrych napięć emocjonalnych.

Autorka ta wyróżniła następujące typy rodzin, a w konsekwencji schematy pojawiania się alkoholizmu wśród dzieci:

1. Schemat negatywnej imitacji społecznego wzoru wewnątrzrodzinnego - występuje w rodzinach w których pije się dużo alkoholu, w których występuje alkoholizm nałogowy jednego z rodziców. Nieletni identyfikuje się z rodziną i naśladuje jej zachowanie.

2. Mechanizm zachowania się według wzoru pochodzącego z zewnątrz rodziny - to wzory zachowania związane z picciem alkoholu widziane na zewnątrz przez nieletniego, ale utrzymywane i pobudzane przez rodzinę swoim zachowaniem.

3. Złożony mechanizm oddziaływania warunków środowiska rodzinnego sprzyjających powstawaniu mechanizmu imitacji negatywnej społecznego wzoru z zewnątrz rodziny-to rodziny w których nie pije się alkoholu lub używa się go rzadko, ale mogące stworzyć warunki sprzyjające przejmowaniu wzorów związanych z piciem alkoholu z zewnątrz rodziny np. niewłaściwa atmosfera życia rodzinnego, niepowodzenia w rodzinie, niezaspokajanie potrzeby miłości, uznania i bezpieczeństwa.

4. Mechanizm działania celowego dla nauczania zachowania negatywnie społecznego - to rodziny o niskim poziomie moralnym, alkoholicy nakłaniający nieletniego do picia alkoholu.

Zasadniczym tłem przyczynowym zjawiska alkoholizowania się młodocianych jest więc przykład obyczaju i zachowań dorosłych. Prawie zawsze przyjęciom domowym, imieniem, świętom, ślubom czy pogrzebom towarzyszy alkohol i nadmierne picie trunków. Obyczaj picia traktowany jest jako naturalne zjawisko w stosunkach międzyludzkich. Sugestywnie działa na młodych ludzi również obserwowany przy wielu okazjach polski zwyczaj natrętnego namawiania do picia. Stanowi on dowód gościnności, jest on także sprawdzianem serdecznych stosunków towarzyskich i koleżeńskich.

Dziecko nie potrafi rozróżnić stopnia alkoholowego zatrucia. Obserwuje, że prawie wszyscy dorośli piją. Do świadomości dziecka nie dociera fakt, że społeczny zakres pijaństwa ogranicza się do pewnej tylko części pijących. Wzór i model obyczajowy jest w świadomości dziecka jednolity-pije się często, dużo i wszędzie. Naśladowanie zachowań rodziców związanych z piciem alkoholu obserwujemy u dziecka w jego zabawie. Już 2-3 letnie dziecko potrafi naśladować picie wódki, wznoszenie toastu i towarzyszące picciu inne zachowania. Dzieci i młodzież obserwują, wyciągają wnioski, naśladowują i zaczynają same próbować. Takich przyczyn alkoholizowania się dzieci na ogół nie chcą widzieć dorośli, w tym przede wszystkim rodzice. Zmuszałoby to ich bowiem do zmiany własnej postawy wobec picia alkoholu.

Podobny mechanizm działa również w przypadku innego negatywnego zachowania zdrowotnego jakim jest palenie tytoniu w środowisku rodzinnym dziecka. Udział rodziców w podjęciu palenia przez dzieci nie ogranicza się wyłącznie do wpływu samego palenia, ale może wynikać z przyzwalającej postawy wobec palenia dzieci, niedostatecznego nadzoru nad dziećmi w czasie wolnym, nieprzestrzegania zasad higieny i zdrowia, a także słabego zainteresowania postępami w nauce. Palący rodzice mogą stanowić dla dzieci nie tylko wzorce zachowań, ale również mogą stać się przykładem ujemnych następstw tych zachowań. Codzienny widok zmagających ojca lub matki ze zdrowotnymi skutkami palenia papierosów, trudności w zerwaniu z nałogiem może mieć odstręczający wpływ na dziecko.

Udzieci i młodzieży zaczynających palenie przeważa wrodzona ciekawość i chęć naśladowania starszych, wiara w szybkie zdobycie dojrzałości i podniesienie się w opinii ogółu, chęć zaimponowania kolegom, a często również samemu sobie swoją dojrzałością i śmiałością decyzji, decydujące znaczenie w podjęciu decyzji o paleniu papierosów lub prób tego palenia mają więc postawy rodziców. Jeżeli istnieje zdecydowana dez-

aprobata lub surowy zakaz palenia w domu rodzinnym dziecka przez wszystkich domowników, to mniej dzieci rozpoczyna palenie niż to ma miejsce w atmosferze przychylności, a nawet łagodnej dezaprobaty.

BIBLIOGRAFIA: 1. Arednalska A., Wojcieszek K.: Przygotowanie do profilaktyki domowej, PARPA, Warszawa 1998. 2. Bielski J.: Wpływ wzmożonej aktywności ruchowej na rozwój i profilaktykę chorób cywilizacyjnych (w:) Styl życia a zdrowie. Materiały z ogólnopolskiej konferencji naukowej (red.): Czapllicki Z., Muzyka W., PTP, Olsztyn 1994. 3. Bielski J.: Życie jest ruchem-poradnik dla nauczycieli wychowania fizycznego, Agencja Promo-Lider, Warszawa 1996. 4. Cendrowski Z.: Lider w działaniu czyli przegląd skutecznych metod krzewienia zdrowego stylu życia, Agencja Promo-Lider, Warszawa 1995. 5. Cendrowski Z.: Ruch nade wszystko (w:) Będę żył 107 lat (zdrowie społeczne). Agencja Promo-Lider, Warszawa 1996. 6. Czapllicki Z.: Zabawy ruchowe w życiu dziecka (w:) Styl życia a zdrowie. Dylematy teorii i praktyki, Polskie Towarzystwo Pedagogiczne Oddział w Olsztynie, Olsztyn 1995. 7. Dane z analizy wyników badań przeprowadzonych w SP nr79 przez Ośrodek Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka w Gdańsku. Gdańsk czerwiec 1999. 8. Dąbrowski A.: Znaczenie pozaszkolnej aktywności ruchowej w procesie j wychowania zdrowotnego dzieci i młodzieży (w:) Styl życia a zdrowie. Dylematy teorii i praktyki. Polskie Towarzystwo Pedagogiczne Oddział w Olsztynie. Olsztyn 1995. 9. Drabik J.: Aktywność fizyczna w edukacji zdrowotnej społeczeństwa, cz.1, AWF, Gdańsk 1995. 10. Drabik J., Wróblewska A.: Styl życia rodziców dzieci u progu szkoły podstawowej (w:) Styl życia a zdrowie (red.): Czapllicki Z., Muzyka W., PTP, Olsztyn 1995. 11. Dziubiński Z.: Zdrowie-wartość dana czy kreowana (w:) Wychowanie fizyczne i zdrowotne. 1986. nr 2. 12. Gacek M.: Wybrane uwarunkowania stosowania substancji uzależniających przez młodzież szkolną (w:) Lider 1997. nr2. 13. Gniazdowski A. (red.): Zachowania zdrowotne. Zagadnienia teoretyczne. próba charakterystyki zachowań zdrowotnych społeczeństwa polskiego. Instytut Medycyny Pracy, Łódź 1990. 14. Hańska M.: Chrońmy dzieci przed nikotyną (w:) Problemy opiekuńczo-wychowawcze 1994. nr 3. 15. Henszen-Niejodek J., Sęk H. (red.): Psychologia zdrowia, PWN, Warszawa 1997. 16. Mellibruda J.: Tajemnice ETOH. PARPA, Warszawa 1997. 17. Pacea A.: Jak pomóc dziecku nie pić, PARPA, Warszawa 1997. 18. Pułtorak M., Wojnarowska B., Burzyńska J.: Zachowania zdrowotne i przestrzeganie własnego zdrowia przez młodzież szkolną w Polsce (w:) Lider 1996. nr3. 19. Skalna K.: Młodzież i alkohol (w:) Życie i myśl. 1979. nr2. 20. Skórzyńska Z.: Psychologia dla rodziców, WsiP, Warszawa 1990. 21. Słońska Z.: Droga do zdrowia. Wiedzieć, móc, chcieć. Narodowy Program Ochrony Serca. Instytut Kardiologii, Warszawa b.r.w. 22. Słońska Z., Misiura M.: Promocja zdrowia. Słownik podstawowych terminów, Agencja Promo-Lider, Warszawa b.r.w. 23. Suwała M., Gerstenkorn A.: Palenie tytoniu wśród młodzieży. Metody ograniczenia (w:) Lider 1997, nr7-8. 42. 24. Trześniowski R.: Gry i zabawy ruchowe. Sport i Turystyka. Warszawa 1989. 25. Wolański N. (red.): Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania, PWN, Warszawa 1979. 26. Wojnarowska B.: Alkohol a rozwój i zdrowie dzieci i młodzieży (w:) Wychowanie Fizyczne i Higiena Szkolna 1988, nr 10. 27. Zatoński W. i współ.: Program zapobiegania palenia tytoniu dla uczniów starszych klas szkół podstawowych, Instytut Matki i Dziecka, Warszawa 1996. 28. Zatoński W., Przewoźniak K.: Tytoń albo zdrowie-przestań palić (leczenie z uzależnienia od nikotyny), Narodowy Program Ochrony Serca, Instytut Kardiologii b.w.r. 29. Zebrowska M. (red.): Psychologia rozwoju dzieci i młodzieży, PWN, Warszawa 1966.

Jolanta Kozyrka
SP Damnica

Diagnozowanie i przezwycięzanie trudności w uczeniu się

Poznanie dziecka umożliwia pedagogom lepsze zrozumienie ucznia i dostosowanie procesu dydaktycznego do jego właściwości psychofizycznych. Wczesne postępowanie diagnostyczne pozwala na wykrycie i poznanie ewentualnych zaburzeń oraz dopasowanie oddziaływań dydaktyczno – wychowawczych do psychofizycznych właściwości dziecka.

Punktem wyjścia w poznawaniu moich wychowanków w klasie pierwszej jest wizyta w przedszkolu i przeprowadzenie rozmowy z nauczycielką klasy zerowej. Dzięki tej rozmowie kształtuje się wstępny obraz przejętej przeze mnie grupy dzieci.

Na początku roku szkolnego, czyli na starcie szkolnej edukacji dziecka, rozpoczynam badania diagnostyczne, które określą stopień jego przygotowania do podjęcia nauki. Podstawą diagnozowania są wówczas ćwiczenia sprawdzające umiejętności dziecka oraz obserwacja w czasie zajęć. Przedmiotem obserwacji jest m.in. myślenie, aktywność, zdolności, spostrzegawczość. W swojej pracy korzystam z testów i narzędzi pedagogicznych opracowanych przez Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Poznaniu oraz zawartymi w znanej pozycji „Wybrane zagadnienia z metodyki nauczania i wychowania początkowego” G. Grabowskiej i A. Wysockiej. Dzięki tym narzędziom mogę sprawdzić sprawność manualną, ruchową, dojrzałość umysłową oraz rozwój emocjonalny dziecka. Na tej podstawie dokonuję kwalifikacji do zespołu wyrównawczego. Zajęcia te pozwalają zindywidualizować pracę i odpowiednio dobrać ćwiczenia. Jednak liczba godzin przewidziana na tego typu zajęcia jest moim zdaniem niewystarczająca w stosunku do potrzeb. Do badań kontrolnych tej grupy dzieci staram się powracać na koniec semestru w każdej klasie. Osiągane przez uczniów wyniki odnotowuję w Kartach Czytania i Pisania. Należy je prowadzić przez trzy lata, gdyż tylko wtedy, można porównywać i śledzić osiągnięcia ucznia, jego rozwój. Na bieżąco podstawę diagnozowania, kontrolowania stanowi analiza wytworów pracy dziecka. W specjalnych teczkach gromadzimy prace uczniów np. rysunki, sprawdziany kontrolne, opowiadania, dyktanda. Dostarczają one informacji o poziomie wykonywanych zadań, czynności, bogactwie wyobraźni, zainteresowaniach.

Należy pamiętać o tym, że właściwa diagnoza i fachowa pomoc jest uzależniona od współpracy wielu specjalistów. Nieodzowny staje się więc kontakt z pedagogiem, psychologiem, logopedą, pielęgniarką oraz innymi nauczycielami. We wrześniu nasi uczniowie są badani i kierowani przez logopedę na dodatkowe zajęcia.

Jednak ze względu na dojazd do miasta, związane z tym koszty, nie wszystkie dzieci z nich korzystają. Pozostaje doraźna pomoc nauczyciela. Wielu uczniów z mojej klasy

uczęszcza na zajęcia z gimnastyki korekcyjnej. Kwalifikacji dokonuje pielęgniarka oraz nauczyciel prowadzący zajęcia. Cieszy mnie fakt, że w ubiegłych latach przeprowadzono w naszej szkole komputerowe badania kręgosłupa oraz słuchu. Nieodzownym warunkiem poznawania ucznia jest współpraca z rodzicami. To szkoła i dom kształtują osobowość dziecka. Dzieci, których rodzice od najmłodszych lat wykazują troskę i zainteresowanie, mają szansę osiągnąć lepsze wyniki w nauce. Rozmowy indywidualne, zebrania, wizyty w domu – to jedno z form współpracy z rodzicami. Istotne informacje o uczniu czerpię z wywiadów. W tym celu opracowałam i wykorzystyłam kwestionariusze wywiadu z rodzicami. Wypełnienie kwestionariuszy było dobrowolne. Dotyczyły one zachowań, nawyków, zainteresowań, sposobu pracy, obowiązków oraz stosowanych wymagań i zakazów. W kilku przypadkach wzajemna współpraca specjalistów i rodziców pozwoliła na skierowanie ucznia do odpowiedniego dla niego typu szkoły.

Warunkiem skuteczności walki z niepowodzeniami szkolnymi są metody pracy stosowane przez nauczyciela. Myślę, że należałoby tu docenić rolę jaką spełnia praca w grupach oraz pomoc koleżeńska. Z moich obserwacji wynika, że taki sposób pracy powoduje wzrost zainteresowania nauką, umożliwia grupowe rozwiązywanie problemów, uczy koleżeńskiej współpracy. Praca grupowa daje uczniom nieśmiałym i niepewnym poczucie bezpieczeństwa. W grupie stają się oni bardziej zaangażowani i pewni. Nie są oceniani indywidualnie, praca grupy często gwarantuje osiągnięcie sukcesu przez wszystkich. Należy jednak zadbać o odpowiedni podział grupy, przypomnienie zasad pracy, odpowiedni przydział zadań.

Nauczyciel powinien taktownie czuwać nad pracą. Ten sposób pracy nie jest łatwy w organizacji, ale lubiany przez większość dzieci. Wybierają oni grupowego, starają się dzielić zadania tak, żeby każdy w miarę możliwości był zaangażowany. Na co dzień staramy się szybko wykryć braki w zakresie opanowania treści programowych. Najczęściej po opracowaniu pewnej partii materiału stosuje się sprawdziany. Pewne innowacje w tej dziedzinie wniósł pomiar dydaktyczny. Ocena prac według tego systemu jest pracochłonna, ale zmusza do różnicowania stopnia trudności poszczególnych ćwiczeń, a uczniowi daje możliwość wykonywania zadań dostosowanych do jego poziomu.

Warto czasami wprowadzać pracę zróżnicowaną do codziennego toku lekcyjnego. Ćwiczenia i prace domowe o mniejszym stopniu trudności nie zniechęcają dziecka do ich wykonania. Dla takich uczniów ważna jest pochwała, dostrzeżenie ich wysiłku, wyróżnienie na tle klasy. Od kilku lat oprócz tradycyjnego oceniania starałam się stosować pochwały ustne, brawa, dyplomiki oraz znaczki „Moje sukcesy”, „Moje zachowanie” umieszczane na tablicy. Pełnią one rolę aktywizującą i mobilizującą. Uczeń chętniej poddaje się wówczas działaniom dydaktycznym i wychowawczym. Radość i uśmiech na twarzach moich uczniów znakomicie potwierdzają potrzebę ich stosowania. Pomimo wielu kontrowersji, uważam, że stosowanie nagrody jest skuteczniejsze niż krytyczne uwagi nauczyciela. Podobną rolę spełnia wprowadzona od pewnego czasu ocena opisowa. Napisanie takich ocen to niemały wysiłek dla nauczyciela. Ułatwieniem jest systematyczne rejestrowanie osiągnięć ucznia. W ciągu całego roku szkolnego odnotowuję osiągnięcia moich uczniów w dzienniku lekcyjnym,

wyszczególniając w nim poszczególne elementy obserwacji. Na tej podstawie tworzę Kartę Osiągnięć i Zachowań Ucznia oraz oceny opisowe. Umożliwia to uzyskanie przekrojowego obrazu rozwoju dziecka. Obserwacja ucznia i rejestrowanie informacji, pozwalają na wykrycie indywidualnych potrzeb, pomagają nauczycielowi zebrać informacje i właściwie dostosować pracę. W ocenie opisowej uwzględnione są konkretne postępy, opóźnienia w opanowanym materiale, na które powinno zwrócić uwagę dziecko i jego rodzice oraz cechy osobowości, które uczeń winien pielęgnować, jak też te, których powinien się wyzbyc. Ocena opisowa nie krytykuje dziecka, nie etykietuje. Powinna zachęcać do wysiłku, dążenia do osiągnięcia większego sukcesu i pokonywania trudności.

Istotą zawodu pedagoga jest więc nieustanna obserwacja, poszukiwanie, sprawdzanie, gotowość do wprowadzania zmian, dawanie szansy każdemu wychowankowi. Wnikliwa diagnoza i dążenie do przezwyciężania zaburzeń, to jedne z warunków pomyślnego rozwoju dziecka.

- 5. dziecko za niewłaściwe zachowania?
Za wyniki w nauce ?
- 6. Czy dziecko powinno szukać wsparcia u rodziców ?
Czy powinno radzić sobie samo ?
- 7. Jakie obowiązki ma dziecko w domu ?
- 8. Gdy dziecko nie spełnia poleceń lub broni się przed ich wykonaniem ,to
Pomagacie Państwo
Zmuszacie do wykonania
Rezygnujecie z wymagania
- 9. Czy stawiacie mu za wzór inne osoby ?
- 10. Czy to jest dobry sposób ?

LITERATURA: 1. Cz. Kosakowski „Dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych” 2. D. Ekiert – Grabowska „Dzieci nieakceptowane w klasie szkolnej” 3. J. Kamińska „Ocenianie osiągnięć uczniów w edukacji wczesnoszkolnej” 4. K. Rau „Ocenianie opisowe a rozwój dziecka” 5. G. Grabowska, A. Wysocka „Wybrane zagadnienia z metodyki nauczania i wychowania początkowego oraz praktyki pedagogicznej” 6. J. Hanisz „Wesoła szkoła – ocena opisowa i sprawdzian osiągnięć ucznia”

KWESTIONARIUSZ WYWIADU Z RODZICAMI UCZNI

Imię i nazwisko:..... Klasa:..... Data:.....

KONTAKTY KOLEŻEŃSKIE

- 1. Czy dziecko opowiada o wydarzeniach w szkole ?
O swoich kolegach.....
Dobrze, czy źle ?
- 2. Czy znają Państwo kolegów dziecka ?
- 3. Są to koledzy ze szkoły ?
- 4. Czy z podwórka ?
- 5. Czy dziecko spotyka się z rówieśnikami po szkole ? ...
- 6. Czy pozwalają Państwo na odwiedziny w domach ? ...
- 7. Czy dziecko łatwo nawiązuje kontakty z kolegami ?
- 8. Czy wpływają Państwo na wybór kolegów ?
- 9. Czy dziecko kłóci się ze swoimi kolegami ?
- 10. Woli bawić się z kolegami, czy samo ?

ORGANIZACJA PRACY

- 1. Czy dziecko ma w domu własne miejsce pracy ?
- 2. Kiedy odrabia lekcje ?
- 3. Ile czasu najczęściej poświęca na naukę ?
- 4. Czy lekcje odrabia samodzielnie ?
- 5. Kto pomaga w razie potrzeby ?
- 6. Czy dziecko pamięta o wykonaniu pracy domowej ?
- 7. Czy ćwiczenia wykonuje chętnie ?

CZAS WOLNY

- 1. Czy dziecko uczęszcza na dodatkowe zajęcia ?
Jakie ?
- 2. Czy może oglądać programy TV według własnego wyboru?
Jakie ogląda najczęściej ?
- 3. Czy dziecko ma własną biblioteczkę, księgozbiór ?
- 4. Czy korzysta z biblioteki szkolnej, gminnej ?
- 5. Czy dziecko ma jakieś zainteresowania ?
Jakie ?

WYMAGANIA WOBEC DZIECKA

- 1. Czy nagradzają Państwo dziecko za wyniki w nauce ?
Jak ?
- 2. Czy dziecko lubi być chwalone ?
- 3. Za co jest chwalone ?
- 4. Jak Państwo uważacie, czy rodzice powinni karać

Tematyka antyalkoholowa w działalności pozalekcyjnej

Prowadzenie teatryzmu cieni i kukielkowego daje dużo satysfakcji. Angażuje dzieci pragnące wykazać się przed rówieśnikami swoimi zdolnościami, dodaje więcej pewności siebie, uczy współżyć w grupie. Teatrzyk cieni jest prowadzony przeze mnie w Szkole Podstawowej w Siemianicach dwa lata. Projektujemy z dziećmi lalki witrażowe, wycinamy je i oklejamy kolorową bibułą. Potrzebne materiały są oczywiście pozyskiwane różnymi drogami. Najwięcej problemu sprawia ekran, który w przypadku występów poza szkołą za każdym razem trzeba rozkręcać i skręcać i reflektor (ja używałam domowej lampy z żarówką halogenową 500 W), który jest niezbędny dla uzyskania pożądanego efektu. Bogata forma przekazu i liczne doznania estetyczne pobudzają wyobraźnię dzieci. Dzięki temu, że młodzi widzowie rzadko mają okazję zobaczyć taki teatr, oglądają go w wielkim skupieniu i żywo reagują na tekst.

Sztuka o tematyce antyalkoholowej "Wolność" sponzorowana przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przedstawia dwóch bohaterów Gabrysia i Grzesia. Gabrys to postać pozytywna stawiająca czoło różnym zagrożeniom nękającym nasze dzieci od najmłodszych lat. Grześ to dziecko niechciane pochodzące z patologicznej rodziny, który naśladuje jej wzorce. Chociaż udaje twardziela, jest zagubiony i nie ma pomysłu na dalsze życie. W końcu daje się namówić pozytywnemu bohaterowi i poznaje inny świat – to jego pierwszy krok ku trzeźwości. Można tę sztukę wystawić zarówno jako teatrzyk kukielkowy jak również w żywym planie i teatrzyk cieni. Stanowić może wstęp do pogadanki prowadzonej przez terapeutę na szkolnych warsztatach bądź też część apelu poświęconego zagrożeniom.

Małgorzata Tabata
Szkole Podstawowej w Siemianicach

Magdalena Bartelik
Gimnazjum w Wicku

Lekcja matematyki w klasie III gimnazjum

TEMAT: Rozwiązywanie układów równań stopnia pierwszego z dwiema niewiadomymi metodą graficzną

CEL OGÓLNY: Utrwalenie metody graficznej rozwiązywania układów równań stopnia pierwszego z dwiema niewiadomymi.

CELE OPERACYJNE: Uczeń po zakończeniu lekcji powinien:

1. Rozumieć nazewnictwo -- układ równań stopnia pierwszego z dwiema niewiadomymi.
2. Rozpoznawać i nazywać rozwiązania układów.
3. Przedstawić interpretację geometryczną układów i jego rozwiązania na układzie współrzędnych.
4. Zastosować wiadomości dotyczące metody graficznej i rozwiązania układów równań stopnia pierwszego z dwiema niewiadomymi w zadaniach o różnym stopniu trudności.

CEL WYCHOWAWCZY: umiejętność pracy w grupie;

METODY: czynnościowa, utrwalająca, pogadanka;

FORMY PRACY: indywidualna, zbiorowa, w grupach;

POMOCE DYDAKTYCZNE: plansza z wykresami układów równań - metoda graficzna, koperty z zadaniami o różnym stopniu trudności, tablica układu współrzędnych, karteczki do podziału na grupy;

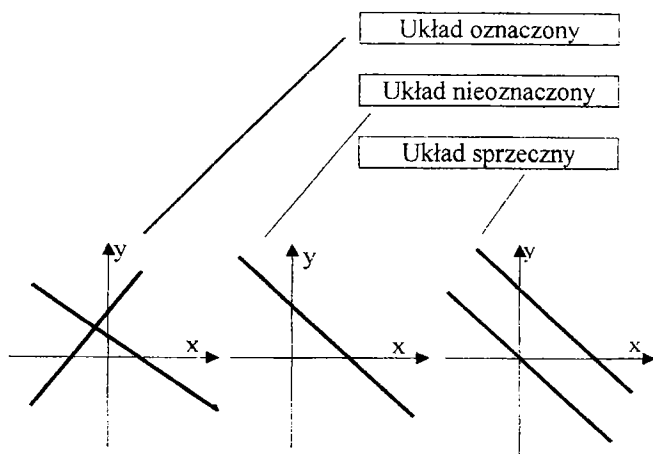
PRZEBIEG ZAJĘCIA:

I CZĘŚĆ WSTĘPNA

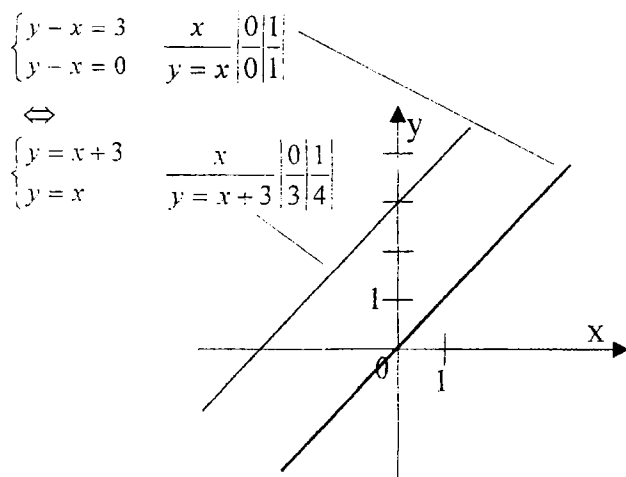
1. Sprawy organizacyjne (sprawdzenie obecności, czynności porządkowe).
2. Sprawdzenie pracy domowej (ilościowo i jakościowo).

II CZĘŚĆ GŁÓWNA

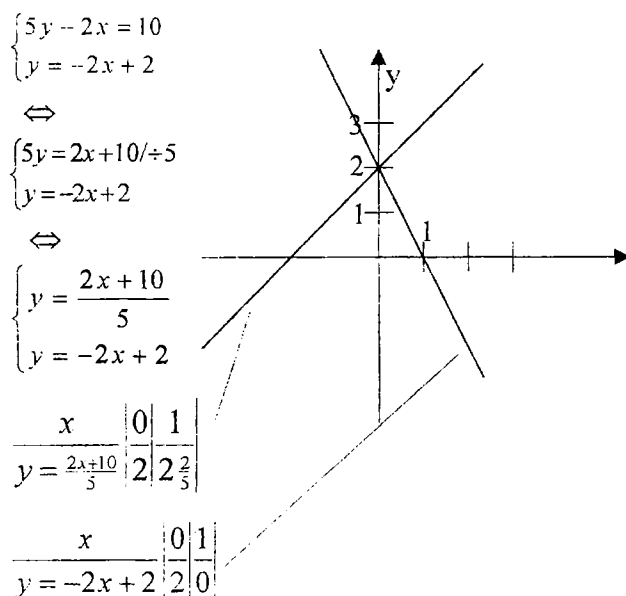
1. Podanie tematu i celów zajęcia.
2. Krótka pogadanka wyjaśniająca treść tematu zajęcia:
 - układ dwóch równań (więc 2 równania)
 - pierwszego stopnia (niewiadome w pierwszej potęgze)
 - z dwiema niewiadomymi (2 litery; najczęściej x, y)
3. Nauczyciel zadaje pytanie – w jaki sposób przedstawiamy graficznie rozwiązania układów równań?
 - wykonując 2 wykresy i analizując ile punktów wspólnych mają dwie proste na układzie współrzędnych;
4. Analiza trzech rozwiązań układów równań i dopasowanie odpowiedniej nazwy do każdego z nich.

5. Rozwiązanie graficznie trzech układów równań liniowych (przypomnienie i utrwalenie);
 - nauczyciel napisze na tablicy 3 układy równań liniowych
 - uczniowie rozwiązania przedstawiają na układzie współrzędnych i podają nazwę rozwiązania.

Żadna para liczb nie spełnia tego układu.

Rozwiązaniem jest para liczb (0,2).

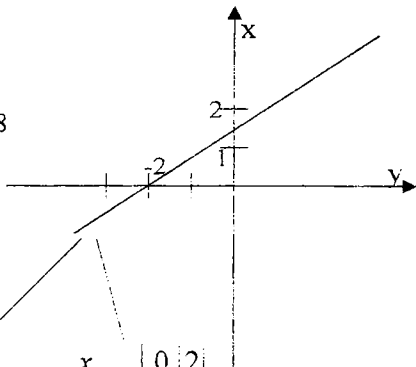
$$\begin{cases} 4y - 3x = 6 \\ 8y - 6x - 12 = 0 \end{cases}$$

⇔

$$\begin{cases} 4y = 3x + 6 / : 4 \\ 8y = 6x + 12 / : 8 \end{cases}$$

⇔

$$\begin{cases} y = \frac{3x + 6}{4} \\ y = \frac{6x + 12}{8} \end{cases}$$

$$\begin{array}{c|c|c} x & -2 & 2 \\ \hline y = \frac{3x+6}{4} & 0 & 3 \end{array} \quad \begin{array}{c|c|c} x & 0 & 2 \\ \hline y = \frac{6x+12}{8} & 1\frac{1}{2} & 3 \end{array}$$

Rozwiązaniem jest każda para liczb (x,y) taka, że $y = \frac{3}{4}x + \frac{3}{2}$

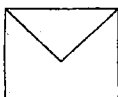
- Wnioski (podają uczniowie)
 - przedstawiliśmy interpretację geometryczną trzech układów i nazwaliśmy ich rozwiązania;
 - układ sprzeczny
 - układ oznaczony
 - układ nieoznaczony
- Praca w grupach (rozwiązywanie zadań o różnym stopniu trudności).

Nauczyciel zapowiada, że będziemy utrzymywać wiadomości jakie wskazuje temat zajęcia:

- uporządkujecie rzeczy na ławce
- losowanie karteczek (jedna osoba z ławki siedzi, druga wstaje dosuwając krzesło, aby dotrzeć do osoby, która wylosowała taką samą karteczkę)
- uczniowie przystępują do pracy w grupach
- nauczyciel rozdaje przykłady każdej parze bardzo proste – na ocenę dopuszczającą
- nauczyciel następnie zapowiada, że na tablicy umieszcza 4 koperty z zadaniami

zadania na 3

zadania na 4

zadania na 5

zadania na 6

- zasada jest taka, że każda para uczniów może wziąć karteczkę z zadaniem na kolejny stopień, jeżeli prawidłowo wykona zadanie, które rozwiązuje (poprawność zadanie ocenia nauczyciel), poza tym nie może pominąć któregośkolwiek z etapów

III CZĘŚĆ KOŃCOWA

- Podsumowanie przez uczniów (omówienie rozwiązań i uzasadnienie przez każdą z grup).
- Ocenienie ich za zaangażowania, aktywność podczas zajęcia.
- Zadanie pracy domowej (jeśli uczniowie dotarli na przykład do koperty niebieskiej, to sięgają po zadanie z koperty pomarańczowej i rozwiązują je w domu).

Elżbieta Utig

Gimnazjum w Dębniczy Kaszubskiej

Lekcja fizyki w terenie

Wychodząc naprzeciw uczniom, podjęłam się zadania uatrakcyjnienia lekcji fizyki. Fizyka jest trudnym przedmiotem, niezbyt lubianym przez uczniów. Wybrałam lekcję w formie wycieczki – „Szlakiem najstarszych elektrowni wodnych” – w Parku Krajobrazowym „Dolina Słupi”. Pragnęłam, aby uczniowie dostrzegali związek nauki z życiem i poznawali oraz rozumieć prawa przyrody. Dobór treści i zadań miał na celu indywidualizację nauczania i uaktywniania uczniów o różnym poziomie intelektualnym. Lekcja była podsumowaniem działów: „Prąd elektryczny” oraz „Elektromagnetyzm” w kl. III. Lekcję tego typu z dobrym skutkiem realizuję już od sześciu lat. Uczniowie bardzo chętnie biorą udział w lekcji – wycieczce, czekają na nią, angażują się w przygotowanie. Podsumowaniem ich wysiłku intelektualnego są karty pracy, które przyjmują formę albumu. Niektóre grupy uczniowskie poszły w swoich zamierzeniach dalej opisując elektrownie np.: szczytowo pompową w Żydowie, wodną w Kępicach, w Smołdzinie, w Żelkowie. To budujące, że narzucone im karty pracy wywołały zainteresowanie innymi elektrowniami istniejącymi na terenie Pomorza.

Poniżej przedstawiam propozycję scenariusza lekcji, który może być inspiracją dla nauczycieli i pomysłem na uatrakcyjnienie procesu uczenia się i nauczania fizyki.

TEMAT LEKCJI: SZLAKIEM NAJSTARSZYCH ELEKTROWNI WODNYCH W PARKU KRAJOBRAZOWYM „DOLINA SŁUPI”

CELE OPERACYJNE: Uczeń:

- zna pojęcia związane z energią elektryczną, pracą prądu, mocą;
- rozumie, że zgromadzona woda potoków, rzek, zbiorników wodnych może być wykorzystana do celów energetycznych;
- rozumie przemiany energetyczne, potrafi przedstawić schemat: $E_{\text{w}} \rightarrow E_{\text{k}} \rightarrow E_{\text{e}} \rightarrow E_{\text{el}}$;
- wyjaśnia obieg wody w przyrodzie,
- zna urządzenia, które wytwarzają pracę użyteczną: koła wodne, turbina Peltona, turbina Kaplana, Francisca;
- potrafi wymienić zalety i wady hydroelektrowni,
- dokonuje tabelarycznego zestawienia wyników dokonanej obserwacji,
- umie wykonać praktyczne obliczenia,
- posługuje się mapą, wskazuje na mapie występowanie elektrowni wodnych.

METODY NAUCZANIA: • słowna – pogadanka wprowadzająca • oglądowa – wycieczka • problemowa – uczniowie rozwiązują podane polecenia, zadania,

FORMY PRACY: • praca w grupach, • praca indywidualna,

ŚRODKI DYDAKTYCZNE, MATERIAŁY: • karty z tematami zadań do wykonania, • mapy, • rachunki za energię elektryczną,

PRZEBIEG LEKCJI:

- czynności wstępne,
- uświadomienie celu zadań każdej grupie,
- wybranie lidera grupy, sekretarza, sprawozdawcę
- analiza zadań,
- przyjęcie i zaprojektowanie wersji rozwiązania zadań,
- refleksja – samoocena grupy, ewaluacja procesu uczenia

KARTA PRACY GRUPY I**Zadania:**

1. Na mapie Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” zaznacz szlak elektrowni wodnych, które zwiedzaliśmy,
2. Podaj wiadomości historyczne – charakterystyka elektrowni wodnej w Krzyni
3. Wypełnij tabelę. W oparciu o dane przekazane przez przewodnika i tablice informatyczne podaj w porządku chronologicznym czas założenia elektrowni.
4. Zaprojektuj przemiany energii. Przedstaw schemat i przygotuj się ustnie do wyjaśnienia.
5. Zadanie: Oblicz ilość wody, która przepływa przez tunel w ciągu 1 sekundy, jeżeli moc turbiny wynosi 830 kW, a różnica poziomów w elektrowni wodnej wynosi ok. 7,0 m

TABELA:

Miejscowość i nazwa elektrowni	Rok oddania elektrowni do eksploatacji	Moc turbiny pracującej w elektrowni
1. GAŁĘŻNIA MAŁA	1912 – 1920	3500kW
2. SKARSZÓW DOLNY	1922	180kW
3. KONRADOWO - „STRZEGOMINO”	1922 - 1924	2310k W
4. SOCZYCA - „STRUGA”	1925	250kW
5. KRZYŃNIA	1925 - 1926	830kW

KARTA PRACY GRUPY II**Zadania:**

1. Zaznacz na mapie Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” szlak, którym zwiedzaliśmy elektrownie wodne.
2. Uporządkuj chronologicznie według roku założenia powstałe elektrownie. Dane wpisz do tabeli.
3. Scharakteryzuj elektrownię wodną w „Struga” w Soczycy.
4. Podaj w punktach: jakie zmiany w krajobrazie przyrodniczym Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” są skutkiem wybudowanych hydroelektrowni.
5. Zadanie: Ze spalenia 1kg węgla w piecu elektrowni można uzyskać energię użyteczną 2MJ. Ile węgla spali na dobę elektrownia o mocy 1MW. Ciepło spalania węgla: 2MJ/kg.

KARTA PRACY GRUPY III**Zadania:**

1. Scharakteryzuj elektrownię wodną „STRZEGOMINO” w Konradowie.

2. Na mapie Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” zaznacz szlak elektrowni wodnych.
3. Uporządkuj elektrownie wodne wg mocy turbin od największej do najmniejszej mocy.
4. Podaj jakim zagrożeniem dla środowiska są elektrownie węglowe.
5. Zadanie: Jaka jest moc turbiny, jeżeli różnica poziomów wody wynosi 35,0 m, a w ciągu 1 sekundy przepływa 1000 kg wody. Wynik zadania do której elektrowni może pasować?

KARTA PRACY GRUPY IV**Zadania:**

1. Na mapie Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” zaznacz szlak elektrowni wodnych.
2. Scharakteryzuj elektrownię wodną w Gałęźni Małej.
3. Uzupełnij tabelę. Uporządkuj chronologicznie elektrownie wg mocy od najmniejszej do największej.
4. Poszukaj w dostępnych Ci źródłach, która z metod wytwarzania energii jest najtańsza i dlaczego?
5. Zadanie: Oblicz ile należy zapłacić za zużytą energię, jeżeli moc wszystkich urządzeń pracujących w Twoim domu wynosi 60 KW i przeciętnie pracują 4 godziny dziennie. Przyjmij, że miesiąc liczy 30 dni. Odczytaj z rachunku cenę za 1 kWh.

KARTA PRACY GRUPY V**Zadania:**

1. Zaznacz na mapie szlak elektrowni wodnych.
2. Scharakteryzuj elektrownię wodną w Skarszewie Dolnym.
3. Zrób tabelę pokazującą, które z następujących źródeł energii są odnawialne, a które są nieodnawialne? Czy można z nich uzyskiwać prąd elektryczny w ciągu całego roku: węgiel, paliwo jądrowe, energia słoneczna, gaz, wiatr, fale, ropa naftowa, energia wody, źródła geotermalne.
4. Uzupełnij tabelę.
5. Zadanie: Jaka jest moc turbiny, jeżeli różnica poziomów wynosi 3,0m. Poprzeczny przekrój strumienia doprowadzającego wodę w ciągu 1s wynosi 400 l wody. Ile żarówek 100 W będzie mogło świecić?

LITERATURA: 1. K.Foulds „Fizyka” Wyd. Prószyński i S-ka W-wa 1999. R.M.R.Rozenbajger „Fizyka” cz. 3 Wyd. Zamkor Kraków 2001r. 2. R. Subieta „Zbiór zadań” Wyd.Szk. i Pedagog. W -wa 1990r. 3. Park Krajobrazowy „Dolina Słupi” – Ścieżka przyrodnicza w Gałęźni Małej. 4. Informator – ochrona przyrody w woj. pomorskim Wyd. Regionalne Edukacji Ekologicznej Gdańsk 2000r.

Mirosława Miloch
Gostkowo

Edukacja regionalna w przedszkolu

Edukacja regionalna już w przedszkolu w szczególny sposób może (i powinna) interesować nauczycieli. Realizacji treści regionalnych sprzyja zintegrowany charakter edukacji oraz związek z wychowaniem rodzinnym, a także środowisko, z którym dziecko jest bardzo mocno związane.

W kształceniu regionalnym nie chodzi o zwiększenie o ileś procent wiedzy o regionie, lecz o pomoc w kształceniu tożsamości dziś młodego, jutro dojrzałego człowieka.

Preferowanymi metodami pracy powinny być metody aktywizujące dziecko, uwzględniające i pobudzające zainteresowania. Dobór metod zależy od wiedzy, umiejętności, a także osobowości nauczyciela oraz samych dzieci - ich predyspozycji, jak również stopnia znajomości danej problematyki oraz stopnia zainteresowania danym tematem.

W celu aktywizowania i pobudzania zainteresowań dzieci problematyką regionalną - dziedzictwem kulturowym w regionie powinno się, w miarę możliwości, prowadzić zajęcia w terenie poza przedszkolem czy szkołą, w tym także lekcje muzealne. Ważne jest również umożliwienie dzieciom prezentowania swoich wiadomości i umiejętności poprzez udział w rozmaitych konkursach, wystawach, pokazach, przedstawieniach itp. Przy doborze metod pracy należy zawsze pamiętać, że nadrzędnym zadaniem w realizacji tej problematyki jest wykształcenie poczucia więzi z otoczeniem, świadomość własnych "korzeni" oraz odnajdywanie źródeł wartości w dziedzictwie kulturowym.

EDUKACJA REGIONALNA POWINNA BYĆ REALIZOWANA WE WSPÓLPRACY Z:

- a. instytucjami kultury znajdującymi się w regionie: towarzystwami regionalnymi i kulturowymi, oświatowymi, stowarzyszeniami społecznymi, domami i ośrodkami kultury, muzeami (skansenami), ośrodkami dydaktycznymi parków narodowych (krajobrazowych), izbami pamięci i izbami regionalnymi, bibliotekami i teatrami;
- b. amatorskim ruchem artystycznym.
- c. indywidualnymi osobami, regionalistami, twórcami, artystami, reprezentantami folkloru, kultury ludowej;
- d. rodzicami (wywiady, przekazy, historia rodzin, dorobek rodzin w zachowaniu i pomnażaniu dziedzictwa kulturowego).

TREŚCI JAKIE MOŻNA REALIZOWAĆ W PRZEDSZKOLU TO:

1. Mój "mały świat":
 - dom (miejsce zamieszkania i jego otoczenie),
 - przedszkole i jego otoczenie,
 - krajobraz wokół nas,
 - ludzie wokół mnie: rodzina, sąsiedzi, koledzy, znajomi dorośli;
 - skąd pochodzą moi rodzice, dziadkowie;
 - najbliższe miejsca w okolicy (dziwne miejsca, ważne miejsca);
 - moja droga do domu, do przedszkola, do szkoły.
2. Nazewnictwo i język w regionie:
 - nazwa regionu, jego części, nazwy miejscowe;
 - źródła wiedzy o najbliższej okolicy,
 - miejscowe baśnie, podania, legendy;
 - wiersze o regionie i jego mieszkańcach.
3. Charakterystyka geograficzno-historyczna najbliższej okolicy:
 - położenie regionu,
 - granice (moja gmina, mój powiat, moje województwo),
 - połączenia komunikacyjne,
 - warunki naturalne (obszary, okazy chronione);
 - najbliższe miasto i wieś, ich rola w życiu regionu;
 - miejsca historyczne (historia pałacu, kościoła, kaplicy).
4. Charakterystyka społeczno-kulturowa:
 - znani i zapomniani ludzie (sylwetki tych, o których warto pamiętać);
 - tradycje rodzinne, lokalne, regionalne, narodowe święta, obyczaje i zwyczaje;
 - najważniejsze zabytki budownictwa,
 - święta narodowe, państwowe, lokalne, religijne;
 - co było minęło, a co pozostało (regionalna muzyka, instrumenty, pieśni, tańce, rzemiosło artystyczne, strój ludowy, charakterystyczne dla regionu zdobnictwo, zwyczaje, kuchnia regionalna);
 - symbole i znaki narodowe, regionalne, lokalne, ich znaczenie w życiu człowieka.
5. Przyszłość regionu - moja przyszłość:
 - zmiany w najbliższej okolicy i regionie (użytkowanie i zagospodarowanie, nowe inwestycje);
 - zmiany w stylu życia,
 - ochrona środowiska,
 - co mogę zrobić dla mego regionu.

Edukacja regionalna współtworzy świat, w którym dziecko kształtowane mądrością przodków uczy się "swoją ślad na drogach ocalić od zapomnienia". Poprzez realizację wyżej wymienionych treści wyposażamy dziecko w zasób wiedzy o własnym regionie w powiązaniu z szerszą rzeczywistością narodową, dotyczącą różnych płaszczyzn własnego środowiska regionalnego, geograficznego, etnograficznego, kulturowego. Wzbudzimy zainteresowanie różnorodnymi tekstami kultury, wpływającymi na wzbogacenie wiedzy o człowieku, życiu i świecie z perspektywy tradycji i współczesności oraz w kontekście kultury regionalnej.

Ukształtujemy poczucie własnej tożsamości jako fundamentu tworzenia postaw o dużej wrażliwości moralnej, otwartych, tolerancyjnych, poszukujących uniwersalnych wartości w najbliższym otoczeniu i we własnym postępowaniu.

Monika Piechota

Ewa Tyszkiewicz

Szkoła Podstawowa Nr 2 w Ustce

Poznaję historię swojej rodziny i rodu

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla sześciolatek szkół podstawowych i gimnazjów podaje następującą definicję bloku przedmiotowego:

"Blok przedmiotowy jest to zintegrowane nauczanie treści i umiejętności z różnych dziedzin wiedzy, realizowanych w toku jednolitych zajęć edukacyjnych". Aby przybliżyć rodzicom na czym polega nauczanie w bloku humanistycznym, pokazać jak w praktyce można łączyć treści należące do przedmiotów wchodzących w skład tego bloku, a jednocześnie pokazać jak pracują ich dzieci zorganizowana została ta właśnie lekcja otwarta. Przeprowadzona została przez dwóch nauczycieli – historyka i polonistę. Niektóre prace zostały wykonane na lekcjach sztuki.

Ważnym zadaniem w nauczaniu humanistycznym jest uświadomienie młodemu człowiekowi kim jest, gdzie jest jego miejsce w życiu, jaka jest jego tożsamość. Pierwszym krokiem dla osiągnięcia tego celu jest zachęcenie dzieci do poznania historii swojej rodziny i swojego rodu. Rozmowy z rodzicami, dziadkami, pradiadkami, wykonanie drzewa genealogicznego mają dwojakie zadanie. Pierwsze to uświadomienie dzieciom faktu, że historię, czyli własne "korzenie", posiadają nie tylko rody królewskie, ale wszystkie rodziny. Po drugie, własne rodzinne tradycje należy szanować i kultywować. Tak brzmiał prawidłowy wniosek końcowy integracyjnych zajęć z historii, języka polskiego, sztuki w klasie czwartej, w których czynnie uczestniczyli uczniowie i ich rodzice.

CELE LEKCJI:

OGÓLNE:

- integracja środowiska rodzinnego,
- propagowanie wiedzy z zakresu tematyki rodzinnej,
- poznanie historii swojej rodziny,
- kształtowanie umiejętności pięknego opowiadania, prezentacji.

OPERACYJNE - po zakończeniu lekcji uczeń potrafi:

- poprawnie posługiwać się pojęciami: ród, rodzina, pamiątka historyczna;
- wyjaśnić związki rodzinne na przykładzie swojej rodziny; powiedzieć czym zajmuje się genealogia.
- wyjaśnić znaczenie herbów,
- wskazać prawa i obowiązki wszystkich członków rodziny,
- narysować drzewo genealogiczne swojego rodu (znać przodków do pradiadków włącznie),
- zgromadzić informacje, rodzinne pamiątki i zaprezentować w ciekawy sposób historię swojego rodu. lub najbardziej interesującą pamiątkę;
- współpracować z rówieśnikami przy opracowaniu klasowej prezentacji pamiątek.

TYP LEKCJI - wprowadzenie nowego materiału

CZAS - 60 minut. **UWAGA:** Lekcja odbywa się po obowiązkowych zajęciach szkolnych. Uczniowie przygotowują wcześniej zaproszenia dla swoich rodziców. możliwe i pożądane jest zaangażowanie rodziców w tok lekcji.

SCENOGRAFIĘ DLA LEKCJI STANOWIĄ: • drzewa genealogiczne np: rodów królewskich lub przygotowane przez uczniów poprzednich roczników • herby wykonane przez uczniów, które posiada lub mogłaby posiadać jego rodzina • Uwaga: Można zorganizować klasowy konkurs plastyczny „Herb mojego rodu”. • pamiątki rodzinne zgromadzone przez uczniów na wystawce klasowej • wystawione najlepsze prace z wcześniej przeprowadzonego konkursu literackiego „Historia pamiątki rodzinnej”.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: • przykłady drzew genealogicznych • fotografie rodzinne lub obrazy i ilustracje przedstawiające rody lub rodziny • przykłady herbów • pamiątki zgromadzone przez uczniów • wywiady przeprowadzone przez uczniów z rodzicami na temat korzeni rodu, historii rodziny.

METODY - praca pod kierunkiem, eksponująca wywiad uczniowski. **UWAGA:** Lekcja jest przykładem integracji treści realizowanych na zajęciach przedmiotowych bloku humanistycznego prowadzona może być przez dwóch nauczycieli-historyka i polonistę. Herby wykonane były na lekcjach sztuki.

TOK LEKCJI:

1. Czynności organizacyjno-porządkowe: Wzajemne powitanie, przybyłych rodziców, nauczycieli. Zapisanie tematu na tablicy. Uświadomienie celów lekcji.
2. Wprowadzenie nowych treści:
 - Nauczyciel pokazuje fotografie rodziny np.: królewskiej oraz inne przykłady fotografii rodzinnych.
 - Uczniowie odpowiadają, że na każdej z ilustracji znajduje się rodzina.
 - W każdym domu znajduje się wiele fotografii, sporo z nich przedstawia właśnie rodzinę.
 - Uczniowie mają przygotowane zdjęcia swojej rodziny i opowiadają kto znajduje się na ich fotografiach.
 - Wspólnie zostaje sformułowana definicja rodziny.
 - Nauczyciel pyta, czy są uczniowie, którzy wiedzą coś na temat starszych niż dziadkowie członków ich rodzin. Jak nazywają się ich przodkowie, gdzie znajdują się groby.
 - W tym miejscu mogą pomóc uczniom ich rodzice włączając się do rozmowy. W efekcie zostaje sformułowana definicja rodu, korzeni rodu.
 - **Uwaga:** Nauczyciel nowe pojęcia spisuje na tablicy zwracając uwagę uczniom na poprawną pisownię.
 - Nauczyciel pyta (naprowadzając uczniów na poprawną odpowiedź) co łączy członków rodu. Czy członkowie rodu muszą mieć to samo nazwisko.
 - Uczniowie dochodzą do wniosku, że nie, ale że mogą mieć wspólną nazwę, znak czyli herb.
 - Nauczyciel wyjaśnia jaką rolę pełniły herby w dawnych czasach, pokazuje uczniom przykłady herbów.

- Uczniowie prezentują wcześniej przygotowane prace plastyczne, czyli narysowane herby, które mogłyby posiadać lub posiadają ich rodziny. Opowiadają jakie charakterystyczne dla swojej rodziny elementy umieścili na tarczy herbowej.
- Jeśli niektórzy uczniowie niewiele wiedzą o swoich przodkach, nauczyciel informuje ich, że genealogia jest nauką, która pomoże im ustalić stosunki pokrewieństwa w rodzinie i poznać korzenie rodu.
- Wprowadzone jest pojęcie drzewa genealogicznego.
- Nauczyciel przedstawia, omawia przykładowe drzewa genealogiczne.
- Każdy uczeń otrzymuje prosty schemat drzewa genealogicznego.
- Na jego podstawie, przy wykorzystaniu wcześniej zdobytych informacji o przodkach lub przy współpracy z obserwującymi zajęcia rodzicami buduje proste drzewo genealogiczne własnej rodziny.
- Uwaga: W tym miejscu zajęcia może poprowadzić nauczyciel języka polskiego.
- Nauczyciel języka polskiego wprowadza nazewnictwo, które pomoże w prawidłowym wykonaniu zadania np:
brat ojca - stryj brat mamy - wuj
jego żona - stryjenka jego żona - wujenka
ich syn - brat stryjeczny ich syn - kuzyn
ich córka - siostra stryjeczna ich córka - kuzynka
siostra ojca - stryjenka siostra mamy - ciocia
- W dalszej części nauczyciel j. polskiego prowadzi pogadankę na temat praw i obowiązków wszystkich członków rodziny. Chętne dzieci wypowiadają się na temat praw i obowiązków jaki mają we własnej rodzinie.
- Nauczyciel ustala pojęcie genealogii i stawia pytanie w jaki sposób nie odwołując się do nauki o „korzeniach” rodów można zdobyć informacje o swoim rodzie.
- Uczniowie naprowadzeni, dochodzą do wniosku, że pamiętki są takim ważnym źródłem informacji.
- Nauczyciel wprowadza pojęcie pamiętka historyczna i przedstawia ich systematykę.
- Uczniowie przygotowali wystawkę pamiętek rodzinnych. Chętni opowiadają o przyniesionych przez siebie pamiętkach.
- Nauczyciel opowiada, że szczególnym rodzajem pamiętki są tradycje rodzinne. Pyta uczniów co to jest według was tradycja. Jaką wartość mają pamiętki zgromadzone przez rodzinę. Uczniowie dochodzą do wniosku, że mają one w dużej mierze wartość emocjonalną, bezcenną.
- Rekapitulacja: pierwotna:
- Co to jest rodzina, ród, pamiętka historyczna ?
- Powiedzcie czym zajmuje się genealogia ?
- Wyjaśnijcie jakie znaczenie miały herby w przeszłości ?
- Co to jest tradycja ?
- Nauczyciel ogłasza wyniki konkursu „Historia mojej pamiętki”. Gratuluje laureatom. Wyróżnieni uczniowie czytają swoje prace.

Miroslaw Sobczyński
Gimnazjum Nr 2 w Bytowie

MUZEUM SZKOLNE

Poprzednikiem muzeów szkolnych były izby pamięci narodowej, określane także jako sale tradycji, które funkcjonowały przez cały okres istnienia PRL-u. Gromadzenie pamiątek narodowych ma głębokie korzenie w społeczeństwie polskim, gdyż związane jest najczęściej z tragicznymi dziejami naszego narodu. W okresie do 1939 r. idea zbierania i eksponowania pamiątek narodowych utożsamiana była z zainteresowaniami folklorystycznymi i wiązała się z gabinetami historycznymi lub geograficznymi w szkołach średnich. Po zakończeniu II wojny światowej pojawiła się potrzeba upamiętnienia martyrologii. Małe ekspozycje muzealne powstawały głównie z inicjatywy nauczycieli. Spotkało to się z przychylnym nastawieniem władz komunistycznych, o ile w grę wchodziło upamiętnienie wydarzeń związanych ze szlakiem bojowym Ludowego Wojska Polskiego, braterstwem polsko-radzieckim, czy też bohaterską walką z hitlerowskim barbarzyństwem. Mile widziane było łączenie powstania i działalności izb muzealnych w związku z rocznicami uznawanymi przez władze jak np. rocznica rewolucji październikowej czy powstanie Komunistycznej Partii Polski. Eksponowanie pamiątek związanych z dziejami II Rzeczypospolitej, walkami wojsk polskich na frontach zachodnich, działalnością Armii Krajowej lub losami Polaków w ZSRR było zabronione.

Przełom roku 1989 przyniósł załamanie się ruchu izb pamięci narodowej, skończyło się ideologiczne zapotrzebowanie na wizualną propagandę jedynie słusznych treści historycznych. Większość izb została zlikwidowana lub prze-modelowana. Likwidacja izb miała równie spontaniczny charakter, jak przy ich tworzeniu. Szkoły pozbywały się ekspozycji przekazując je muzeom lub chowając w szkolnych magazynach i piwnicach. Nigdy nie da się ustalić ile cennych, społecznie zebranych pamiątek przepadło lub zostało zniszczonych. Z kilku tysięcy izb pamięci narodowej w latach 80 – tych pozostało kilkaset, nazywanych już „muzeami szkolnymi”.

Współczesna metodyka nauczania historii i innych przedmiotów humanistycznych bardzo mocno akcentuje celowość opoglądowania nauczanych treści, a wśród wszelkich pomocy dydaktycznych rzeczywiste świadectwa historii cenione są, jeśli nie najwyższe, to w każdym razie bardzo wysoko. Każda materialna pozostałość po przeszłości, każdy przedmiot realny, pozwoli uczniowi minioną bezpowrotnie przeszłość niejako wziąć do ręki i namacalnie stwierdzić jej istnienie.

Gromadząc eksponaty gwarantujemy im niezniszczalność i w ten sposób ich treści przyczyniają się do pełniejszego poznania przeszłości historycznej, nie tylko przez uczniów, którzy z tego korzystają, ale i przez tych, którzy pamiątki historyczne wyszukują i przekazują do muzeum. Już samo zainteresowanie wszelkimi świadectwami historii, jest motywacją do dalszego i głębszego jej poznawania. Wytworzony klimat zainteresowania i pietyzmu ma wpływ na to, że zarówno uczniowie, jak i dorośli zaczynają czytać utajone w materiale, formie, technice powstania, sposobie użytkowania każdego starego przedmiotu treści historyczne. Uczeń zanim podejmie decyzję o przekazaniu eksponatu do muzeum szkolnego, nie omieszką podzielić się swoją wiedzą o zabytku ze swoimi rodzicami lub kolegami, aby uzasadnić propozycję daru i pochwalić się.

Często zdarza się, że do szkolnego muzeum trafiają przedmioty z pozoru banalne, pozbawione wartości materialnej i historycznej. Może to być zwykły sierp lub wyżymaczką; jakże często ze zdumieniem obserwujemy, że nasi uczniowie doskonale obsługujący komputery nie wiedzą do czego służył sierp lub wyżymaczka oraz jak się nimi posługiwano. Często także trudno ustalić rodzaj lub nazwę przyniesionego przedmiotu, a bywa i tak, że jest to jego fragment, w takim przypadku zwiększa się stopień trudności poznania. Ale właśnie takie niezidentyfikowane ślady przeszłości budzą u młodzieży wiele ciekawości i z tym większym zapałem następujące rozszyfrowanie eksponatu.

Pasja kolekcjonerska jest czymś nader szlachetnym. Uczy systematyczności, nieustannego zabiegania, poszerza horyzonty, narzuca dociekliwość. Mali hobbyści zbierają znaczki, etykiety, widokówki itp. Powiększają swoje zbiory i z wypiekami na twarzy segregują i wymieniają poszczególne egzemplarze. Jednak istnieje jeszcze inaczej pojęta pasja kolekcjonerska, którą trudniej rozbudzić. Chodzi o zbieranie różnych przedmiotów nie bezpośrednio dla siebie, ale na przykład dla swojej szkoły. Z takim zbieradztwem mamy do czynienia w przypadku działalności muzeum szkolnego.

Wielkie znaczenie w pracy nad tworzeniem i funkcjonowaniem muzeum szkolnego ma oddziaływanie wychowawcze. Kontakt ze szkolną ekspozycją daje przyjemność oglądania przedmiotów należących do rodziców uczniów, budzi szacunek dla bliskich im osób, uświadamia konieczność przechowywania dla potomnych tego, co już minęło, co stanowi już historię.

Sam fakt, że uczeń podejmuje decyzję o przekazaniu zabytku jest sukcesem wychowawczym. Następuje wówczas przełamanie naturalnych dążeń psychicznych do indywidualnego posiadania i kolekcjonowania przedmiotów, na rzecz wyższych racji społecznych. Następnie uczeń spotyka się z uznaniem i pochwałą nauczyciela, uznanie to może być powtórzone przez innych nauczycieli, kolegów z klasy czy grupy koleżeńskiej. Przeżycia te będą się powtarzały i pogłębiały wówczas, gdy dar zostanie wyeksponowany.

Ratowanie pamiątek odnosi się przede wszystkim do regionu szkoły, w którym ona działa. Zbieranie, opracowywanie i eksponowanie regionalnych pamiątek wytwarza u uczniów i innych osób zwiedzających szkolną wystawę poczucie więzi z regionem – "małą ojczyzną", uznanie dla jego historii i kultury.

Analizując funkcje muzeów szkolnych należy się również przyjrzeć ich negatywnym stronom. Nasuwa się pytanie, czy wobec istnienia wysoko zorganizowanych i masowo odwieczanych muzeów, istnieje sens tworzenia szkolnych muzeów historycznych, które pozornie pod każdym względem ustępują swym wielkim kuzynom. W muzeum szkolnym eksponaty nie są należycie wyselekcjonowane, nie zawsze posiadają odpowiednią wartość zabytkową, jest ich stosunkowo mało. Nie da się również co pewien czas zmieniać wystawy, aby urozmaicić ekspozycję. Nie pozwalają na to ani ilość gromadzonych przedmiotów, ani ograniczone warunki lokalowe. Muzeum szkolnym opiekuje się z reguły nauczyciel historii, który mimo wiedzy historycznej i dobrych chęci nie posiada jednak umiejętności konserwatorskich.

Przeważają jednak dodatnie strony, które w podsumowaniu można ująć w 10 punktach:

1. obcowanie uczniów z muzeum szkolnym wytwarza potrzebę uczęszczania do właściwych muzeów,
2. uczy właściwego korzystania i rozumienia sensu wystaw,
3. wyrabia smak estetyczny, łącząc historię z wychowaniem plastycznym;
4. wzbudza zainteresowanie młodzieży przeszłością,
5. wyczuła na istnienie w terenie eksponatów i zabytków, umożliwia roztoczenie nad nimi opieki;
6. pomaga w zdobyciu podstawowych wiadomości o konserwacji i obchodzeniu się z eksponatami,
7. jest jednym z czynników kształtowania regionalizmu i składnikiem wychowania patriotycznego,
8. rozbudza aktywność ucznia i ściślej wiąże go ze szkołą,
9. pomaga w nauczaniu historii i stanowi jedyną w swoim rodzaju pomoc naukową,
10. wyrabia w uczniach dumę i radość z faktu tworzenia czegoś ważnego i staje się elementem wychowania obywatelskiego.

Wniosek z tego, że warto pokusić się o stworzenie szkolnego muzeum historycznego. W Gimnazjum Nr 2 w Bytowie muzeum szkolne istnieje od ponad roku ale już możemy się pochwalić cennymi eksponatami jak np. książką "Dzieje Narodu Polskiego" wydaną w 1851 roku w Krakowie, talarami pruskimi z 1783 roku czy orderem "Polonia Restituta". Posiadamy dosyć sporą kolekcję monet i banknotów.

BIBLIOGRAFIA: 1. Izby tradycji i perspektyw. Pod red. B. Żochowskiej. Warszawa 1979 2. Konieczna J.: Praca nad tworzeniem i wykorzystaniem izby pamięci narodowej. "Wiadomości Historyczne" 1975, nr 1. 3. Kozłowska W. E.: Muzeum szkolne w procesie dydaktyczno – wychowawczym. "Wiadomości Historyczne" 1992, nr 1. 4. Kuligowska K. Izby pamięci narodowej w pracy wychowawczej. "Wiadomości Historyczne" 1970, nr 4. 5. Lorentz S.: Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce. Warszawa 1982. 6. Maternicki J.: Szkolne kółka historyczne. Warszawa 1966. 7. Rell J.: Dydaktyczno – wychowawcza rola muzeów szkolnych w regionalizmie. "Wiadomości Historyczne" 1994, nr 3; 8. Rell J.: Izby pamięci narodowej. Warszawa 1983; 9. Rell J.: Muzeum szkolne. "Wiadomości Historyczne" 1991, nr 4; 10. Rell J.: Pracownia historyczna w szkole. Warszawa 1976. 11. Sierotwiński S.: Słownik terminów literackich. Wrocław 1977. 12. Szcześniak A.: Szkolne muzeum historyczne. "Wiadomości Historyczne" 1969, nr 4. 13. Unger P.: Muzea w nauczaniu historii. Warszawa 1988; 14. Unger P.: Stan obecny muzeów szkolnych i oświatowych. "Wiadomości Historyczne" 1993, nr 4. 15. Żołubak W.: O pewnej monecie i rozbudzeniu zainteresowań u uczniów. "Wiadomości Historyczne" 1969, nr 6.

Iwona Poźniak

Szkoła Podstawowa Nr 9 w Słupsku

Nowocześnie, atrakcyjnie, ciekawie

W czerwcu br. w Szkole Podstawowej nr 9 w Słupsku, w ramach podsumowania koordynowanych przez placówkę III Warsztatów Dziennikarskich, odbyła się pokazowa lekcja języka polskiego: "Potęga prasy. Słowne i pozasłowne środki prasowego przekazywania informacji". Zajęcia przeznaczone były dla uczestników spotkań warsztatowych i polonistów zainteresowanych wykorzystaniem technik multimedialnych w pracy z uczniem na lekcjach języka polskiego. Głównym celem lekcji było pokazanie możliwości wykorzystania w edukacji polonistycznej programu multimedialnego "eduROM Strefa P6", przeznaczonego dla uczniów szóstych klas szkół podstawowych oraz zaznajomienie dzieci z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi historii czasopiśmiennictwa, składu gazety i sposobów przekazywania informacji poprzez prasę.

Klasa pracowała jednocześnie z zeszytem, komputerem, przygotowaną przez nauczyciela na podstawie programu multimedialnego kartą ucznia i przy tablicy. Różnorodne treści i formy wprowadzanych w toku lekcji ćwiczeń multimedialnych sprawiły, że lekcja od początku do końca była ciekawa i w pełni angażowała ucznia do pracy. Program komputerowy pozwolił przekazać wiedzę dotyczącą czasopism w sposób przystępny i atrakcyjny. Umożliwił połączenie na jednej lekcji ćwiczeń wymagających różnorodnych umiejętności: kojarzenia, wykorzystywania informacji, czytania ze zrozumieniem, projektowania, posługiwania się zwięzłą formą wypowiedzi pisemnej, zapamiętywania. Uczniowie chętnie pracowali z komputerem, sprawnie posługiwali się programem, bez problemu wchodzili w "zakamarki" multimedialnego świata, docierając do poprawnych odpowiedzi, ciekawostek, biogramów, filmów i materiałów zdjęciowych. Mieli za zadanie między innymi ustalić odbiorcę poszczególnych czasopism, odczytać poprawnie informacje przekazywane w postaci wykresu, w tabeli i na mapie. Z pomocą programu projektowali jednostronnicowy dziennik, wybierając winięty, ilustrację i dopisując krótki tekst. Układali też słowniczek terminów prasowych.

Zaprezentowany na lekcji we fragmencie program multimedialny zawiera tematy z zakresu literatury, nauki o języku, wiedzy o filmie, teatrze, kinie, massmediach. Cenne są w nim zwłaszcza ćwiczenia zawierające krótkie filmy, zdjęcia, ćwiczenia fonetyczne i głosowe interpretacje utworów lirycznych. Dodatkowym uatrakcyjnieniem są zadania typowo zabawowe, aczkolwiek również wymagające od ucznia wiedzy z danego tematu, np. układanie puzzli, projektowanie sceny i kostiumów teatralnych, dobieranie odpowiedniej dla postaci charakterystyki itp.

Program może być stosowany na lekcjach nie tylko całościowo, ale i wybiórczo. Poprzez funkcję "szukaj" można wyselekcjonować np. ćwiczenia dotyczące poszczególnych części mowy, zasad ortograficznych, czy zadań z zakresu literatury i polecić je uczniom do samodzielnego rozwiązania. Dzieci kolejno wykonują wtedy ćwiczenia w zeszytach, przy tablicy, udzielają ustnych odpowiedzi i pracują przy komputerze. Wykonywanie ćwiczeń multimedialnych uatrakcyjnia tok lekcji i staje się dla uczniów swoistą formą nagrody za aktywny udział w zajęciach i udzielanie prawidłowych odpowiedzi. Praca z komputerem mobilizuje do wysiłku nawet uczniów słabszych, pozwala im na łatwiejsze przyswojenie podstaw omawianych zagadnień językowych.

"eduROM-y" są w tej chwili chyba najnowocześniejszymi, dostosowanymi do obecnych potrzeb edukacyjnych i oczekiwań, zarówno nauczycieli jak i uczniów, interaktywnymi "podręcznikami" multimedialnymi. Produkuje ją firma, Young Digital Poland Wydawnictwo Interaktywne, proponuje je dla klas 4-6 szkół podstawowych i 1-3 szkół gimnazjalnych. Programy są łatwe w obsłudze i instalacji. Wymagają jedynie podstawowych umiejętności w posługiwaniu się komputerem. Są dostępne również w wersji sieciowej, co umożliwia stosowanie ich w pracowniach komputerowych.

Dzięki uprzejmości firmy Young Digital Poland Wydawnictwo Interaktywne wszyscy uczestnicy lekcji otrzymali płyty z lekcjami demonstracyjnymi programu multimedialnego.

ks. Jan Twardowski

Aleksandra Iwanowskiej

KIEDY MÓWSZ

*Nie płacz w liście
nie pisz że los ciebie kopnął
nie ma sytuacji na ziemi bez wyjścia
kiedy Bóg drzwi zamyka - to otwiera okno
odetchnij popatrz
spadają z obfoków
małe wielkie nieszczęścia potrzebne do szczęścia
a od zwykłych rzecz naucz się spokoju
i zapomnij że jesteś gdy ówiesz że kochasz*

Z tomu *SUMIENIĘ RUSZYŁO I NOWE WIERSZE*,
Warszawa 1992

Alicja Skalecka

Szkoła Podstawowa nr 4 w Słupsk

Ćwiczenia śródlekcyjne

Ćwiczenia śródlekcyjne stanowią integralną część procesu dydaktyczno-wychowawczego. Dzieci spędzają wiele godzin w ławkach szkolnych, często nieodpowiednich, co wpływa na zmęczenie fizyczne, obniżenie sprawności układu: krążenia, oddechowego, nerwowego i funkcji wegetatywnych organizmu. Zmęczeniu ulegają narządy zmysłów, zwłaszcza oka i ucha. Skutecznym przeciwdziałaniem negatywnym zjawiskom są ćwiczenia śródlekcyjne. Celem tych ćwiczeń jest:

- odprężenie nerwowo-psychiczne,
- ożywienie funkcji wegetatywnych,
- korygowanie postawy ciała,
- odciążenie analizatora wzrokowego i słuchowego,
- kształtowanie trwałego nawyku stosowania aktywnego wypoczynku w czasie pracy umysłowej w szkole i w domu.

Ćwiczenia śródlekcyjne przeprowadzamy przy otwartych oknach w ciągu 2-4 minut.

Niewiele jest opracowań dotyczących ćwiczeń śródlekcyjnych, które zawierałyby materiały pomocnicze dla nauczycieli. Dlatego też opracowałam przykładowe zestawy takich ćwiczeń. Zmiany zestawów ćwiczeń zależą od potrzeb dzieci, programu nauczania i pomysłowości nauczyciela.

PRZYKŁADOWE ZESTAWY ĆWICZEŃ ŚRÓDLEKCYJNYCH DLA KLAS I-III

ZESTAW I

1. Pajac kiwa głową. Skłony głowy w przód i w tył.
2. Pajac rysuje koła. W małym rozkroku ramiona w bok, rysowanie coraz większych kół, a następnie coraz mniejszych.
3. Pajac jedzie na rowerze. Siedząc tyłem do siebie naśladujemy ruchy nóg podczas jazdy na rowerze.
4. Podskoki pajaca rozkroczno - zwarte z wymachami ramion w bok i w dół.
5. Pajac w staniu wykonuje kilka głębokich wdechów i wydechów.

ZESTAW II

1. Ptasek pije wodę. Przysiad podparty, skłony głowy w przód i w tył z cofaniem brody.
2. Ptasek rusza skrzydełkami. Stojąc w małym rozkroku, wznosi i opuszcza ramiona.
3. Ptasek szuka jedzenia. Skłony tułowia w przód ze zwrotem w prawo, w lewo, za siebie.
4. Ptasek uczy się latać. Z przysiadu podpartego przejście do postawy z ramionami uniesionymi w górę w skos.
5. Podskoki ptaszków. Stopy razem, podskoki obunóż w miejscu.

ZESTAW III

1. Zegar. Skłon głowy w lewo, wyprost, w prawo, wyprost / tik - tak /.
2. Dotykanie w siadzie prawą ręką lewej łopatki, lewą ręką prawej łopatki.
3. Sprężyna. Wykonywanie rytmicznych półprzysiadów.
4. Skaczące żabki. Naśladowanie w miejscu skoków żabek.
5. Zdmuchiwanie płonącej świeczki. Głęboki wdech nosem, wydech ustami.

ZESTAW IV

1. Dotykanie biału ławki. Siedząc, dotykamy biału ławki raz prawym uchem, raz lewym.
2. Zrywanie owoców. Stojąc, sięgamy wysoko raz prawą ręką, raz lewą.
3. Wążenie owoców. W parach podajemy sobie ręce, jedno dziecko wykonuje przysiad, drugie wspięcie na palce i zmiana.
4. Zbieranie owoców. Wykonujemy skłony i skręty tułowia, naśladując zbieranie owoców pod drzewem.
5. Marsz ze śpiewem znanej piosenki.

ZESTAW V

1. Rysowanie liter głową np. I, Z, O, itp.
2. Policjant. Nauczyciel kieruje ruchem na skrzyżowaniu pokazując ręką różne kierunki. Dzieci naśladują go.
3. Korkociąg. Siedząc na krześle, ramiona na biodrach skręty tułowia w prawo i w lewo z wyciąganiem tułowia w górę.
4. Strzepywanie piasku z butów przed wejściem do szkoły.
5. Marsz w miejscu, wspięcie na palcach-głęboki wdech. na całych stopach-wydech.

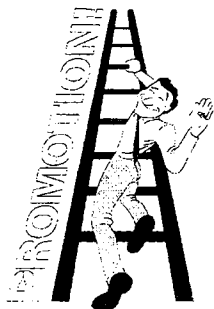
ZESTAW VI

1. Marsz w miejscu z książką na głowie.
2. Przekładanie książki z ręki do ręki nad głową, za plecami, pod kolanami.
3. Siad na krześle z książką na głowie.
4. Skoki w miejscu z książką między nogami.
5. Dmucanie na piórko. Dzieci imitują dmucanie na piórko /wdech nosem, wydech ustami /.

ZESTAW VII

1. Ćwiczenie szybkiego i cichego wstawania z ławki oraz siadania w ławce.
2. Drzewa na wietrze. W rozkroku podniesienie ramion wyprostowanych w bok i opuszczanie w dół, skłony tułowia w lewo i w prawo z ramionami opuszczonymi w dół.
3. Kwiaty rosną, kwiaty więdną. Przysiad, powolny wyprost nóg z jednoczesnym wznoszeniem ramion w górę.
4. Chodzenie w wysokiej trawie. Wysokie unoszenie kolan.
5. Dmucawiec. Nabieranie powietrza i zdmuchiwanie nasion mniszka lekarskiego.

LITERATURA: Krzysztofowicz J., Zagadnienia kultury fizycznej w klasach I - III. Słupsk 1992

Doskonalenie nauczycieli

ODN ZAPRASZA

Szanowni Państwo!

Nasz Informator o formach doskonalenia przekazaliśmy do wszystkich placówek oświatowych podczas dorocznych porad kadry kierowniczej organizowanych przez Kuratorium Oświaty przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego. Ponadto pełną ofertę zamieściliśmy na naszej stronie internetowej www.odnpr-inf.slupsk.tpnet.pl.

Znajdziecie w niej Państwo kursy kwalifikacyjne, doskonalące, warsztaty oraz propozycję tematów szkolenia rad pedagogicznych. Ponadto przy współpracy z Pomorską Akademią Pedagogiczną organizujemy po raz drugi studia podyplomowe.

Oferta nasza jest przeznaczona dla nauczycieli i pracowników oświaty z jednostek samorządów terytorialnych.

Na życzenie Państwa przedstawiona tematyka może zostać zmodyfikowana i dostosowana do potrzeb danej placówki.

Szkolenia nasze cechuje wysoka jakość i profesjonalizm. Prowadzącymi zajęcia są nauczyciele akademicy z Pomorskiej Akademii Pedagogicznej, Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i innych uczelni wyższych, konsultanci i doradcy Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, edukatorzy TERM, Nowej Szkoły, specjaliści do spraw oświaty samorządowej, awansu zawodowego, nauczyciele praktycy oraz inne osoby posiadające uprawnienia do pracy z dorosłymi.

Zapraszamy do udziału w naszych formach doskonalenia nie tylko w siedzibie Ośrodka, ale również w miejscu pracy nauczycieli.

Z okazji nowego roku szkolnego 2002/2003 życzyć Państwu, wraz ze wszystkimi współpracownikami, sukcesów w pracy zawodowej oraz pomyślności w życiu osobistym.

Małgorzata Kowalska
Dyrektor ODN w Słupsku

Ewa Misiewicz
konsultant ds. doskonalenia nauczycieli

ORGANIZACJA SZKOLEŃ

ZGŁOSZENIE

Udział w wybranej formie doskonalenia należy zgłaszać poprzez: wypełnienie druku indywidualnej karty zgłoszenia dostępnej na stronie 7 INFORMATORA, a także na naszej stronie internetowej www.odnpr-inf.slupsk.tpnet.pl. Druk prosimy przesłać na adres ODN lub faksem (tel. 842-35-67) na 3 tygodnie przed planowanym terminem rozpoczęcia danej formy.

Uruchomienie kursu czy warsztatów rozpocznie się tylko wówczas, gdy zgłosi się minimum 20 zainteresowanych osób. W związku z tym planowane terminy w INFORMATORZE mogą ulec zmianie. O zakwalifikowaniu się na daną formę, odpłatności i szczegółach organizacyjnych informujemy Państwa pisemnie na 1 tydzień przed pierwszym spotkaniem.

ODPŁATNOŚĆ

Ceny kursów są podane w przybliżeniu i mogą ulec niewielkiej zmianie, bowiem opłata ta związana jest ściśle z liczbą uczestników danej edycji oraz ilością godzin zajęć. Istnieje możliwość rozłożenia na 2 raty opłat za studia podyplomowe i kursy kwalifikacyjne.

Po otrzymaniu informacji o zakwalifikowaniu się na daną formę prosimy dokonać wpłaty na konto: ODN Słupsk PBK gr. PKO S.A. I/O Słupsk 11001324-6709-2101-111-0

POTWIERDZENIE UKOŃCZENIA FORMY

- Studia podyplomowe kończą się otrzymaniem dyplomu według wzoru MENiS.
- Po ukończeniu kursu kwalifikacyjnego uczestnicy otrzymują świadectwo według wzoru MENiS.
- Ukończenie kursu doskonalącego potwierdzone jest zaświadczeniem według wzoru ODN.

REALIZACJA

W większości zajęcia odbywać się będą w naszej bazie dydaktycznej w systemie piątkowo-sobotnio-niedzielnym. W przypadku studiów podyplomowych i kursów kwalifikacyjnych przewiduje się sesję zimową i letnią.

Istnieje również możliwość organizowania kursów w miejscu pracy nauczycieli. Zgłoszenie (druk karty zgłoszenia dostępny na naszej stronie www: Zgłoszenie na kurs - spsób 1 - w dokumencie WORD strona 2 - organizacja doskonalenia w placówce oświatowej) wypełnia Dyrektor Placówki.

ODPOWIEDZIALNY

Informacji dotyczących programów i organizacji zajęć udzielają osoby odpowiedzialne za daną formę lub konsultant ds. doskonalenia nauczycieli - Ewa Misiewicz codziennie od 8.00 do 15.00 (z wyjątkiem środy), tel. 842-34-62.

KURSY GRANTOWE

Profilaktyka chorób cywilizacyjnych w szkołach ponadgimnazjalnych i gimnazjalnych, rozwijanie umiejętności nauczycieli w zakresie promocji zdrowia.

- Koszt: 15 zł od osoby
- Liczba godzin: 30
- Zajęcia odbywać się będą w: * Łęborku: 5- 6.10.2002 i 12.10.2002 (Zespół Szkół Nr 2 w Łęborku, ul. P. Skargi 52) * Chojnicach: 19-20.10.2002 i 26.10.2002 (Gimnazjum Nr 2 w Chojnicach, ul. Szpitalna 3)
- Zajęcia rozpoczną się w pierwszym wskazanym dniu o godzinie 10.00.

Rola i funkcje wychowawcy klasy, pedagoga i psychologa szkolnego w szkole.

- Koszt: 10 zł od osoby
- Liczba godzin: 20
- Zajęcia odbywać się będą w: * Słupsku: 5-6.10.2002 (Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku, ul. Bałtycka 29) * Łęborku: 19-20.10.2002 (Zespół Szkół Nr 1 w Łęborku) * Kartuzach: 9-10.11.2002 (Zespół Szkół Agroturystyki w Somoninie) * Chojnicach: 16-17.11.2002 (Zespół Szkół Ogólnokształcących w Chojnicach)
- Zajęcia rozpoczną się w pierwszym wskazanym dniu o godzinie 10.00.

Rekrutacja na szkolenia odbywa się na podstawie pisemnych zgłoszeń nadesłanych do ODN w Słupsku (ul. Bałtycka 29, 76-200 Słupsk). Karty zgłoszenia dostępne na 7 stronie *INFORMATORA 2002/2003. Formy doskonalenia nauczycieli*, a także na naszej stronie internetowej. **Uwaga!** W zgłoszeniu należy podać termin i miejsce szkolenia. Dodatkowe informacje w ODN, tel. 842-29-43, 842-26-59, 842-34-62, tel/fax. 842-35-67

STUDIA PODYPLOMOWE

ODN w Słupsku przy współpracy z Pomorską Akademią Pedagogiczną w Słupsku zaprasza na studia podyplomowe w zakresie:

- TERAPII PEDAGOGICZNEJ I PROFILAKTYKI
- OLIGOFRENOPEDAGOGIKI

Adresat: zainteresowani nauczyciele z pełnym przygotowaniem pedagogicznym

Czas trwania: 2 semestry + sesja zimowa i letnia

Koszt studiów: 2400 zł (opłata za 1 semestr - 1200 zł)

Termin składania podań: do 20 września 2002r.

Wymagane dokumenty: * podanie * kwestionariusz osobowy, * odpis dyplomu ukończenia studiów wyższych lub licencjackich, * 5 zdjęć (45 mm x 65 mm), * opłata

wpisowa 15 zł (przesłanie ksero opłaty).

Planowany termin rozpoczęcia studiów: październik 2002r. Szczegółowych informacji udziela Pani Małgorzata Kowalska - Dyrektor ODN w Słupsku, tel. 842-29-43

KURSY KWALIFIKACYJNE

- DLA OŚWIATOWEJ KADRY KIEROWNICZEJ
- DLA OŚWIATOWEJ KADRY KIEROWNICZEJ (po kursie Lider Oświaty Samorządowej lub Gminnej)
- PEDAGOGICZNY DLA CZYNNYCH ZAWODOWO NAUCZYCIELI
- WYCHOWANIA DO ŻYCIA W RODZINIE

RADY PEDAGOGICZNE

Zapraszamy do skorzystania z naszej oferty dotyczącej szkoleniowych rad pedagogicznych. Czas trwania rady od 2 do 3 godzin. Opłata za przeprowadzenie rady bez względu na czas trwania wynosi 200zł. Prosimy o zgłoszenia pisemne dotyczące wybranego tematu oraz propozycji terminu realizacji i przesłanie na adres ODN lub faksem (tel. 842-35-67).

Informacji dotyczącej prowadzenia rad pedagogicznych udziela wicedyrektor ODN Łucja Knop pod numerem tel. 842-29-43.

TEMATYKA RAD PEDAGOGICZNYCH

1. Prawo oświatowe - Karta Nauczyciela po nowelizacji.
2. Prawo oświatowe - Awans zawodowy nauczyciela.
3. Rozwój szkoły a rozwój zawodowy nauczyciela.
4. Mierzenie jakości pracy szkoły w kontekście zadań dyrektora szkoły i nauczycieli.
5. Wewnętrzny system oceniania.
6. Rola wymagań edukacyjnych w kształceniu ucznia.
7. Budowanie wizji i misji szkoły.
8. Europejskie programy edukacyjne.
9. Integracja międzyprzedmiotowa.
10. Dialog zamiast agresji - rozwiązywanie problemów zachowań.
11. Opis i analiza przypadku wychowawczego.
12. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów wychowawczych.

TEMATYKA SZKOLENIA RAD PEDAGOGICZNYCH
JEST OTWARTA!

SNO

STOWARZYSZENIE NAUCZYCIELI OLIMPIJSKICH

WIZYTA STUDYJNA na BORNHOLMIE

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku nawiązał współpracę z Centrum Kształcenia Dorosłych (VUC - Voksen Uddannelses Center) w Ronne na Bornholmie.

Z inicjatywy autorki projektu Dorthe Hendriksen miała miejsce, w dniach 16 - 24 września 2002 roku, wizyta studyjna.

Wraz z Dyrektorem ODN Małgorzata Kowalską oraz Wiesławą Toczyńską Głównym Specjalistą w Departamencie Edukacji i Spraw Społecznych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego, w wizycie uczestniczyła 10 osobowa grupa nauczycieli konsultantów: Jerzy Byczkowski, Dorota Iwanowicz, Renata Kołosowska, Elżbieta Kowalczyk, Alicja Nykiel, Anna Maria Rombalska, Jan Tyborczyk, Dorota Werbińska, Anna Zgórska, Bożena Żuk.

Wyjazd na Bornholm umożliwił zapoznanie się z organizacją kształcenia w Danii, założeniami pedagogiki duńskiej, praktyką pedagogiczną, problemami opiekuńczo-wychowawczymi i doskonaleniem nauczycieli przez Centrum Pedagogiczne (Amtscenter).

Informacje szczegółowe zamieścimy w kolejnym numerze naszego biuletynu.

Redakcja

Stowarzyszenie skupia około 120 nauczycieli z całego kraju. Członkiem stowarzyszenia może zostać nauczyciel liceum ogólnokształcącego publicznego lub prywatnego, który w okresie 10 lat wychował co najmniej 10 finalistów olimpiad krajowych lub 3 olimpiad międzynarodowych.

Członkostwo w SNO ma charakter honorowy - nauczyciele nie dostają za to żadnych pieniędzy. Zobowiązują się natomiast m. in. do wyszukiwania i wspomagania w rozwoju uczniów szczególnie uzdolnionych, współpracy z wybitnymi nauczycielami niezrzeszonymi, wspierania innych nauczycieli.

SNO powstało wiosną 2001 r. Jego pomysłodawcą i opiekunem naukowym jest dr Danuta Nakoneczna. W dniu 22 marca b.r. stowarzyszenie podpisało umowę federacyjną z dwoma wcześniej działającymi stowarzyszeniami: Towarzystwem Szkół Twórczych oraz Stowarzyszeniem Szkół Aktywnych.

Do zadań i form pracy SNO należą: • udzielanie konsultacji uczniom, preferującym samodzielne zdobywanie wiedzy, prowadzenie obserwacji i prac badawczych. • organizowanie pracy w kołach zainteresowań stacjonarnych i korespondencyjnych, wspomagających rozszerzanie i pogłębianie wiedzy, • przyczynianie się do udziału w obozach naukowych nauczycieli i uczniów, nastawionych na doskonalenie merytoryczne i metodyczne, w tym na przysposabianie uczniów do roli asystentów, • wspieranie przez nauczycieli olimpijskich konferencji szkoleniowych, warsztatów, seminariów, • konsultowanie się z aktywnymi nauczycielami, w aspekcie wymiany doświadczeń zawodowych, pomocy w wykrywaniu i kształceniu zdolnych uczniów, doradztwa we wdrażaniu innowacji pedagogicznych.

Stowarzyszenie Nauczycieli Olimpijskich działa w 8 zespołach przedmiotowych: polonistów, historyków, matematyków, fizyków, chemików, geografów, biologów oraz nauczycieli języków obcych. Każdy zespół ma wybranego przewodniczącego. Przewodniczącym Zarządu SNO jest Wojciech Tomalczyk – matematyk III LO w Gdyni.

Członkami SNO są nauczyciele II LO im. Adama Mickiewicza w Słupsku: Tamara Kropiowska – nauczyciel biologii i niżej podpisany

Dariusz Bownik - nauczyciel geografii

Świat gazet i nie tylko

WSPOMNIENIA Z WARSZTATÓW

Pracę w słujskim Przedszkolu nr 1 podjęłam 12 lat temu. W moich poszukiwaniach bardzo pomocną okazała się koleżanka, która "poznała" mnie KLANZĄ. Pierwsze warsztaty "Bale i imprezy okolicznościowe w przedszkolu, szkole i ..." odbyły się w listopadzie 2001 roku w gdańskim kole KLANZY. Wyraziłam chęć wzięcia udziału w kolejnej ich części, w marcu. Mój "apetyt" na KLANZĘ wzrósł do tego stopnia, że by go zaspokoić, postanowiłam, oczywiście razem z koleżanką, zorganizować warsztaty u nas, w Słupsku.

Przeglądając ofertę Stowarzyszenia wybrałyśmy "Świat gazet i nie tylko". Nawiązałam pierwszy kontakt z Kołem we Wrocławiu i Ireną Kalinowską, wyraziła ona chęć przyjazdu do nas, do Słupska i przeprowadzenia warsztatów. Przystąpiliśmy do działania, czyli: rozsyłania informacji oraz gromadzenia, oczywiście, gazet. Zainteresowanie naszych koleżanek-nauczycielek przeszło wszelkie oczekiwania, było nas prawie 40. Dzięki ogłoszeniu w prasie gościliśmy w naszym przedszkolu przedstawicielki słujskich i nie tylko przedszkoli i szkół.

Większość uczestniczek warsztatów po raz pierwszy zetknęła się z KLANZĄ i jej metodami pracy, a raczej zabawy z dzieckiem. Pierwsze minuty spotkania były dość oficjalne, ale to były tylko minuty, ponieważ taniec integracyjny wprowadził miłą, wręcz rodzinną atmosferę, czułyśmy się tak, jakbyśmy się znały od zawsze. Przedszkole przyozdobione zostało "dziełami" naszych rąk, wykonanymi oczywiście z gazet. Zdziwienie (ze coś takiego można zrobić ze zwykłej gazety!) przeplatało się z zachwytem: tu stała huśtawka, akwarium, klatka z papugami, fotel na biegunach, tam z kolei wiatraki, koszyki, patery. Najwięcej śmiechu i radości, a także spełnienia się w roli muzyka, modelki czy projektanta zaserwowano nam podczas playback-show oraz rewii mody. Wiele z nas nie podejrzewało, że ma w sobie tyle pomysłów, energii wręcz zdolności! Żegnając się, koleżanki prócz ciepłych słów podziękowania, oferowały swój udział w kolejnych warsztatach KLANZY, o których już zaczęłyśmy myśleć.

Zdobyte umiejętności wykorzystywałam natychmiast, tj. gdy tylko przyszedłam do pracy, a ponieważ mam kontakty z koleżankami, które uczestniczyły razem ze mną w warsztatach wiem, że wszystkie postąpiły dokładnie tak jak ja. Entuzjazm dzieci sięgał szczytów, a to przecież największa satysfakcja dla nauczyciela. Odkąd zapoznałam dzieci z zabawami KLANZY wykorzystuję je codziennie w przeróżnych działaniach plastycznych. Wyplatały one między innymi koszyki dla swoich mam i przyznam, że efekty przeszły moje najśmielsze oczekiwania. W sztuce, którą przygotowałyśmy w dzieciom na zakończenie ich edukacji przedszkolnej pt. "Kopciuszek" znaczna część dekoracji została wykonana właśnie z gazet. Pomysły przychodziły same, np. las, a w nim drzewa i krzaki, ptaki, kwiaty.

Po raz kolejny zdobyte na warsztatach KLANZY doświadczenia wykorzystywałam w 100%. Mam nadzieję, że następne warsztaty będą cegiełką w "budowlę", jaką zaczęłam wznosić odkąd zetknęłam się z Polskim Stowarzyszeniem Pedagogów i Animatorów KLANZA.

Henrietta Front-Sikora

Miejskie Przedszkole nr 1 w Słupsku

X Jubileuszowe Ogólnopolskie Nauczycielskie WARSZTATY W DRODZE

„Polsce dziś potrzeba takich ogni, które by płonęły, a nikogo nie spalały, lecz ogrzewały i były światłością. Potrzeba Polsce dzisiaj młodzieży płonącej.” /Stefan Wyszyński/

Dziesiąty raz nauczyciele z całej Polski wyruszyli na pątniczy szlak z Zielonej Góry na Jasną Górę (1.08 --12.08 02r.). Temat przewodni pielgrzymki: NAUCZYCIEL ŚWIADKIEM WIARY W SZKOLE. Wybitni Pedagodzy: prof. dr hab. F. Adamski (UJ - Kraków), prof. B. Chrzastowska (UAM - Poznań), prof. dr hab. Wł. Fijałkowski (AM - Łódź, Internationale Studiengemeinschaft für Planatale Psychologie, International Federation for Family Life Promotion), prof. dr hab. A. Urbaniak (Politechnika Poznańska) mówili o autorytecie, etosie pracy i powołania nauczyciela i mistrza. Wskazywali, że prawda i nieśmiertelne zasady etyki są ważne, zasadnicze i doniosłe, a jeżeli będą poszanowane to proces wychowania odbywać się będzie normalnie i zdrowo. Trzeba jednak zacząć od siebie.

Pielgrzymowanie to czas odkrywania i pogłębiania warsztatu pracy, doświadczenie wspólnoty, bycie razem. Zachęcano i wskazywano, że nauczyciel winien być czytelnym wzorem wychowawcy. My nauczyciele bardzo chcielibyśmy czuć wsparcie w swoim powołaniu do uczenia, a jeszcze bardziej do wychowywania w miłości wymagającej, ale wyposażającej naszych uczniów w wiele przymiotów radzenia sobie z wszystkimi problemami jakie życie przyniesie. Uruchomiono ogromny proces refleksji o metodach pracy, kwalifikacjach, osiągnięciach, ewaluacji.

„Warsztaty w Drodze” to także czas wyciszenia, czynnego odpoczynku i poznawania dorobku pracy wielu pedagogów. To konwersatoria i dzielenie się metodami pracy, to otwartość i braterstwo w dobrym znaczeniu tego słowa.

Pragnę przytoczyć słowa B. Prusa, który napisał: „Duszą szkoły jest nauczyciel. Dobry nauczyciel przelewa w uczniów nie tylko wiadomości, ale także samodzielność, odwagę, współczucie dla bliźnich, rozumienie obowiązków względem społeczeństwa, wstręt do złego i część do cnoty. Jako apostoł wiedzy nauczyciel jest światłem, które pokoleniom wskazuje nowe drogi, jako wychowawca jest on drzewem mistycznym, którego owoce potęgują siły jednostek i rozwój społeczeństwa.”

„Warsztaty w Drodze” – to godna polecenia forma wypoczynku i doskonalenia, we wspólniejszej atmosferze życzliwości, przyjaźni.

Elżbieta Utig

Uczestniczka "Warsztatów w Drodze"

Kiedy granica zniknie...

Polacy i Niemcy przed rozszerzeniem Unii Europejskiej

W dniach 11. i 12. września 2002 roku we Frankfurcie nad Odrą odbyło się polsko - niemieckie seminarium nauczycieli historii, języka niemieckiego i języka polskiego poświęcone stosunkom polsko - niemieckim ukazującym w historii i literaturze.

Seminarium powinno przyczynić się do intensyfikacji polsko - niemieckich stosunków ponad granicami oraz rozwoju polsko - niemieckich projektów szkolnych. Przedmiotem prowadzonych rozważań był sposób realizacji tematów dotyczących wydarzeń niemiecko - polskiej historii w kontekście tematów i treści ujętych w programach nauczania oraz dydaktyzacji materiałów zawartych w książce dla nauczyciela *Polska i Niemcy w XX wieku* do celów lekcyjnych realizowanych w bloku, module, na jednostce lekcyjnej, podczas projektu itp. Ważnym celem seminarium była także bliska współpraca instytucji działających na rzecz edukacji, wśród których na szczególną uwagę zasługuje działalność Polsko - Niemieckiej Komisji Podręcznikowej. Dwudniowe seminarium rozpoczął wykład dr Rolanda Jerzewskiego na temat *Kwestie stosunków polsko - niemieckich w pracy edukacyjnej* wygłoszony w Uniwersytecie Europa - Viadrina. W sposób szczegółowy została omówiona struktura Polsko - Niemieckiej Komisji Podręcznikowej, przebieg jej kilkunastoletnich prac oraz ich efekty. Kolejno głos zabierali: Minister Edukacji Brandenburgii oraz lubuski Kurator Oświaty. Podzielili się oni doświadczeniami związanymi z wieloletnią współpracą regionów pogranicza.

Drugi dzień seminarium zdominowała praca warsztatowa. Uczestnicy podzieleni zostali na cztery grupy, które pracowały nad następującymi zagadnieniami:

- grupa I - *Polacy i Niemcy w latach 1772 - 1941. Zapowiedź katastrofy ?*
- grupa II - *Antypolonizm - nienawiść do Prusaków i Niemców.*
- grupa III - *Migracja i wysiedlenie.*
- grupa IV - *Retrospekcja czasów komunistycznych.*

Uczestnicy poszczególnych grup dzieląc się doświadczeniem dydaktyczno - wychowawczym związanym z realizacją tematyki polsko - niemieckich stosunków zwracali uwagę na trudności związane z omawianiem wskazanych obszarów tematycznych. Podkreślano, iż niełatwym zadaniem będzie modyfikowanie stereotypów zarówno wśród Niemców jak i Polaków. Jednakże podawane przykłady realizowanych w Polsce projektów (m.in. w Pasteku) świadczą o tym, że można skutecznie poszukiwać jedności w różnorodności.

Bożena Żuk - konsultant ODN

Edukacja Dzieci Zdolnych na Obszarach Rustykalnych**PODYPLOMOWE STUDIUM**

Studium ma charakter doskonalący i przeznaczone jest dla nauczycieli szkół różnego poziomu (przedszkolny, podstawowy, gimnazjum, liceum) i wszelkiego rodzaju specjalizacji: np. filologów, nauczycieli nauczania zintegrowanego, matematyków, biologów, historyków itp. oraz dla pedagogów i psychologów. **Warunkiem koniecznym jest praca na obszarach wiejskich lub małomiasteczkowych.**

Program szkolenia obejmuje 300 godzin dydaktycznych (w tym 76 godzin zajęć wykładowych i 224 ćwiczeń) i będzie realizowany przez wybitnych specjalistów z zakresu problematyki zdolności i twórczości będących pracownikami UMK oraz innych ośrodków krajowych i zagranicznych, między innymi: prof dr hab. W. Limont, prof dr hab. Z. Kwieciński, prof dr hab. L. Witkowski, prof dr hab. A. Nalaskowski, prof dr hab. W. Karolak. Przykładowe przedmioty realizowane w ramach Studium to: Pedagogika zdolności i twórczości. Treningi twórczości, Psychologia osobowości i twórczości, Metody diagnozowania i identyfikowania zdolności, Dydaktyka uczniów zdolnych, Techniki uczenia się, Treningi interpersonalne, Komputery w kształceniu ucznia zdolnego, Nauczanie na odległość i inne.

W programie przewidziano także spotkania z wybitnymi praktykami, którzy mają znaczące osiągnięcia i doświadczenia związane z kształceniem uczniów zdolnych. Do współpracy zostali zaproszeni: dyrektorzy szkół, prezesi fundacji, nauczyciele uczniów zdolnych, kuratorzy, pedagodzy.

Studium trwać będzie 2 semestry. Zjazdy odbywać się będą raz w miesiącu - w soboty i niedziele. W lutym i lipcu, w okresie przerw od nauki szkolnej odbędą się zjazdy tygodniowe. Miejscem zajęć będzie toruńskie Gimnazjum Akademickim przeznaczone dla młodzieży wybitnie uzdolnionej. **Całkowity koszt opłat wnoszonych przez słuchaczy wynosi 200 zł za semestr** (pozostałe koszty pokrywa MENiS).

Przyjęcie do studium odbywa się na podstawie dokumentów. **Nie decyduje kolejność zgłoszeń.** Pełen komplet dokumentów powinien zawierać: • podanie do kierownika Studium - prof. dr hab. Wiesławy Limont • kwestionariusz osobowy lub Curriculum Vitae • zaświadczenie ze szkoły o charakterze wykonywanej pracy wraz z opinią dyrektora • pisemny opis zainteresowania oraz aktywności w zakresie kształcenia i wychowania uczniów zdolnych przedstawione przez kandydata. Dokumenty należy przesać listem poleconym lub dostarczyć osobiście do dnia 20 października 2002 r. pod adres **Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Wydział Sztuk Pięknych, Podyplomowe Studium Edukacji Dzieci Zdolnych na Obszarach Rustykalnych, Zakład Edukacji Artystycznej, ul. Sienkiewicza 6. 8 7-100 Toruń, Fax: +56/61 13887.** O wynikach postępowania kwalifikacyjnego każdy kandydat zostanie poinformowany listownie do końca października. Inauguracja oraz pierwszy zjazd odbędą się w drugiej połowie listopada 2002 r. Studium nie pokrywa kosztów dojazdu, zakwaterowania oraz wyżywienia słuchaczy!!!

Szkoły dążące do znaku jakości INTERKL@SA

Szkoły, które obecnie nie spełniają kryteriów Znak Jakości Interkl@sa, ale chcą dążyć do jego uzyskania, zapraszamy do przesyłania do Interkl@sy swoich zgłoszeń.

W ramach wsparcia dążeń szkół do osiągnięcia kryteriów Znak Jakości, **Interkl@sa oferuje pierwszym 100 szkołom możliwość bezpłatnego przeszkolenia do 15 nauczycieli** w zakresie stosowania Internetu i komputerów. Komputerowe Szkolenie Na Odległość, w którym będą mogli uczestniczyć nauczyciele to projekt realizowany przez Interkl@se i OFEK przy wsparciu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

W ramach szkolenia nauczyciele otrzymają możliwość bezpłatnego wzięcia udziału zarówno w szkoleniu na odległość, jak i części stacjonarnej kursu. Szczegółowe informacje trafiają do wybranych nauczycieli pocztą, dlatego prosimy o dokładne wypełnienie poniższego formularza.

Zastrzegamy, że w kursie może wziąć udział ograniczona liczba osób – zadecyduje więc kolejność zgłoszeń!

Wypełniony Formularz zgłoszeniowy należy przesłać faxem **oraz e-mailem** Sekretariat Programu Interkl@sa: Fax: (22) 828 0671 e-mail: portal@interklasa.pl (formularz należy przesyłać jako załącznik Word)

FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY

Nazwa szkoły	
Miejscowość	
Powiat	
Adres	
Kod pocztowy	
Telefon	
e-mail	
adres strony www (opcjonalnie)	
Liczba komputerów w szkole	
Liczba zatrudnionych nauczycieli	

Zgłaszam do uczestnictwa w Komputerowym Szkoleniu Na Odległość nauczycieli:

1.

Imię	
Nazwisko	
Adres do korespondencji	
Kod pocztowy	
e-mail	
Telefon	
Nazwa szkoły	

2.

Podstawy Nauczania Na Odległość STUDIA PODYPLOMOWE

Uniwersytet Łódzki, Wydział Nauk o Wychowaniu i Polsko-Amerykańskie Centrum Zarządzania zapraszają na piątą edycję dwusemestralnych studiów podyplomowych. Studia przeznaczone są dla nauczycieli wszystkich specjalności, administratorów i organizatorów edukacji, którzy w swojej pracy zamierzają stosować nowe metody nauczania. W trakcie studiów słuchacze korzystają z nowoczesnych technologii wspomagających nauczanie (poczta głosowa, Internet, wideokonferencje) oraz przygotowują własny projekt związany z nauczaniem na odległość. Absolwenci otrzymują dyplom ukończenia studiów podyplomowych na Wydziale Nauk o Wychowaniu WŁ oraz certyfikat Polsko-Amerykańskiego Centrum Zarządzania przy WŁ (FAM Center), które jest współorganizatorem tych studiów.

Słuchacze powinni posługiwać się systemem Windows w stopniu podstawowym oraz posiadać dostęp do Internetu - Studia są dostępne dla kandydatów z całej Polski. W trakcie studiów przewidujemy ok. 10 zjazdów (sobota - niedziela) w Łodzi (istnieje możliwość skorzystania z hotelu w Centrum Konferencyjnym UL) oraz zajęcia prowadzone przez Internet. Zajęcia prowadzą wykładowcy z Uniwersytetu Łódzkiego oraz praktycy nauczania na odległość z Uniwersytetu Maryland (USA). Odpłatność za studia wynosi 4 000,00 zł.

Więcej szczegółów można uzyskać na stronie internetowej: <http://pamctr.uni.lodz.pl> lub telefonicznie w PAM Center: (042) 635 49 58, 635 49 69

30 lat
Muzeum Zachodnio-Kaszubskiego
w Bytowie

Konferencja Naukowa
Życie dawnych Pomorzan

Bytów - Zamek, 17-18 października 2002 roku.

Olimpiady, konkursy

XXIII Słupska Olimpiada Młodzieży

KONKURS PRZEDMIOTOWY Z JĘZYKA ROSYJSKIEGO W R.SZK. 2001/02

Z Protokołu eliminacji wojewódzkich Konkursu Języka Rosyjskiego dla uczniów gimnazjów woj. pomorskiego przeprowadzonego w dniu 15 marca 2002 roku w Gdańsku. Komisja oceniająca w składzie: Regina Franczak - przewodnicząca, Ewa Kociszewska - członek, Lucyna Szczukowska - członek, stwierdza, że w etapie wojewódzkim konkursu uczestniczyło 4 uczniów. Eliminacje przeprowadzono zgodnie z wymaganiami regulaminowymi konkursu.

LAUREACI:

* Lp. * Imię i Nazwisko ucznia * Nazwa gimnazjum * Imię i nazwisko nauczyciela - opiekuna *

1. Patrycja Terendy, Gimnazjum Sztutowo, W. Banasik
2. Marzena Nowak, Gimnazjum Sztutowo, W. Banasik
3. Marta Szlendak, Gimnazjum Sztutowo, W. Banasik

FINALIŚCI:

1. Magda Morawska, Gimnazjum Sztutowo, W. Banasik

Regina Franczak

KONKURSY w roku szkolnym 2002/03

Kuratorium Oświaty w Gdańsku powierzyło zorganizowanie konkursów przedmiotowych:

dla gimnazjów

- ODN w Słupsku z: fizyki, języka niemieckiego i języka rosyjskiego;
- CEN w Gdańsku z: języka polskiego, biologii, geografii, historii, matematyki;
- Lingwiście z: chemii, informatyki;
- Szkole Językowej Bell z: języka angielskiego.

dla szkół podstawowych

- ODN w Słupsku z: języka niemieckiego.
- CEN w Gdańsku z: języka polskiego,
- Lingwiście z: języka angielskiego.

Szczegółowe informacje na stronie KO w Gdańsku:
www.kuratorium.gda.pl

Szkolny Związek Sportowy jest organizacją, która w 2003 roku będzie obchodzić 50-lecie swego istnienia. Organizacja działa we wszystkich szkołach naszego Miasta. Podstawowym zadaniem jest zaszczepienie zachowań prozdrowotnych, przyuczenie dzieci do zdrowego trybu życia, opartego na aktywnym uczestnictwie w sporcie, a także wyrobienie nawyku regularnych ćwiczeń fizycznych i wybranie „sportu życia”, który będzie się uprawiało przez całe dorosłe życie celem podtrzymania zdrowia. W Słupsku Szkolny Związek Sportowy działa od początku swego istnienia. Podstawową działalność prowadzi w szkołach poprzez:

- działalność organizacyjną, prowadzenie rozgrywek międzyklasowych, prowadzenie zajęć pozalekcyjnych
- organizację zajęć sportowych w czasie wolnym od nauki
- szkolenie młodzieżowych organizatorów i sędziów sportowych

Na szczeblu miejskim dla reprezentacji Szkolnych Klubów Sportowych prowadzone są rozgrywki o charakterze Mistrzostw Miasta, które od 1980 roku przybrały nazwę „Miejska” a potem „Słupska Olimpiada Młodzieży”. System rozgrywek jest zgodny z programem zatwierdzonym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Mistrzowie Miasta biorą udział w rozgrywkach wojewódzkich. System kończy się finałem krajowym. Na szczeblu szkolnym w rozgrywkach międzyszkolnych biorą udział prawie wszystkie dzieci.

W rozgrywkach miejskich bierze udział ponad 12 tysięcy uczestników. Rozgrywane są one w następujących kategoriach:

- ◆ klasy I - III - Marzannada
- ◆ klasy IV - VI - Igrzyska Młodzieży Szkolnej
- ◆ gimnazja - Gimnazjada
- ◆ szkoły ponadgimnazjalne - Licealiada

W Licealiadzie biorą udział 4 szkoły ponadgimnazjalne Słupskiego Starostwa Powiatowego.

System rozgrywek prowadzony w naszym Mieście został wysoko oceniony przez Komisję Sportu Dzieci i Młodzieży i uznany w 1998 roku za najlepszy w kraju.

Dużą pomoc mamy ze strony dyrektorów szkół i nauczycieli wychowania fizycznego, którzy wspierają sport szkolny, pomagając organizacyjnie i szukając wsparcia u sponsorów.

Z dorobku sportu szkolnego korzystają wszystkie kluby wyczynowe. Trenerzy wyszukują talenty na naszych imprezach w celu dalszego szkolenia.

SZKOŁY PODSTAWOWE I GIMNAZJA

- Zawody rozegrano w miesiącach: wrzesień 2001 - maj 2002.
- Zawody odbyły się w następujących dyscyplinach:

a) szkoły podstawowe:

dziewczeta: przełaje, sztafety przełajowe, szachy, tenis stołowy, badminton, minikoszykówka, unihokej, mini piłka ręczna, mini piłka siatkowa „2” i „3”, czwórbój la, chłopcy: jak wyżej + piłka nożna

b) gimnazja:

dziewczeta: przełaje, sztafety przełajowe, szachy, tenis stołowy, ligi: koszykówka, unihokej, piłka ręczna, piłka siatkowa, la indyw., liga la

chłopcy: jak wyżej + piątki piłkarskie

- Imprezy towarzyszące: Marzannada klas I - III, Halowy Turniej Piłkarski o puchar SP4 (ok. 1200 chłopców i dziewcząt), Turniej im. M. Osmólskiego, Szkolna Liga Judo, Szkolna Liga Szachowa, Zawody Pływackie kl. IV, Halowy Turniej Piłki Nożnej Gimnazjów, Skok Wzwyż Gimnazjów, Festyn i Otwarcie SOM 2001 / 2002, Uroczystość zakończenia SOM 2001 / 2002.
- Imprezy okolicznościowe: blok imprez „Ferie na sportowo”, Igrzyska Kolonijne „Lato 2002”, blok imprez z okazji Świąt Majowych, 11 Listopada, Mikołajkowe, Dnia Dziecka i inne.
- Punktacja końcowa SOM 2001 / 2002

a) gimnazja

dziewczeta	chłopcy	łącznie
1. Gimn.nr 6-64pkt.	1. Gimn.nr 4-80 pkt.	1. Gimn.nr 4- 138
2. Gimn.nr 4 - 58	2. Gimn.nr 1 - 78	2. Gimn.nr 1 - 135
3. Gimn.nr 1 - 57	3. Gimn.nr 5 - 74	3. Gimn.nr 5 - 130
4. Gimn.nr 5 - 56	4. Gimn.nr 6 - 54	4. Gimn.nr 6 - 118
5. Gimn.nr 2 - 54	5. Gimn.nr 2 - 51	5. Gimn.nr 2 - 105
6. Gimn.nr 3 - 33	6. Gimn.nr 3 - 19	6. Gimn.nr 3 - 52
7. OSWych. -2	7. OSWych. - 2	7. OSWych. - 4

b) szkoły podstawowe

1. SP 2 - 111,5 pkt.	1. SP 10 - 145 pkt.	1. SP 10 - 236,5 pkt.
2. SP 8 - 105	2. SP 8 - 117	2. SP 8 - 222
3. SP 1 - 97	3. SP 2 - 95,5	3. SP 2 - 207
4. SP 10 - 91,5	4. SP 1 - 92	4. SP 1 - 189,5
5. SP 3 - 90,5	5. SP 4 - 89	5. SP 3 - 176
6. SP 5 - 87,5	6. SP 3 - 85,5	6. SP 4 - 140
7. SP 6 - 62,5	7. SP 6 - 62	7. SP 5 - 138
8. SP 4 - 51	8. SP 5 - 50,5	8. SP 6 - 124
9. SP 9 - 23	9. SP 9 - 30	9. SP 9 - 53
10. SP 7 - 10	10. SP 7 - 28,5	10. SP 7 - 38,5
11. OSWych. - 2	11. OSWych. - 7	11. OSWych. - 9
12. Społ. - 0	12. Społ. - 4	12. Społ. - 4

- Rywalizacja SOM odbywała się w SP 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, Gimnazjum nr 1, 4, 6, hali „Gryfia”, stadionie przy ul. Zielonej, stadionie 650 -lecia, Lasku Płn.
- Szkolny system rywalizacji dzieci i młodzieży prowadził Słupski Szkolny Związek Sportowy (SSZS) przy współ-

pracy z Wydziałem Oświaty i Wydziałem Kultury, Sportu i Promocji Miasta Urzędu Miejskiego w Słupsku.

- Słupską Olimpiadę Młodzieży prowadził Kazimierz Skiba - członek Zarządu SSZS, dyrektor SP 2 w Słupsku.

3. SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE**a) klasyfikacja końcowa dziewcząt**

Zawody rozegrano w następujących dyscyplinach: indywidualne biegi przełajowe, sztafetowe biegi przełajowe, piłka ręczna, tenis stołowy, pływanie, szachy, piłka siatkowa, koszykówka, indywidualna lekka atletyka, liga lekkoatletyczna.

1.	V Liceum Ogólnokształcące	- 91 pkt. SOM
2.	Zespół Szkół Ekonomicznych	- 83
3.	Liceum Ogólnokształcące w Ustce	- 77
4.	I Liceum Ogólnokształcące	- 72
5.	II Liceum Ogólnokształcące	- 65
6.	Zespół Szkół Gastromom. i Hot.	- 64
7.	Zespół Szkół Budowlanych/VI LO	- 61
8.	Zespół Szkół Drzewnych/ VII LO	- 45
9.	III Liceum Ogólnokształcące	- 41
10.	Zespół Szkół Rolniczych	- 32
11.	IV Liceum Ogólnokształcące	- 30,5
12.	Zespół Szkół Technicznych w Ustce	- 9
13.	Zespół Szkół Medycznych	- 4
14.	Zespół Szkół Zawodowych Nr 1	- 2,5
15.	Technikum Leśne w Warcinie	- 2
16.	Społeczne Liceum Ogólnokształcące	- 1

b) klasyfikacja końcowa chłopców

Zawody odbyły się w następujących dyscyplinach: jak dziewczęta - piłka nożna i halowa piłka nożna.

1.	V Liceum Ogólnokształcące	- 124,5 pkt. SOM
2.	Zespół Szkół Mechanicznych	- 119
3.	Zespół Szkół Drzewnych/ VII LO	- 110,5
4.	Zespół Szkół Budowlanych/VI LO	- 98
5.	Zespół Szkół Zawodowych Nr 1	- 90,5
6.	Technikum Leśne w Warcinie	- 88
7.	I Liceum Ogólnokształcące	- 86,5
8.	Liceum Ogólnokształcące w Ustce	- 86,5
9.	II Liceum Ogólnokształcące	- 70
10.	Zespół Szkół Technicznych w Ustce	- 46
11.	III Liceum Ogólnokształcące	- 43
12.	IV Liceum Ogólnokształcące	- 38,5
13.	Zespół Szkół Rolniczych	- 34,5
14.	Zespół Szkół Gastromom. i Hot.	- 31
15.	Zespół Szkół Ekonomicznych	- 13
16.	Liceum Ogólnokształcące im. Sierpińskiego	- 5,5

Zawody przeprowadził Jerzy Polak - przewodniczący SSZS, doradca metodyczny ODN w zakresie wychowania fizycznego.

- Rozgrywki wojewódzkie w poszczególnych dyscyplinach sportu prowadzi Wojewódzki Szkolny Związek Sportowy w Gdańsku.
- Edycja XXIV Słupskiej Olimpiady Młodzieży rozpocznie się we wrześniu 2003 roku.

Zarząd
Słupskiego Szkolnego Związku Sportowego
w Słupsku

**MUZEUM
POMORZA ŚRODKOWEGO
W SŁUPSKU**

MOJA PRZYGODA W MUZEUM

Moja przygoda w muzeum - to niewyczerpany temat, który kryje zarówno całe bogactwo sztuki jak i przeżycia młodych odbiorców, przekazane na konkurs w formie plastycznej.

Uważna wizyta w muzeum to „aktywne obserwowanie”, czyli widzenie plastyczne i emocjonalne przeżywanie. Taki kontakt z dziełem kształtuje wrażliwość, wyobraźnię twórczą, otwiera na nowe doznania, pogłębia i wzbogaca wiedzę - ale najważniejsze to, że dzieci uczestniczą w świecie twórczym. Proponowane w konkursie zobrazowanie przeżyć rozwija dodatkowo umiejętność łączenia odbioru z twórczym działaniem. Skierownie uwagi na percepcję dzieł sztuki ważne jest zwłaszcza w przypadku młodzieży, u której naturalnym zjawiskiem jest proces odchodzenia od spontanicznego rysowania. Spotkania najmłodszych uczestników z eksponatami muzealnymi są zazwyczaj żywiołowe i spontaniczne. Dzieci chłoną przede wszystkim niezwykłość wnętrza, nastrój, formę i barwę.

Szczególną rolę w kontakcie z dziełami sztuki i zabytkami przechowywanymi w muzeach należy przypisać opiekunom plastycznym, gdyż to oni właśnie rozbudzają wyobraźnię, uczą znajomości technik plastycznych i wprowadzają swoich uczniów w świat przygody muzealnej.

W tegorocznej edycji konkursu uczestniczyło 16 placynek z województwa pomorskiego, nadsyłając 160 prac - dość zróżnicowanych tematycznie. Była zamkowa architektura, muzealne wnętrza wypełnione eksponatami, sceny z rycearzami, postaciami historycznymi oraz mniej lub bardziej wierne kopie znanych dzieł wielkich artystów. Najliczniej reprezentowana była twórczość dzieci najmłodszych, natomiast wyraźnie spadło zainteresowanie konkursem wśród młodzieży.

Jury w składzie: Dorota Sikorska-Laźny (art.pl.), Beata Zgodzińska (hist. sztuki) i Anna Wróbel (hist.) wyróżniło i do etapu ogólnopolskiego zakwalifikowało 21 prac. W ich ocenie ważna była kompozycja, warsztat, sposób, w jaki wizyta w muzeum została przedstawiona, a także klimat i nastrój pracy.

Wyróżnione prace można było oglądać w Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku do 20 czerwca. Finał konkursu - w lipcu w Muzeum Okręgowym w Toruniu, nagrody dla laureatów będą wręczone około połowy września. Organizatorzy konkursu nie zwracają prac uczestniczących w finale, natomiast pozostałe obrazy można odbierać w Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku do końca czerwca.

Serdecznie dziękujemy dzieciom i młodzieży oraz opiekunom plastycznym za udział w tegorocznym konkursie. Jednocześnie zapraszamy do konkursu w roku następnym i zachęcamy do jak najczęstszych odwiedzin w muzeach.

Anna Wróbel

DO FINAŁU ZOSTAŁY ZAKWALIFIKOWANE PRACE:

Grupa I (5-9 lat)

- Agata Grajek, 5 lat, Przedszkole Gminne w Jezierzycach, op. Dorota Trojanowska-Kwiecień
- Maciej Turkowski, 5 lat, Przedszkole Gminne w Jezierzycach, op. Dorota Trojanowska-Kwiecień
- Agata Piotrowska, 6 lat, Przedszkole nr 12 Gdańsk, op. Ewa Zienkiewicz
- Monika Michniewicz, 7 lat, Przedszkole nr 12 Gdańsk, op. Ewa Zienkiewicz
- Piotr Blechle, 7 lat, świetlica środowiskowo-terapeutyczna, SP Domaradz, op. Bożena Kurowska-Maciak
- Katarzyna Kos, kl. I e, SP 5 Słupsk, op. Żaneta Szykułska
- Agata Frankiewicz, 8 lat, SP 5 Słupsk, op. Mirosława Skalna
- Martyna Szczepańska, 8 lat, SP 5 Słupsk, op. Mirosława Skalna
- Paweł Szymański, 8 lat, SP 4 Słupsk, op. Inez Janion
- Kamila Naczka, 8 lat, GOK Nowa Wieś Lęborska, op. Stanisława Dawidowicz

Grupa II (10-12 lat)

- Paulina Kędra, 10 lat, świetlica środowiskowo-terapeutyczna, SP Domaradz, op. Bożena Kurowska-Maciak
- Ala Karcz, 10 lat, SP 3 Słupsk, op. Dorota Lenard
- Urszula Jacek, 10 lat, SP 3 Słupsk, op. Dorota Lenard
- Patryk Finke, kl. IV f, SP 5 Słupsk, op. Renata Gwardzik
- Patrycja Grzymisławska, kl. IV e, SP 5 Słupsk, op. Renata Gwardzik
- Piotr Król, 12 lat, GOK Nowa Wieś Lęborska, op. Stanisława Dawidowicz
- Kinga Żmija, 12 lat, GOK Nowa Wieś Lęborska, op. Stanisława Dawidowicz
- Aneta Maciejczyk, kl. VI b, SP 3 Lębork, op. Bożena Loda
- Małgorzata Zelek, kl. VI e, SP 2 Słupsk, op. Renata Bukowska

Grupa III (13-15 lat)

- Joanna Chmielewska, 13 lat, SP 1 Słupsk

Grupa IV (16-19 lat)

- Arleta Zalewska, kl. III c, I LO Słupsk, op. Wanda Kowalik

Konkurs historyczno - literacki

Zespół Szkół w Kołczygłowach zaprasza uczniów gimnazjów i szkół średnich do udziału w II edycji konkursu pt. "Losy bohaterów *Trylogii* Henryka Sienkiewicza na tle epoki".

CELE KONKURSU:

- popularyzacja literatury polskiej,
- rozbudzanie zainteresowań czytelniczych wśród młodzieży,
- pogłębianie wiedzy historycznej,
- popularyzacja kultury narodowej i uświadomienie jej związków z kulturą europejską,
- popularyzacja polskiej kinematografii i ukazanie jej związków z literaturą.

REGULAMIN

1. **Uczestnicy:** uczniowie gimnazjów i szkół średnich.
2. **Zasięg:** województwo.
3. **Wymagany zakres wiadomości:** • znajomość "Trylogii" H. Sienkiewicza, • tło historyczne: historia Polski w XVII w. z elementami historii powszechnej (ze szczególnym uwzględnieniem historii wojskowości, geografii historycznej, stosunków narodowościowych i religijnych oraz kultury sarmackiej), • adaptacje filmowe -- twórcy, obsada aktorska.
4. **Forma:** • część **pisemna** – test składający się ze 100 zadań zamkniętych • część **ustna**. Między jedną częścią a drugą planowana jest wycieczka do Zamku Krzyżackiego w Bytowie
5. **Wymagana literatura:**
 - a) **podstawowa:** • Sienkiewicz Henryk, *Ogniem i mieczem*, *Potop*, *Pan Wołodyjowski*
 - b) **pomocnicza:** • Borzęcki M., *Słownik postaci "Ogniem i mieczem"* • Czaplński W., *Głosa do "Trylogii"* • Kosman M., *Na tropach bohaterów "Trylogii"* • Zawistowski W., *Kto jest kim w "Trylogii" H. Sienkiewicza*.
6. **Terminy:** Konkurs odbędzie się 5 kwietnia 2003 roku w Zespole Szkół w Kołczygłowach. Zgłoszenia uczestników będą przyjmowane do 15 marca 2003 roku.
7. **Sposoby zgłaszania uczestników:** • pisemnie na adres: Zespół Szkół w Kołczygłowach, 77-140 Kołczygłowy, ul. Szkolna 10, (Konkurs: Losy Bohaterów "Trylogii") • telefonicznie – pod numer 8213416
8. **Nagrody:** Zwycięzca otrzyma "Szablę Zagłoby". Przewidywane są również atrakcyjne nagrody książkowe.
9. **Dojazd** na koszt własny!
10. **Szczegółowe informacje:** sekretariat ZS w Kołczygłowach, tel. 8213416.

Jolanta Kuźma

Integracja wokół Jubileuszu

W Szkole Podstawowej nr 2 im. Bolesława Chrobrego w Miastku odbyły się w dniach 12-15 czerwca 2002 roku obchody 40-lecia istnienia szkoły. Trwały one cztery dni- od środy do soboty. Wspólnie bawili się nauczyciele, absolwenci, uczniowie i zaproszeni goście. Każdego dnia był inny program.

Pierwszy dzień był **Dniem Samorządności**. Rozpoczął się uroczystym apelem, na którym p. dyrektor Anna Wasilewska przedstawiła rys historyczny szkoły. Nauczycielom, którzy pracują od początku powstania szkoły, miasteccy samorządowcy wręczyli listy gratulacyjne oraz pamiątkowe odznaki. Szkoła natomiast otrzymała czek o wartości tysiąca złotych.

Po części oficjalnej przybył patron- król Bolesław Chrobry ze swoją świtą i nisko pokłonił się dyrekcji, zaproszonym gościom i dzieciom. Później odpowiadał na pytania dziennikarzy szkolnej gazetki "Kleks". Uczniowie klas starszych mogli wykazać się wiedzą w konkursie "Co wiem o Bolesławie Chrobrym?".

Na estradzie znajdującej się na boisku szkolnym prezentowały się organizacje szkolne i koła zainteresowań (LOP, PCK, ZHP, zespoły muzyczne i taneczne) prowadzone przez naszych nauczycieli. Niektóre z nich powstały wiele lat temu, a inne rozwinęły swą działalność zupełnie niedawno i cieszą się ogromnymi osiągnięciami.

Uczestnicy jubileuszu delektowali się kielbaskami z grilla, frytkami, domowymi wypiekami, zimnymi i ciepłymi napojami. Uczniowie natomiast oblegali stoisko z loterią fantową. Stoiska przygotowali i obsługiwali rodzice uczniów naszej szkoły. Przed klasopracowniami i na górnym holu można było podziwiać dorobek szkoły na przestrzeni 40 lat.

Drugi dzień był **Dniem Harcerskim**. Rozpoczął się apelem harcerskim, który prowadziła hm. Grażyna Jamniak. Zaproszonymi gośćmi byli dawni i obecni funkcyjni działający w ZHP przy Szkole Podstawowej nr 2 w Miastku. Komentant Hufca ZHP hm. T. Weber podziękował instruktorom za pracę w minionym 40-leciu, wręczył pamiątkowe odznaki i foldery oraz ufundował nagrodę- biwak trzydniowy w Bobęcinie dla jednej z klas. Apel uświetnił pokaz musztry harcerskiej.

Uczniowie zostali podzieleni na 3 grupy. Klasy I-III brały udział w grze terenowej "Bajkolandia". Najpierw otrzymały tajną informację od Księżniczki Kunegundy Pokemonowatej IV o czekającej ich tajemniczej wyprawie. Potem udały się do pobliskiego lasu na poszukiwanie porwanych mieszkańców z najpiękniejszej krainy pod słońcem- Bajkolandii przez przebiegłego skrzata Złodziopióra II. Po wykonaniu wszystkich zadań wróciły na teren szkoły, gdzie czekało na nich ognisko z kielbaskami i słodka niespodzianka. Dzień ten dzieci zakończyły wspólnym śpiewaniem i płaśnią.

Klasy IV-VI wzięły udział w grze terenowej "Na przełaj", a klasy gimnazjalne wędrowały "Do źródeł Studnicy i wigwamu Słonka". Wyprawa zakończyła się pieczeniem kiełbasek i śpiewem przy ognisku.

Trzeci dzień był **Dniem Sportu**. Rozpoczął się zbiórką na boisku szkolnym i uroczystym przemarszem. Każda klasa wyróżniała się oryginalnymi strojami i rekwizytami. Podczas przemarszu uczniowie skandowali przygotowany wcześniej okrzyk. Następnie przystąpili do rywalizacji o miano najbardziej usportowionej klasy.

Klasy I-III uczestniczyły w zawodach sportowych na sali gimnastycznej, a klasy IV-VI w różnorodnych konkurencjach na boisku szkolnym.

Dużym zainteresowaniem cieszył się indywidualny turniej tenisa stołowego. Wszyscy chętni mogli również wziąć udział w aerobiku, który prowadziła p. D. Łangowska. Dzień Sportu uświetnił także pokaz sekcji zapasniczej działającej przy OSRIRON w Miastku. Na zakończenie sportowej rywalizacji wręczono nagrody i dyplomy.

W godzinach popołudniowych odbyło się spotkanie przy kawie i cięście nauczycieli z absolwentami. Pani dyrektor powitała przybyłych gości i zachęciła do krótkich prezentacji. Absolwenci mile wspominali spędzone lata w murach Szkoły Podstawowej nr 2 oraz uczących ich nauczycieli. Z zainteresowaniem zwiedzili szkołę i poznali jej dorobek. Na pamiątkę otrzymali szkic monograficzny SP nr 2 i dokonali wpisu do kroniki z okazji 40-lecia szkoły.

Czwarty dzień był **Dniem Nauczyciele- Nauczycielom**. Uczestniczyli w nim byli i obecni nauczyciele. Pani dyrektor Anna Wasilewska uroczystie powitała zebranych nauczycieli. Krótko przedstawiła rys historyczny szkoły i zaprosiła do wspólnego obiadu. Podczas słodkiego poczęstunku można było obejrzeć popisy nauczycieli. Przygotowali oni program rozrywkowy będący przekrojem tego, co działo się w szkole, w Miastku i Polsce w czasie ostatnich 40-stu lat. Była również i manifestacja I-majowa.

Nad wszystkim czuwała niezastąpiona konferansjerka, scenarzystka i reżyser w jednej osobie- p. Grażyna Jamniak. Woźny "Ziutek" zachęcał wszystkich do wspólnej zabawy, śpiewów i burzliwych oklasków. Humory dopisywały uczestnikom wieczorku, który trwał do białego rana.

Organizatorzy: Dyrekcja Szkoły Podstawowej nr 2 w Miastku, grono pedagogiczne, rodzice, pracownicy obsługi i administracji. Koordynatorem obchodów była p. Renata Pewińska. **Sponsorzy i fundatorzy nagród:** rodzice, nauczyciele, przyjaciele szkoły, władze samorządowe i Hufiec ZHP w Miastku.

Violetta Sawcycz

Barbara Widzińska

Szkoła Podstawowa nr 2 w Miastku

Zabawa w teatr

„Teatr to forma pracy, która kształtuje osobowość, rozwija procesy poznawcze, uwagę, spostrzegawczość, wyobraźnię, myślenie, pamięć i mowę. Pobudza twórczą aktywność dziecka, wspomaga jego harmonijny i pełny rozwój.” Dlatego edukacja teatralna w nauczaniu zintegrowanym jest potrzebna i pożyteczna.

W dzisiejszych czasach wiele osób bardzo rzadko, a nawet wcale nie korzysta z tak ciekawej dziedziny kultury. Nieliczni rodzice udostępniają swoim dzieciom kontakt z teatrem od najmłodszych lat.

Prowadzę kółko teatralne w klasie drugiej. Wspólnie z uczniami przygotowujemy i prezentujemy inscenizacje dla rodziców, rówieśników młodszych dzieci z przedszkola. Staram się dostosować treść przedstawienia do wieku aktorów i widza, by zachowania aktorów były dla nich zrozumiałe.

Twórczość teatralna wywołuje u wielu dzieci różne przeżycia, bo każde z nich jest niepowtarzalną indywidualnością. Wszyscy uczestnicy spotkań mają okazję ćwiczyć poprawną wymowę i dykcję. Staram się stworzyć przyjazną atmosferę zaufania, życzliwości, otwartości na wszelkie propozycje. Dzieci nie obawiają się krytyki, gdyż każdy z nich ma prawo do porażek i błędów, które nie są wyśmiewane, ale traktujemy jako nowy sygnał do czynnego udziału w zajęciach. Natomiast widoczne efekty pracy pozytywnie aktywizują uczniów do coraz lepszej i bardziej efektywnej pracy. Dzieci bardzo angażują się w to, co robią. Działalność teatralna daje uczniom możliwość wielostronnego rozwoju. Bardzo chętnie uczestniczą w zajęciach osoby nadruchliwe, nieśmiałe.

Dzieci nadpobudliwe w niektórych formach teatralnych są niezastąpione, natomiast nieśmiałe mają okazję przełamać barierę i pozbyć się tremy. Jako przykład mogę podać moją uczennicę, która chciała być aktorką, ale na pierwszym spotkaniu podczas czytania tekstu, ze strachu „urywała” końcówki wyrazów. Na następnych spotkaniach dzielnie walczyła z treścią. Bardzo ważnym wydarzeniem dla niej był pierwszy występ. Doskonale zagrała swoją rolę. To jej pomogło uwierzyć we własne siły. Od tego czasu chętnie uczestniczyła w zajęciach teatralnych i występowała na scenie.

Poprzez swoją specyfikę teatr spełnia również ogromnie ważne zadania wychowawcze. Jest to miejsce, w którym obowiązuje szczególnie, inny niż w szkole, czy w domu sposób zachowania. Rekwizyty do naszych przedstawień wymyśliłyśmy sami. Uczniowie przedstawiają propozycje, wspólnie wybieramy najciekawsze i realizujemy (często) przy pomocy rodziców. Uczestnicząc w zajęciach teatralnych dzieci rozwijają swoją wyobraźnię, wykonując rekwizyty kształtują u siebie poczucie piękna i estetyki. Często przenoszą się w świat magii, czarów. Chętnie wcielają się w role baśniowych postaci, które zwyciężają zło np. Baba Jaga, która straszyla dzieci czarnym, spróchniałym zębem, musi stawić się u stomatologa. Lekarz nie tylko leczy ubytki, ale zmienia wygląd „straszydła”, jego nawyki i zachowanie. Od tego czasu czarownica staje się postacią pozytywną (odczarowaną). Dzieci bardzo chętnie uczestniczą w takich magicznych scenkach.

Prowadząc teatr szkolny, zauważyłam, że uczniowie są dla siebie bardziej wyrozumiali, wrażliwi na piękne słowa. Niektóre osoby stały się bardziej odpowiedzialne, zrównoważone. Rozwija się w nich postawa twórcza.

Uważam, że spotkania teatralne w edukacji wczesnoszkolnej, to ciekawa, pożyteczna forma realizacji zajęć pozalekcyjnych i spędzania wolnego czasu.

Hanna Giersz

Szkoła Podstawowa w Przechlewie

KÓŁKO TEATRALNE

Zainteresowanie kształceniem uczniów zdolnych w ostatnich latach zaczyna nabierać coraz większego znaczenia. Pojawiły się nowe możliwości na stworzenie jednostkom uzdolnionym coraz lepszych warunków rozwoju. Wynika to m. in. z ogromnego zapotrzebowania społeczeństwa na ludzi zdolnych i twórczych.

Obecnie wdrażana reforma oświaty kładzie duży nacisk na problematykę również w zakresie edukacji wczesnoszkolnej. Jeden z programów (Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna klasy 1-3, Warszawa 1998, WSiP, s. 6) podkreśla, że "nadrzędnym celem edukacji wczesnoszkolnej jest wspomaganie dziecka w osiąganiu możliwie najwyższego stopnia rozwoju osobowego, korzystnego dla niego i dla społeczeństwa, w którym żyje i z którego dorobku korzysta".

Zauważyłam, że dzieciom zdolnym w edukacji wczesnoszkolnej w mojej szkole nie poświęca się tyle uwagi, co dzieciom mającym trudności w nauce. Ci ostatni zawsze są natychmiast rozpoznawani i obejmowani terapią pedagogiczną, uczęszczają na zespół korekcyjno-wyrównawczy. Uczniowie zdolni zaś są chwaleni za pracowitość, mądrość, biorą udział w różnych konkursach. W związku z powyższym postanowiłam wyjść naprzeciw potrzebom uczniów zdolnych. Zorganizowałam dodatkowe zajęcia w formie KÓŁKA TEATRALNEGO.

Kółko teatralne prowadzę społecznie, nieodpłatnie od września 2000 roku. Spotykam się raz w tygodniu (w miarę potrzeb częściej) z kilkunastoosobową grupą dzieci składającą się z klasy II b i III b. Mimo, że udział w zajęciach jest dobrowolny, spotkania cieszą się wielkim zainteresowaniem. Dzieci przychodzą na nie w pełnym składzie, bardzo chętnie i systematycznie.

Rozpoczynając pracę kilka pierwszych zajęć poświęcałam na dramę, aby poznać osobowość dzieci. Pomocne mi też były ćwiczenia fonematyczne, a w szczególności ćwiczenia słownikowe, ćwiczenia związane z oddechem przeponowym i ćwiczenia związane z ekspresją ciała. Poznawaniu przez dzieci pracy aktorskiej służyły też ćwiczenia interpretacyjne. Przykłady tego typu czerpię z książki "Zarys kultury żywego słowa" J. Krama. Aby umożliwić dzieciom poznanie różnych prób interpretacji głosowej tekstów, wykorzystuję nagrania magnetofonowe i nagrania na kasetach wideo. Kolejnym etapem mojej pracy było "zetknięcie" się z teatrem. W tym celu zorganizowałam wyjazd do Bałtyckiego Teatru Dramatycznego do Koszalina na spektakle teatralne pt. "Królowna Śnieżka" i "Kubuś Puchatek". Dzieci mogły zobaczyć jak wygląda "prawdziwy" teatr oraz poznać pracę aktorów. W dalszej pracy starałam się przygotowywać z dziećmi krótkie scenki, a dopiero później "spektakl teatralny".

Jak twierdzi Stanisław Rzęsikowski, przygotowanie przez dzieci spektaklu "jest szkołą samodzielności, urzeczywistnienia siebie w roli twórcy i odtwórcy, okazją do tworzenia się silnych więzi w grupie uczniowskiej", staram się zainspirować dzieci do tworzenia własnych scenariuszy przedsta-

Lekcja archeologii w 2069 roku

- Nauczyciel: Kto przypomni co mieliście przygotować na dzisiejszą lekcję? Proszę Beta.
- Beta: Mieliśmy przygotować stare zdjęcia i sprzęty. Niewiele ich zostało, ponieważ większość dawno oddano do recyklingu. Te, które pozostały nie wiemy do czego służyły i jak się nazywały. Nawet najwięksi klasowi bajownicy nie potrafią ich sklasyfikować i nazwać za pomocą swoich czytników multimedialnych.
- N: Spodziewałam się takich trudności. Mam dla was niespodziankę. Zaprosiłam na dzisiejszą lekcję najstarszych mieszkańców naszej planty- panią Rozalię i Jana Kowalskich, którzy dobrze pamiętają przelom wieku XX i XXI.

Na scenę powoli wchodzi staruszkowie i siadają w fotelach.

- Rozalia: Witajcie kochane dzieci. Bardzo się cieszymy, że jeszcze ktoś nas potrzebuje.

- N: Chcielibyśmy aby państwo odpowiedzieli nam na kilka pytań dotyczących zgromadzonych na lekcji zdjęć i urządzeń.

R: Z miłą chęcią kochaniutki!

Max: W szufladzie ze starociami znalazłem stare zdjęcie przedstawiające dziwny widok: wysokie, chropowate słupy pokryte zielonymi plamami. Co to takiego?

- January: Przecież to jest las!

- M: Co to jest las?

- J: Las...to drzewa o twardych, szorstkich pniach, których rozłożyste gałęzie pokryte są zielonymi listkami poruszającymi się na wietrze. Za moich czasów do lasu chodziło się na spacer z dziewczyną lub na jagody i grzyby.

Alf: Dlaczego ludzie na tym zdjęciu nie mają aparatów tlenowych? W jaki sposób oddychają?

- R: Nie mieli z tym najmniejszego problemu. W powietrzu była wystarczająca ilość tlenu, którą produkowały rośliny. Niestety ludzie zniszczyli lasy - "zielone płuca" Ziemi wycinając je i zanieczyszczając powietrze. Reszty zniszczeń dokonała dziura ozonowa.

- M: Jak wyglądały rośliny, czy to były wielkie generatory z kominami, z których wydobywał się ten dym?

- J: O nie, nie! Cała ziemia była pokryta bujną roślinnością. Rośliny miały zielone liście zawierające ciałka zieleni - chloroplasty, w których podczas fotosyntezy powstawały związki organiczne i tlen.

- B: To bardzo skomplikowane!

- J: Ale jakie piękne. Większość roślin miała kolorowe kwiaty zwabiające owady. Cóż to był za widok! Zielona trawa upstrzona żółtymi, białymi i różowymi kwiatami, a wśród nich Rozalia opalająca się na słońcu!

Fragment scenariusza inscenizacji z okazji Dnia Ziemi przygotowanego przez Iwonę Kordylas - nauczycielkę w Gimnazjum w Daminicy.

wień. One same opracowywały oprawę plastyczną przedstawienia: projektowały kostiumy i scenografię, doбираły muzykę. Zaangażowanie dzieci często udzielało się także rodzicom, którzy włączali się w dzieło tworzenia inscenizacji. Często dzięki współpracy rodziców powstawały piękne stroje i dekoracje. Podczas prób dzieci zacieśniały więzi koleżeńskie. Nie było mowy o jakiegokolwiek rywalizacji, dzieci przyjmowały uwagi (często od swoich kolegów), nikt się nie obrażał, wszyscy bowiem myśleli o tym, aby spektakl się udał i podobał publiczności. Dzieci z prowadzonego przeze mnie koła przygotowane spektakle prezentują na zebraniach z rodzicami, kolegom i koleżankom z klas młodszych, uczniom z sąsiedniej szkoły podstawowej i przedszkolakom.

Opisywane zajęcia koła teatralnego pełnią podwójną rolę: dydaktyczną i wychowawczą. Mają walory kształcące, integracyjne, terapeutyczne, kompensacyjne, rekreacyjno-rozrywkowe i kulturowe. Pozwalają dzieciom rozwijać wyobraźnię, twórcze myślenie i samodzielność. Uczą też pracy w zespole.

PRZEDSTAWIENIA KOŁA TEATRALNEGO

- 12 X 2000 r.- "Umówmy się na spotkanie"- scenka na apel szkolny z okazji DKEN;
- 19 I 2001 r.- "Różne bywają Babcie" i " Dzień Babci i Dziadka"- scenki z okazji Dnia Babci i Dziadka w szkole;
- 27 i 29 III oraz 9 IV 2001 r.- "Wielka przygoda w małym miasteczku" - spektakl teatralny dla uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 1 i 2, Przedszkola nr 1 i 3 oraz rodziców w Miejsko Gminnym Ośrodku Kultury w Miastku;
- 28 V 2001 r.- "Święto mamy"- scenka z okazji Dnia Matki dla swoich mam w szkole;
- 19 XI 2001 r.- "Co słycać w lesie?"- inscenizacja dla uczniów klasy I b, II b i III b oraz rodziców na zebraniu z rodzicami;
- 21 XII 2001 r.- "Dlaczego przy grocie był osioł i wół?"- inscenizacja dla uczniów klasy I a i III a oraz na apel z okazji Świąt Bożego Narodzenia w szkole;
- 23 I 2002 r.- "Dwunastu braci"- scenka dla rodziców na zebraniu z rodzicami w szkole;
- 11 III 2002 r.- "Marcowe święto"- inscenizacja dla rodziców z okazji Dnia Kobiet w szkole.

UCZESTNICY:

Z KLAS Y II B: 1. Jarosław Blicharz 2. Dorota Bogdan 3. Izabela Harazińska 4. Patrycja Jaworska 5. Karolina Kałol 6. Kinga Kłoniczyńska 7. Tomasz Malarski 8. Grzegorz Pyć 9. Daria Stanisz 10. Magdalena Włodarska 11. Aleksandra Zabrocka 12. Robert Kaczmarek 13. Klaudia Goleń

Z KLAS Y III B: 1. Jakub Felski 2. Jakub Małyszko 3. Grzegorz Jacewicz 4. Bogusława Chamier- Gliszczyńska 5. Marta Antoniak 6. Sylwester Witka-Jeżewski 7. Milena Grabowska

Barbara Widzińska

opiekun koła w SP nr 2 w Miastku

Uroczystość pasowania na 6-latkę

W naszym przedszkolu w Gdyni od lat istnieje zwyczaj pasowania na 6-latkę. Miasto związane jest z morzem, dlatego w ubiegłych latach pasowanie odbywało się w formie „chrztu morskiego”. Nie obyło się bez postaci: Trytona, Prozerpiny, Neptuna i Diabłów morskich. W zeszłym roku postanowiliśmy, że pasowanie najstarszych grup dzieci odbędzie się „po murzyńsku”. W połowie września przygotowania ruszyły pełną parą. Wspólnie z koleżankami wykorzystaliśmy wiadomości i ilustracje znajdujące się w czasopismach popularno-naukowych, następnie w dostępny sposób wiedzę przekazywałyśmy dzieciom.

Przedszkolaki sporo dowiedziały się o życiu ludzi i zwierząt zamieszkujących Afrykę. Nauczyły się również piosenek, których autorkami były nauczycielki. W przygotowaniach brali udział rodzice, szyli swoim pociechom stroje. Dzieci ubrane były w czarne getry i czarne bluzki oraz spódniczki wykonane z resztek materiału. Dekoracja sali, to wspólne dzieło rodziców i wszystkich nauczycielek, była imponująca. Ważny element stanowiła wojskowa siatka maskująca zawieszona pod sufitem, na której wisiały wycięte ze styropianu i pomalowane egzotyczne ptaki oraz zwierzęta-maskotki, te zaś zwisały na „lianach” zwiniętych z pasków krepiny. Na podłodze stały styropianowe palmy oraz lew, krokodyl i słoń. Uroczystość odbyła się w godzinach popołudniowych, aby mogli w niej uczestniczyć wszyscy rodzice.

Imprezę rozpoczęły dzieci tańcem przy dźwiękach murzyńskich tamtamów, (melodia z kasety). Następnie odbył się konkurs wiedzy o zwierzętach. Przedszkolaki rozpoznawały odgłosy egzotycznych zwierząt i popisywały się wiadomościami na ich temat. Po takim wysiłku umysłowym sześciolatki rapowały piosenkę do słów wiersza „Murzynek Bambo”.

Kolejną konkurencją miała udowodnić, że dzieci potrafią przetrwać w dżungli: chodzenie po drabinkach, to „zrywanie kokosów”; poruszanie się z krążkiem na głowie przypominało „noszenie wody w dzbanie”; rzut woreczkiem do celu to „polowanie na zwierzyń”. Ostatnie zadanie okazało się najtrudniejsze, lecz wywołało najwięcej radości, a było to „przezieranie się przez dżunglę”, czyli przejście na czworakach przez tunel (worek bez dna).

Kolejnym zadaniem było znalezienie i odczytanie tajemniczych listów. Listy znajdowały się w słoiczkach, a nie w butelkach, żeby łatwiej je wyjąć. Tajemnicze wiadomości poprowadziły dzieci szlakiem bogactw Afryki. Posługując się kodem strzałkowym przedszkolaki odnalazły hebanowe maski, muszle morskie i banany. Dowiedziały się o ich znaczeniu w życiu tubylców. Po tych zmaganiach dzieci zaśpiewały i zatańczyły do piosenki „Jestem sobie na wpół dziki”, kończąc swój występ. Następnie pani dyrektor uroczystie mianowała dzieci na „sześciolatki” i pogratulowała im świetnej znajomości życia w Afryce. Wręczyła książki, dyplomy uznania oraz banany. Uroczystość zakończyła się tańcem pt., „Tumba-lala”, do którego dzieci zaprosiły rodziców.

Sześciolatki długo wspominały jak zdobywały sprawności w „Afyce”. Natomiast rodzice pozytywne opinie o uroczystości zamieścili w kronice przedszkolnej. Październikowa uroczystość była okazją do nawiązania bliższych kontaktów z rodzicami. Mogli oni aktywnie uczestniczyć w przygotowaniach uroczystości, a potem obserwować zmagania i umiejętności swoich pociech. Przedszkolaki zaś czuły się doskonale, bo łatwiej wykonać każde zadanie, gdy w pobliżu jest mama lub tato.

Zachęcam gorąco do wprowadzenia w przedszkolu zwyczaju „pasowania na 6-latkę” na początku roku szkolnego. Pomysłów na zrealizowanie uroczystości na pewno nie zabraknie. W przedszkolu nr 43 w Gdyni uroczystość pasowania 6-latków wpisana jest na stałe w kalendarz imprez.

Elżbieta Czykier

Przedszkole Samorządowe nr 43 w Gdyni

ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

Wizerunek białego orła na godle państwa Polskiego wiąże się ze znaną legendą o trzech braciach. Lech, Czech i Rus wyruszyli w trzy strony świata, żeby znaleźć odpowiednie dla siebie siedziby. Podczas odpoczynku Lech usłyszał głos orła. Na drzewie, pod którym się zatrzymał, biała orlica zbudowała gniazdo. Lech uznał to za szczęśliwy znak i postanowił właśnie tutaj założyć gród, który nazwał Gniazdo (Gniezno). Od tej pory Polskę towarzyszy biały orzeł.

Apel w zamyśle przygotowany jako spotkanie przy „ognisku”- atrapie z piosenką patriotyczną i gawędą poświęconą godłu Polski - ORŁU BIAŁEMU. To spotkanie odbyło się z okazji rocznicy ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI, a przy ognisku zasiadła młodzież gimnazjalna i uczniowie szkoły podstawowej. Dobór pieśni wyływał z charakteru uroczystości i opierał się na repertuarze niepodległościowym. Wizerunki orłów wykorzystane w programie powiększone do formatu A4, pochodzą z kolekcji zdjęć orłów polskich – MULTIMEDIALNA ENCYKLOPEDIA HISTORII POLSKI PWN. Na zakończenie programu narrator poprowadził krótką zabawę, stawiając pytania do usłyszanych tekstów gawędy na przykład, „Za panowania którego króla Polski Orzeł Biały stał się oficjalnym godłem naszego kraju?” Za każdą prawidłową odpowiedź nagradzano łakociem. Ważne jest, aby tę zabawę zapowiedzieć na początku zachęcając dodatkowo do uważnego słuchania.

Ze scenariusza przygotowanego przez Mirosława Sawickiego, nauczyciela historii w Zespole Szkół w Redzikowie.

Bliżej rodziców

W przedszkolu pracuję dwadzieścia lat, od dwóch jako dyrektor. Wspólnie z radą pedagogiczną poszukujemy takich form pracy, które promowałyby naszą placówkę wśród społeczności lokalnej.

Chcąc przybliżyć rodzicom i ich dzieciom pracę w przedszkolu, postanowiliśmy między innymi zorganizować tak zwane „wiosenne dni otwarte”. W bieżącym roku już po raz drugi wyszliśmy z podobną ofertą. Polegała ona na tym, że od marca do czerwca w każdą sobotę, w godz. 10.00 do 12.00 czekaliśmy na rodziców z dziećmi z całego miasta.

Na naszych gości czekały jasne, przestronne sale przedszkolne oraz nauczycielki, które prowadziły zajęcia z dziećmi i ich rodzicami. Dla wielu z nich, była to okazja nie tylko do wypicia kawy ale i wspólnej zabawy połączonej z obserwacją swoich pociech w czasie kontaktów z rówieśnikami. Wszyscy chętni podczas bezpośrednich rozmów z personelem, obserwacji oraz poprzez wgląd do grupowych kronik pracy, mogli poznać przedszkole oraz zapoznać się z ofertą naszej placówki.

Rodzice, którzy skorzystali z naszej akcji, mieli możliwość dokładnie przyjrzeć się naszej pracy, jak również mogli przygotować swoje dzieci do beztrudnego przekroczenia progu przedszkola w miesiącu wrześniu. Wśród odwiedzających nas rodziców byli tacy, którzy zapisali lub planują zapisać dzieci do przedszkola oraz tacy, którzy nigdy nie skorzystają z naszych usług z przyczyn niezależnych. Jednym i drugim, jak wynika z wpisów do kroniki przedszkolnej, spodobały się nasze sobotnie spotkania. Pomogły bowiem przybliżyć szerszemu środowisku naszą pracę, której specyficzny charakter nie wszystkim do końca jest znany.

Zaangażowanym w przedsięwzięcie nauczycielom, sprawia satysfakcję fakt, że odwiedzające nas dzieci z niecierpliwością oczekują kolejnej soboty a rodzice z entuzjazmem wyrażają się o naszych „wiosennych dniach otwartych” i już teraz pytają czy będziemy kontynuować naszą akcję. Rosnąca na spotkaniach frekwencja świadczy o tym, że nasza inicjatywa spotkała się z zainteresowaniem szerokiego środowiska lokalnego, co było jednym z naszych głównych założeń. Chcemy bowiem dotrzeć nie tylko do naszego potencjalnego klienta, ale do każdego dziecka, które marzy o tym by poznać przedszkole.

Jolanta Olejnik

*Miejskie Przedszkole Publiczne nr 10
w Starogardzie Gdańskim*

Piękna nasza Ustka cała

EDUKACJA REGIONALNA

Nauczanie blokowe oraz realizacja ścieżek edukacyjnych to znakomite sposoby wspomagania procesu integracji wiedzy, umiejętności i postaw. Aktywne metody są drogą wiodącą do samorealizacji uczniów; wspomagają również całość działań zmierzających do wszechstronnego rozwoju dziecka.

Przykładem wzajemnego przenikania się treści ścieżek jest realizacja projektu badawczego i projektu działania lokalnego: "Piękna nasza Ustka cała". Kolejne zadania, składające się na całość, przygotowywano w czasie modułowych zajęć z historii, języka polskiego, plastyki i w-fii. Finałem kończącym różnorodne poczynania uczniów, nauczycieli przedmiotów i wychowawców klasowych był "Turniej wiedzy o Ustce" przeznaczony dla klas VI.

Scenariusz Szkolnego turnieju wiedzy o Ustce

CELE EDUKACYJNE:

1. Poznanie najbliższego środowiska i specyfiki regionu.
2. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej Ustki i najbliższego regionu.
3. Poznanie historii miejscowości.
4. Kształtowanie tożsamości narodowej w aspekcie tożsamości regionalnej.
5. Rozwój postaw patriotycznych związanych z tożsamością kultury regionalnej.
6. Rozwijanie wartości rodzinnych związanych z wartościami kulturowymi wspólnoty lokalnej.

KSZTAŁCENIE UMIEJĘTNOŚCI:

- poszukiwania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł,
- twórczego rozwiązywania problemów,
- efektywnego współdziałania w zespole i pracy w grupie,
- budowanie więzi międzyludzkich,
- poprawnego posługiwania się językiem ojczystym,
- przygotowania do publicznych wystąpień,
- rozwijanie wyobraźni.

METODA: projekt. **TYP:** projekt badawczy i projekt działania lokalnego. **RODZAJ:** projekt zbiorowy, międzyklasowy.

SPOSÓB REALIZACJI: Etap wstępny obejmuje zapoznanie uczniów i nauczycieli z celami turnieju, rodzajami konkurencji oraz "Regulaminem Turnieju". W każdej klasie szóstej powstają grupy, które przygotowują z pomocą wychowawców i nauczycieli, przydzielone im zadania.

CZAS PRZYGOTOWANIA: 3–4 tygodnie.

PREZENTACJA: 3–4 h lekcyjne.

MIEJSCE PREZENTACJI: sala gimnastyczna i boisko szkolne.

STRUKTURA I OPIS TURNIEJU.

Turniej wiedzy o Ustce stanowi jeden z elementów podsumo-

wujących efekty realizacji międzyprzedmiotowych ścieżek edukacyjnych tj.: "Edukacja regionalna", "Wychowanie patriotyczne i obywatelskie" oraz "Przygotowanie do życia w rodzinie" - podczas trwania nauki w szkole podstawowej.

Uczniowie, po zapoznaniu się z celami i rodzajami zadań, przystępują pod kierunkiem wychowawców do ich realizacji. Pomocą służą nauczyciele organizujący i przygotowujący turniej.

Przy ocenie końcowej, po rozegraniu wszystkich konkurencji, uwzględnia się:

- a) rzetelność wykonania zadania i zakres zdobytej oraz przekazanej wiedzy,
- b) atrakcyjność, pomysłowość, estetyka przygotowanych prac plastycznych i inscenizacji,
- c) walory językowe uwidocznione przy realizacji zadań nr 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 8.
- d) zaangażowanie klas podczas prezentacji własnych zespołów w czasie rozgrywania poszczególnych konkurencji.

O zwycięstwie i kolejności następnych miejsc zdecyduje ilość punktów zdobytych przez daną klasę w czasie prezentacji. Nagrody zostaną przyznane zgodnie z regulaminem, po ogłoszeniu przez Zespół Oceniający, ostatecznych wyników.

REGULAMIN

- I. Turniej składa się z ośmiu konkurencji pt.: **1.** scenka **2.** wiersz **3.** trasa **4.** pytania **5.** herb **6.** wywiad **7.** zawody sportowe **8.** reklama
- II. Każda klasa będzie reprezentowana przez kilkuosobowe grupy występujące w poszczególnych konkurencjach.
- III. Konkurencjom - punktacja - zasady turniejowe:
 - 1. Scenka** - do 6 pkt. - Czas prezentacji do 5 min. Kilkuosobowy zespół "aktorów" przygotowuje przed turniejem krótką scenkę prezentującą fragment legendy o Ustce.
 - 2. Wiersz** - do 6 pkt. - Kilkuosobowy zespół lub pojedyncze osoby z każdej klasy ułożą wierszyk o Ustce.
 - 3. Trasa** - do 6 pkt. - Czas prezentacji do 5 min. Zespół "turystów" przygotowuje przed turniejem atrakcyjną, dla zwiedzającego Ustkę, trasę wycieczkową. Nanieść ją należy na wykonany przez uczniów plan Ustki. Trasę należy przedstawić, uzasadniając wybór miejsc i kolejność zwiedzania. Komisja oceniała także estetykę pracy.
 - 4. Pytania** - do 6 pkt. - Czas na zastanowienie 20 sek. Reprezentacja klasy (2 uczniów) losuje 3 pytania. Za każdą prawidłową odpowiedź na pytanie można uzyskać po 2 punkty. Uczniowie odpowiadają wspólnie.
 - 5. Herb** - do 6 pkt. - Czas prezentacji do 3 min. Zespół plastyków przygotowuje przed turniejem propozycję herbu dla naszego miasta, innego niż obecny. Jeden uczeń z zespołu wyjaśnia publiczności i komisji zasadność propozycji. Oceniana jest pomysłowość, estetyka wykonania.
 - 6. Wywiad** - do 6 pkt. - Czas prezentacji 8-10 min. Dwuosobowe zespoły dziennikarzy przeprowadzają (przed turniejem) wywiady z pracownikami różnych instytucji, dzia-

łających w Ustce. Instytucje będą przydzielone zespołom na zasadzie losowania.

7. **Zawody sportowe** - 1 pkt. za wygraną - Przeciąganie liny, po 4 zawodników z klasy (2 chłopców i 2 dziewczyny).
 8. **Reklama** - do 6 pkt. - Wszyscy uczniowie z danej klasy przygotowują hasła reklamujące Ustkę jako miejscowość wczasową, uzdrowiskową, nadmorską itp. Osoba wyznaczona zbiera propozycje, a uczniowie wspólnie z wychowawcą wybierają najlepszą, którą zaprezentują na turnieju w wybranej przez siebie formie (np. transparentu, plakatu itp.).
- IV. Każda klasa przed turniejem przygotowuje okrzyki, zawierające startujących do aktywnego udziału w poszczególnych konkurencjach.
- V. W razie konieczności przeprowadzona będzie dogrywka. Reprezentacje klas, mających tę samą liczbę punktów, powtórzą konkurencję nr 4-PYTANIA.
- VI. Nagrodami dla zwycięzców są dyplomy, słodycze, dodatkowe punkty z zachowania. Dodatkowo zespoły i uczniowie, z maksymalną ilością punktów w danej konkurencji, otrzymają oceny cząstkowe – celujące z przedmiotów uwzględnionych w konkursie.

Monika Piechota i Ilona Gaworczyk
Szkola Podstawowa Nr 2 w Ustce

KONKURS LIGA MATEMATYCZNA

Z REGULAMINU: • Udział w Lidze jest bezpłatny. Organizatorzy nie zwracają kosztów uczestnictwa. • Liga Matematyczna podzielona jest na trzy etapy: etap I - eliminacje; etap II - półfinał; etap III - finał • **Eliminacje** trwają od października do grudnia. Raz w miesiącu zestaw zadań publikowany będzie w Głosie Pomorza oraz na stronach internetowych I LO w Słupsku (www.zso1.slupsk.ids.pl/liga) oraz PAP (www.pap.edu.pl/matematyka). Zadania rozwiązują uczniowie w domu. Każda praca musi być napisana na papierze podaniowym, zawierać imię i nazwisko ucznia, imię i nazwisko nauczyciela uczącego, dane szkoły. Zadania (z powodów techniczno-organizacyjnych) powinny być rozwiązywane według kolejności. Rozwiązania uczniowie przesyłają (dostarczają) na adres *Spoleczne Gimnazjum Językowo-Informatyczne, ul. Kilińskiego 41, 76-200 Słupsk z dopiskiem LIGA MATEMATYCZNA w terminie do 15 dnia następnego miesiąca.* • Wszyscy nauczyciele współpracujący w prowadzeniu Ligi Matematycznej otrzymają zaświadczenie potwierdzone przez ODN Słupsk i PAP Słupsk. • Wszystkie informacje dotyczące Ligi Matematycznej (regulamin, zadania, wyniki) są dostępne na w internecie: www.zso1.slupsk.ids.pl/liga

Z WIZYTĄ NA OLIMPIE

Konkurs mitologiczny w klasach I gimnazjum

CELE: Sprawdzenie wiedzy uczniów poprzez zabawę, która zmobilizuje grających do wysiłku umysłowego, ćwiczenia błyskotliwości, opanowania i kultury wobec współzawodników. Korelacja przedmiotów; język polski, historia, plastyka.

ŚWIAT ANTYCZNEJ GRECJI

Witamy serdecznie wszystkich sympatyków antycznej Grecji. Pozdrawiamy cię Zeusie gromowładny spoglądający ku nam, którzyśmy się zebrali, aby raz jeszcze poplotkować o bogach, herosach, aby raz jeszcze odwiedzić Olimp. A odwiedzimy go w doborowym towarzystwie: oto jury dzisiejszego turnieju..... W olimpijskich bojach towarzyszyć nam będą i dopinguować zaproszeni goście..... Pozwólcie teraz przedstawić uczestników dzisiejszej zabawy..... Przed wami trzy serie pytań:

- I. Bogowie olimpijscy
- II. Niebianie, herosi i ludzie
- III. Olimpijski spokój czyli mitologia w naszym języku

Na pytania, które mają różną punktację, odpowiadać będzie wytypowana przez was osoba. Leżące przed wami kartki papieru wskazują, że na niektóre pytania odpowiadać będziecie pisemnie. Ilość punktów będą podawała przy pytaniach.

I. BOGOWIE OLIMPIJSCY

Niewidzialna siedziba, ukryta gdzieś w przestworzach, ku której zwracały się błagalne oczy ludzkie w potrzebie, chorobie i wszelkich troskach to OLIMP.

Na Olimpie rezydowali bogowie i boginie istoty nieśmiertelne i zawsze młode, które jeśli zechciały mogły zaopiekować się ludźmi. Są one nam tym bliższe, że daleko im do wzorców doskonałości. Mają zalety i słabości ludzkie, umieją się śmiać i płatać figle, kłócić się i bawić, kochać i cierpieć.

1. O którego boga chodzi (uczniowie losują pytanie) 1 punkt
 - a) Zmienny jak niebo, nad którym panuje, co chwila daje poznać swoje oblicze.
 - b) Na głowie ma diadem z gwiazd, spod którego patrzą ciemne, surowe, rozkazujące oczy, królowa nieba.
 - c) Niezwykle były dzieje jej narodzin.
 - d) Niebo i ziemia nie znały dotąd istoty tak nieskończenie pięknej.
 - e) Takie życie wiodła dotąd dziewicza bogini, przenosząc trudy łowów i pogoni za dzikim zwierzem nad beczyność olimpijskich pałaców.
 - f) Hera, na widok tego niewydarzonego, niezbyt urodziwego syna, który utykał na nogę, wpadła w takie rozdrażnienie, że strąciła chłopca ze szczytu Olimpu.
 - g) Przemysłny to był bóg, spryciarz i figlarz nie lada. Znał się na żartach i nieraz płatał bogom i ludziom różne psoty.

- h) Gdy wpadał w gniew, ziemia drżała z przerażenia, rozdzielane ciosami jego trójzębu góry, waliły się z hukiem.
2. Czym się zajmowali i kogo byli patronami? (losowanie pytań) 1 punkt
- a) Hefajstos c) Artemida e) Demeter g) Apollo
b) Ares d) Atena f) Hermes h) Hades
3. Jakich bogów określisz następującymi epitetami? (losowanie pytań) 1 punkt
- a) gromowładny d) wiatronogi g) zazdrosna
b) czarnoskrzydły e) kulawy h) kłótniwa
c) zrozwadzona f) mądra
4. Z jakimi 2 mitologicznymi kobietami kojarzą ci się zmiany pór roku? (Odp. uczniowie zapisują na kartce) 2 pkt.
5. Który bóg jeździł rydwanem? Jak nazywał się ten rydwan? (Odp. pisemna) 2 punkty

PODSUMOWANIE PUNKTÓW PO PIERWSZEJ CZĘŚCI PYTAŃ.

II. NIEBIANIE, HEROSI I LUDZIE - druga część pytań dotyczy niezwykłych i odważnych bohaterów.

1. Jakim postaciom nadano te określenia? (losowanie pytań) 1 punkt
- a) chytry, gadatliwy, przebiegły
b) niecierpliwy, marzycielski, bez troski
c) genialny, pomysłowy, rozważny
d) szlachetny, heroiczny, zbuntowany
e) silny, odważny, wytrwały
f) waleczny, odważny, przebiegły
g) zachłanny, skąpy, bogaty
h) wierna, kochająca, oddana
2. Z jakimi postaciami skojarzysz rekwizyty? 1 punkt
- a) zapalki c) pieniądz e) kłosa zboża g) młot
b) kamień d) puszką f) pióro h) nic
3. Odpowiedz na pytanie. (do zdobycia 2 punkty)
- a) Co robił Odys, aby nie iść na wojnę?
b) Jak Odyseusz odnalazł Achillesa?
c) Jaki był najsłynniejszy fortel Odyseusza?
d) Komu Odyseusz naraził się szczególnie?
e) W jaki sposób Odys wraz z marynarzami uniknął czaru Syren i przepłynął pomiędzy Błękitnymi Skałami?
f) Jakiego podstępny użył Odys, aby wydostać się z pieczary Cyclopa Polifema?
g) W co zamieniła podstępna Kirke towarzyszy Odyseusza, gdy zażywali w jej pałacu gościnnego poczęstunku?
h) Co Odyseusz zastał po powrocie do domu?

4. KONKURS PLASTYCZNY: dwie osoby z grupy namalują wybraną przez siebie przygodę Odyseusza. Można zdobyć 3 punkty. Czas 5 minut.
5. Pozostałym uczestnikom zostaną rozdane magiczne kwadraty. Należy wykreślić 10 nazw mitologicznych z pionowych kolumn kwadratu a pozostałe litery czytane poziomo dadzą rozwiązanie. 0,5 punktu za każdą nazwę i 1 punkt za hasło. Czas 5 minut.

k	d	z	w	h	a	n	n	i	h
i	b	a	k	ś	m	e	c	k	e
i	o	e	e	a	i	k	o	p	r
r	g	a	o	c	t	h	b	a	e
r	i	u	r	d	k	t	o	u	m
k	n	s	r	e	y	a	l	l	e
e	i	e	a	s	s	r	a	r	s

6. Rozpoznaj mit i osobę, której dotyczy cytat. Pytania dla wszystkich drużyn, odpowiedzi uczniowie zapisują na kartkach. 4 punkty

“Kiedy strącono ją do podziemi nie poszedł za nią, uciekł, zamykając uszy na jej wołanie o ratunek”

“Niech Cię nie niepokoją; Cierpienia twe i błędy; Wszędy są drogi proste; Lecz i manowce są wszędy.”

“Dzieckiem w kolebce, kto łeb urwał Hydrze Ten młody zdusi Centaury; Piekiłu ofiarę wydrze Do nieba pójdzie po laury.”

“Ułamał gałąź z dębu, w rękę trzyma złoto. Podnosi kamień z ziemi; a tu złota bryła. Dotknął skiby; i skiba w złoto się zmienia.”

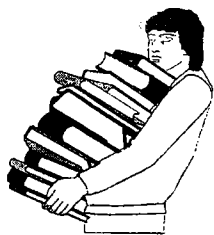
PODSUMOWANIE PUNKTÓW PO DRUGIEJ SERII PYTAŃ

III. OLIMPIJSKI SPOKÓJ CZYLI MITOLOGIA W NASZYM JĘZYKU

1. Wyjaśnij znaczenie frazeologizmów; (losowanie pytań) 2 punkty
- a) syzyfowa praca, ikarowe loty
b) pięta Achillesa, między Scyllą a Charybdą
c) nic Ariadny, herkulesowa praca
d) jabłko niezgody, czuję skrzydła u ramion
e) olimpijski spokój, spartańskie wychowanie
f) znaleźć się w labiryncie, węzeł gordyjski
g) stajnia Augiasza, paniczny strach
h) koń trojański, męki Tantalą
2. Wyjaśnij dlaczego tak nazwano instytucje? (losowanie pytań) 2 punkty
- a) zakład ubezpieczeń Hestia
b) fundacja wspomagająca poszukiwanie zaginionych Itaka
c) zespół adwokacki Temida
d) duży obiekt handlowy Hermes
e) program kulturalny Pegaz
f) kabaret Pod Egidą
g) biuro ochrony Cerber
h) dom kultury Parnas
3. Podaj nazwy porządków architektonicznych; (uczniowie otrzymują ilustracje) za prawidłowe podpisanie 1 punkt, razem można zdobyć 3 punkty.

PODSUMOWANIE: PODLICZANIE PUNKTÓW, WYŁONIENIE ZWYCIĘZCÓW, WRĘCZENIE NAGRÓD

Małgorzata Chudy i Agnieszka Kwiatkowska
Gimnazjum nr 4 w Słupsku

Książki i czasopisma

Kulturotwórcza rola czasopisma

W ostatnich latach w sprzedaży pojawiło się mnóstwo bogato ilustrowanych, atrakcyjnych pism. Są to nie tylko gazety i periodyki o charakterze ogólnym, ale ukazuje się cały szereg czasopism specjalistycznych, nastawionych na zaspokajanie i rozwijanie określonych zainteresowań czytelników. I tak, na przykład, miłośnicy techniki mają "Młodego Technika", posiadacze komputerów - "Bajtkę", "Amigę", "CD-Aktion", "PC Format" itp., młodzi historycy - "Mówią wieki".

Od jedenastu lat mogą się czuć usatysfakcjonowani także wielbiciele muzyki rockowej, a to za sprawą miesięcznika "Tylko Rock". Do września 2000 roku był on wydawany przez spółkę Res Publika Press w Warszawie i w całości poświęcony tego rodzaju muzyce oraz wszystkiemu, co się z nią wiąże. Dwa lata temu zmienił się wydawca - jest nim firma Y - Press oraz został poszerzony zakres tematyczny pisma, o czym informuje nowy, trochę przekorny podtytuł: "Magazyn nie tylko pop kulturalny". Redaktorzy wyszli z założenia, że rock jest nieodzownym składnikiem pop kultury i nie można się od niej odwracać, dlatego postanowili zająć się także muzyką popularną. "Ma być rockowo, ale również na czasie. Liczy się rock, ale też liczy się po prostu dobra muzyka i, oczywiście, rzetelne i szybkie pisanie o niej" - stwierdzili główni redaktorzy - Wiesław Wiess i Wiesław Królikowski w numerze 9. magazynu z 2000 roku.

Czasopismo "Tylko Rock" jest redagowane przez znanych krytyków i dziennikarzy muzycznych, takich jak: wspomniani już Wiesław Weiss i Wiesław Królikowski oraz Bartosz Koziczyński, Grzegorz Kszczotek. Stałymi współpracownikami są m. in. Marek Niedźwiedzki - dziennikarz radiowej "Trójki", autor popularnych audycji muzycznych, Paweł Kostrzewa, Włodzimierz Bróż, Marcin Gajewski, Krzysztof Celiński i inni. Przez kilka lat zamieszczał tu swoje felietony, wywiady z gwiazdami i recenzje nieżyjący już, ceniony dziennikarz muzyczny, tłumacz i prezenter radiowy - Tomasz Beksiński. Początkowo objętość egzemplarza wynosiła 60 stron, obecnie zwiększyła się do 80. Jest to sporo, więc każdy miłośnik muzyki może w nim znaleźć coś, co go szczególnie interesuje. Jeden numer pisma kosztuje 7 złotych.

"Tylko Rock" to magazyn kolorowy, drukowany na dobrym papierze, posiada ładną szatę graficzną, zdjęcia w nim zamieszczane nie są nachalne, utrzymane we właściwej proporcji do słowa, które jest przecież głównym nośnikiem informacji. Układ treści przejrzysty, podzielony na kilka zasadniczych działów. Najważniejsze z nich to: "Świeży krem", "Pięści w kieszeni", "Przesłuchanie".

W "Świeżym kremie" można znaleźć wywiady z gwiazdami polskimi i zagranicznymi, plotki, sensacje z życia muzycznego oraz dłuższe artykuły poświęcone jednemu zespołowi lub piosenkarzowi, który wniósł znaczący wkład w rozwój tej dziedziny sztuki. Tu również są drukowane wiersze, dzienniki i felietony znanych polskich piosenkarzy, takich jak: Kora, Czesław Niemen, Kazik Staszewski. Kilka rubryk - "Gadające głowy", "Złota dziesiątka", "Złota płyta" - przeznaczonych jest dla czytelników, gdzie mają oni okazję pochwalić się przed innymi swoimi fotografiami z artystami albo podzielić wrażeniami z koncertów lub z tego, czego lubią słuchać, bądź wyrazić swoją opinię na temat jakości drukowanych materiałów. W ten sposób czytelnicy stają się współtwórcami swojego ulubionego magazynu, uczą się kultury dyskusji, kultury wyrażania własnych sądów.

Na dział "Pięści w kieszeni" składają się rubryki: "Koncerty tu", "Koncerty tam", zawierające sprawozdania z największych koncertów w Polsce i na świecie oraz "Płyty stąd", "Płyty stamtąd", w których prezentowane są okładki i recenzje ukazujących się na rynku nowości. Jest to cenna pomoc dla kolekcjonerów, ponieważ szczegółowe i rzeczowe omówienie wszystkich aspektów wydawanych płyt pozwala uniknąć rozczarowań, uczy krytycznego spojrzenia, a tym samym kształci kulturę odbioru. W tej części magazynu znajdują coś dla siebie i początkujący zbieracze. Z myślą o nich utworzono kącik "Kraj rad", w którym zamieszcza się delikatne sugestie i porady, od czego należy zacząć słuchanie, by stać się świadomym odbiorcą ulubionego gatunku muzyki.

"Przesłuchanie" to najczęściej wywiad - rzeka z jednym zasłużonym artystą lub zespołem. Jak wiadomo, rock to odmiana muzyki, która ciągle jeszcze budzi wiele kontrowersji. Przez szereg lat, od chwili jego narodzin w latach pięćdziesiątych ubiegłego stulecia, panowała opinia, że jest jedynie przelotną modą, źródłem krótkotrwałej sławy dla jednych, fascynacji dla drugich, a dla jeszcze innych złotodajnym biznesem, dla większości zaś zjawiskiem, które szybko przeminie. Jednak muzyka rockowa przetrwała i przeszła do historii kultury XX w. jako jedno z charakterystycznych zjawisk tej epoki.

Redaktorzy pisma wychodzą z założenia, że jeśli coś się dzieje w kulturze, znajduje swoich wielbicieli i trwa, trzeba o tym pisać. Starają się więc w bardzo przystępnej formie przedstawić historię rocka, przybliżyć sylwetki ludzi najbardziej dla niego zasłużonych oraz na bieżąco informować o wszelkich nowościach, na które warto zwrócić uwagę. Oprócz tego postanowili obalić wciąż jeszcze panującą opinię o twórcach tego rodzaju muzyki jako rozkrzyczanych, zbuntowanych młodzieńcach i dziewczynach, potrafiących dać z siebie coś jedynie pod wpływem narkotyków i alkoholu. Drukując na łamach magazynu wiersze Kory i Kamila Sipowicza, wiersze, felietony i dzienniki Czesława Niemena, poezje Tomasza Budzyńskiego, felietony i eseje Kazika Staszewskiego oraz niedawno zmarłego Grzegorza Ciechowskiego - znanych i uznanych polskich

piosenkarzy, dowodzą, iż gwiazdy rocka to również ludzie wrażliwi, wykształceni, posiadający dużą wiedzę i szerokie horyzonty myślowe – ludzie w pełni zasługujący na miano twórców kultury.

Poza wtajemniczaniem czytelników w sekrety muzyki rockowej, odkrywaniem jej historii i informowaniem o tym, co aktualnie dzieje się na scenie muzycznej, "Tylko Rock" zajmuje się promowaniem płyt. Co roku funduje nagrody za najlepszy album debiutancki. Od 1994 roku przez kilka lat był współorganizatorem festiwalu dla amatorskich zespołów rockowych "Marlboro Rock Festiwal – in" odbywającego się w Sopocie, który miał na celu wyszukiwanie młodych, utalentowanych muzyków i ułatwianie im drogi do kariery. Zwycięzcom zapewniał darmowe nagranie i wydanie pierwszej płyty, a na swoich łamach zamieszczał zdjęcia i obszerny artykuł o zespole, włączając się w ten sposób czynnie w rozwój tego małego odcinka kultury.

Już po przejrzaniu kilku numerów magazynu trzeba obiektywnie stwierdzić, że jest to interesująca i pożyteczna lektura dla miłośników muzyki rockowej. Potrafi zaspokoić oczekiwania wielbicieli starego rocka oraz fanów muzyki pop i ostrego hevi metalu. Rzetelna informacja, wysoki poziom merytoryczny artykułów może wywrzeć pozytywny wpływ na kształcenie kultury muzycznej młodzieży.

Jolanta Kuźma

Zespół Szkół w Kołczygłowach

BIBLIOGRAFIA: 1. Czasopismo "Tylko Rock" 1991 – 2002. (Wybrane numery). 2. Encyklopedia wiedzy o prasie. Pod red. J. Maślanki. Wrocław 1976. 3. Garztecki Marek. Od Presleya do Santany. Kraków 1978. 4. Kalendarz – Rock' 88. Pod red. P. Nagłowskiej. Sopot 1987. 5. Zeszyty Prasoznawcze. Kraków 1991, 1992, 1994.

PRZEKAZYWAĆ WIARĘ

Podręcznik bazuje na niezbitą prawdzie, że dzieci uczą się najlepiej poprzez działanie. Odwołując się do tego, autorka Mary Doerfler Dall proponuje bogaty zestaw pomysłów, propozycji i zajęć praktycznych, które ułatwią dzieciom w szkole podstawowej przyswojenie sobie pojęć związanych z religią. Książka podzielona jest na tematyczne rozdziały i może być doskonałym suplementem do podstawowego programu nauczania religii, dostarczając szablonów do wycinania na lekcje przybliżające takie pojęcia, jak modlitwa, Biblia, katolickie legendy i podania, święta i okresy liturgiczne, zarówno do nowych, jak i już sprawdzonych tematów. Do każdego z zajęć dołączono więcej niż jedną dodatkową sugestię, by wzbogacić temat i móc wykorzystać go nie tylko w klasie, ale także w domu. Podane propozycje wymagają minimum materiałów potrzebnych do ich wykonania.

Mary Doerfler Dall jest niezależną artystką i pisarką z Chuluota na Florydzie oraz nauczycielką szkoły podstawowej z wieloletnim doświadczeniem w USA i za granicą. Jest również autorką książek "Children Discover the Mass" (Ave Maria Press) oraz "Hallelujah Hats" (Paulist Press).

Cena detaliczna: 25,00 zł/egz., stron 128, format 210x297.

Pedagogika praktyczna:

zarys problematyki-zdrowy rozsądek-wyniki badań

Autor - Profesor Andrzej Janowski - jest jednym z najwybitniejszych polskich pedagogów, osobistością szeroko znaną w kręgach europejskich instytucji zajmujących się sprawami oświatowymi; był wiceministrem oświaty w rządzie Tadeusza Mazowieckiego; jest autorem kilkunastu książek i kilkuset artykułów, człowiekiem o ogromnej erudycji i szerokich perspektywach, a jednocześnie bardzo ciepło odnoszącym się do spraw, o których pisze - prostym, zwyczajnym językiem, bez nadmiaru naukowej terminologii. Ta książka to z jednej strony doskonały podręcznik dla wszelkich kierunków pedagogicznych na wyższych uczelniach, zaś z drugiej - materiał do refleksji, przemyśleń i dyskusji dla nauczycieli. Jak pisze Autor we "Wprowadzeniu": "tematem tej książki ... jest kompetencja w zakresie "dawania sobie rady z klasą". Kompetencji tej nie można nabyć poprzez czytanie cudzych opracowań ani nawet obserwowanie cudzej pracy. Niektóre lektury mogą jednak pomóc w pracy podejmowanej dla stworzenia własnej kompetencji. Jeśli ta książka odegra taką rolę, jej zadanie będzie spełnione".

Autor pokrótce przedstawia różne teorie pedagogiczne i definiuje terminy; z którymi Czytelnik - obecny lub przyszły nauczyciel - musi być oswojony. Każdy rozdział kończy ćwiczeniami, które stanowią dobry materiał dydaktyczny dla studentów, a dla nauczycieli - materiał do refleksji. Tematy ćwiczeń mogą też stanowić materiał do dyskusji dla rad pedagogicznych. Jakby mimochodem, prezentując taktyki stosowane przez uczniów i strategie "dawania sobie rady" przez nauczycieli - podsuwa tematy na lekcje wychowawcze. Podaje wzory ankiet służących poznawaniu zespołów uczniowskich. Prezentuje wyniki badań na temat systemów szkolnych i swoje przemyślenia na temat ich wyników. A na zakończenie - przedstawia swoje głębokie refleksje na temat stanu polskiej oświaty, przyczyn, dlaczego tak właśnie jest i kierunków, jakimi prawdopodobnie powinno podążać reformowanie systemu. Nie podsuwając gotowych recept, daje bogaty materiał do wniosków i przemyśleń. Ogromna bibliografia podpowiada Czytelnikowi lektury, z którymi, być może, chciałby się zapoznać.

Język książki jest prosty, miejscami potoczny, co sprawia, że często zapomina się, iż jest to tekst sensu stricto naukowy, a nie beletrystyka. J ta książka jest książką wyjątkową - dla wszystkich tych, którzy mają lub będą mieli do czynienia z nietłumionym zadaniem wychowania i nauczania młodych ludzi.

Cena - 45 zł Książkę można zamówić telefonicznie, listownie, faksem lub e-mailem. Zamówienia należy kierować na adres: Muza Marketing, OO-580 Warszawa, Bagatela 10 m 3, tel. (22)628 63 60, (22)629 32 01, fax (22)62951 30. e-mail: klub@muza.com.pl Przy zamówieniach od 5 egz. Muza Marketing pokrywa koszty przesyłki; od 10 egz. udziela 10% rabatu.

XIX OGÓLNOPOLSKI KONKURS LITERACKIEJ TWÓRCZOŚCI DZIECI I MŁODZIEŻY GIMNAZJALNEJ

Gimnazjum Nr 2 w Słupsku - tradycyjnie już przypomina zaprzyjaźnionym z dziecięcą i młodzieżową twórczością literacką - Polonistom i Nauczycielom Bibliotekarzom o dziewiętnastej edycji Ogólnopolskiego Konkursu Literackiej Twórczości Dzieci i Młodzieży Gimnazjalnej. Główne cele Konkursu to: inspirowanie zainteresowań literackich, rozbudzanie wyobraźni, literackiej pasji i wrażliwości, odkrywanie świeżości i wnikliwości dziecięcego spojrzenia na otaczającą nas rzeczywistość, a także oryginalności języka.

Ubiegłoroczna, osiemnasta edycja konkursu miała bardzo szeroki zasięg. Dziękujemy gorąco opiekunom ponad pięciu tysięcy uczestników naszej zabawy.

Nagrody zostały uroczysto wręczone przez wspaniałą przyjaciółkę konkursu, Wandę Chotomską, podczas spotkania finałowego w Teatrze Impresaryjnym w Słupsku.

Popularność konkursu to niewątpliwie zasługa nauczycieli polonistów i bibliotekarzy, którzy inspirują i otaczają troskliwą opieką młode talenty literackie. Nawet jeśli nie wszyscy nasi laureaci będą pisali przez całe życie, to i chwilowa przygoda z piórem jest bardzo cenna, gdyż pomaga patrzeć na świat i dostrzegać to wszystko, co dostrzec trudno bez pochylenia się nad kartką papieru. Takie zwroty jak konfitury ze słońca, taniec z jednoróżcem, ubranie dla smutku czy obłok w piórniku powstają tylko podczas tworzenia.

Dziękujemy Państwu gorąco za pracę przynoszącą tak znakomite efekty. Dziękujemy za sukcesy wychowawcze, za pozyskanie zaufania młodych twórców.

Wierzmy, że dziewiętnasta edycja konkursu spotka się z życzliwością młodych twórców - także współautorów pokonkursowego tomiku „Obłok w piórniku” i ich opiekunów - że zaowocuje interesującymi utworami, a spotkanie z ulubionymi pisarzami, nagrody i wyróżnienia, przyniosą ich autorom pełną satysfakcję.

REGULAMIN KONKURSU

1. W konkursie mogą brać udział uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów z całej Polski.
2. Tematyka prac jest dowolna.
3. Prace konkursowe należy nadsyłać do Gimnazjum Nr 2 w Słupsku do końca grudnia 2002 r. Dla pełnego obiektywizmu oceny w kategorii poezji - każdy autor proszony jest o nadesłanie kilku wierszy.
4. Wiersze i opowiadania powinny być podpisane następująco: imię i nazwisko autora, klasa, szkoła; imię i nazwisko prowadzącego nauczyciela lub opiekuna.
5. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi do końca lutego 2003r.
6. Prace oceniane będą w kategoriach: a) wiersze - uczniowie klas I-IV, uczniowie klas V- VI i uczniowie klas gimnazjalnych; b) opowiadania - uczniowie klas I-IV, uczniowie klas V-VI, uczniowie klas gimnazjalnych. W skład Komisji Konkursowej wchodzi: Wanda Chotomską, Zofia Beszczyńska - krytyk literacki i redaktor czasopisma „Guliwer”; poeci i dziennikarze słupscy: Jerzy Dąbrowa-Januszewski, Tadeusz Martychewicz; pracownicy naukowci Pomorskiej Akademii Pedagogicznej - dr Marianna Borawska, dr Anna Wiech, dr Mariola Szczepańska, prof. dr. hab. Zbigniew Zielonka oraz nauczyciele polonisty.
7. Wręczenie nagród nastąpi podczas uroczystego spotkania młodych twórców 23 kwietnia 2003 r. w Teatrze Impresaryjnym w Słupsku. O terminie osoby nagrodzone i wyróżnione oraz ich opiekunowie zostaną zawiadomieni indywidualnie. Dzieciom i opiekunom spoza Słupska zapewniamy darmowy nocleg.
8. Wyróżnione wiersze i opowiadania będą opublikowane w kolejnym tomiku, podsumowującym konkurs, a także w prasie literackiej - ogólnopolskiej i regionalnej.

Adres organizatora Konkursu:

Gimnazjum Nr 2, ul Sobieskiego 3, 76-200 Słupsk

Maria Pietryka

Doradca metodyczny ds. bibliotek szkolnych

Jolanta Wiśniewska

Dyrektor Gimnazjum Nr 2 w Słupsku

Odnotowano w prasie

NOWY ROK SZKOLNY

2 września 2002 r. rozpoczął się nowy rok szkolny. Dla 427 tysięcy dzieci - po raz pierwszy. Władze centralne Premier Rządu RP Leszek Miller oraz Minister Edukacji Narodowej i Sportu Krystyna Łybacka obecni byli na uroczystości inauguracyjnej w niewielkiej Szkole Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Mąchocicach Scholasterii. Miejscowość znajduje się w sercu Gór Świętokrzyskich. Premier podczas pobytu w tej szkole otworzył nowa pracownię komputerową, a Minister Edukacji Narodowej i Sportu zapowiedziała, że wkrótce nie będzie w Polsce szkoły bez pracowni komputerowej i dostępu do internetu. W wystąpieniach podkreślano znaczenie programów: "Wyprawka szkolna" oraz dożywiania uczniów. Zapowiedziano kontynuowanie (z poprawkami) reformy edukacji oraz podwyżki płac nauczycielskich.

Od nowego roku szkolnego zaczynają funkcjonować szkoły ponadgimnazjalne, w tym trzyletnie licea i licea profilowane oraz czteroletnie technika.

Inauguracja wojewódzka - w województwie pomorskim - miała miejsce w Publicznym Gimnazjum Nr 3 w Subkowicach k/Tczewa. Uroczystość połączona była z nadaniem szkole imienia Zjednoczonej Europy. Jedną z powiatowych inauguracyj odbyła się w Zespole Szkół Leśnych i Ogólnokształcących w Warcinie.

SZKOŁA Z KLASĄ

Gazeta Wyborcza oraz Centrum Edukacji Obywatelskiej przyjmują zgłoszenia szkół, które chcą podnieść jakość swojej pracy. Do tej pory (k. września) do udziału w projekcie Szkoła z klasą zgłosiły się 3064 szkoły, w tym 1773 podstawowe i 1291 gimnazjów. Zgłoszenie trzeba poprzedzić ankietą "jaka jest nasza szkoła. Analiza odpowiedzi pozwala na wybranie zadań do realizacji.

TARGI KSIĄŻKI EDUKACYJNEJ W MIASTKU

Inicjatorem i organizatorem Targów był Jerzy Liszewski - nauczyciel doradca metodyczny historii i wos. Udział zapowiedziało 16 wydawnictw, ale część wycofała się. Nauczyciele chwalili inicjatywę, wykazując zainteresowanie ofertą wydawnictw: Demert, które proponowało mapy, atlasy i foliogramy oraz JUKI, proponującej podręczniki i materiały pomocnicze dla nauczycieli i uczniów.

INTERNET W KAŻDEJ SZKOLE

W ramach tego programu Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Człuchowie otrzymał pracownię komputerową. Składa się z 16 komputerów, skanera i drukarki. Urządzenia przekazał uczniom Jerzy Wysokiński - minister w Kancelarii Prezydenta RP.

VII KONGRES REGIONALNYCH TOWARZYSTW KULTURY

Kongres obradował 19-21 września bież. roku w Gorzowie Wielkopolskim z udziałem ponad trzystu regionalistów. Województwo Pomorskie reprezentowało 8 delegatów. Podjęto uchwałę o utworzeniu Ruchu Stowarzyszeń Regionalnych RP z siedzibą w Warszawie. Podczas Kongresu uhonorowano: doktora Józefa Cieplika - indywidualnie oraz STSK - zbiorowo Medalem pamiątkowym im Aleksandra Patkowskiego, ks. Jana Giriłowicza i prof. dr hab. Zbigniewa Zielonkę - Medalem Komisji Edukacji Narodowej), Wiktora Zybajło (Towarzystwo Miłośników Ziemi Człuchowskiej), Wandę Kiedrowską oraz Zbigniewa Jankowskiego i Jaromira Szredera (ZK-P) - odznaką Zasłużony Działacz Kultury. W Kongresie uczestniczył także redaktor Jerzy Dabrowa-Januszewski, odznaczony w tych dniach (27 września) Złotym Krzyżem Zasługi. Gratulujemy!

Książki

➤ Jan Ryszard Kurylczyk opublikował w bydgoskim wydawnictwie "Świadectwo" kolejną opowieść - rodzaj reportażu historycznego - *Słowiański przedświt*.

➤ Zofia Madela, Halina Machura i Zdzisław Machura opublikowali interesujące opracowanie: *Księżne wdowy - mieszkanki słupskich zamków*.

➤ Związek Literatów Polskich opublikował - w języku polskim i angielskim - *Album pisarzy słupskich*.

➤ Marian Fryda opublikował w Człuchowie obszerną monografię: *Bukowo i Mosiny*. Bogata materiałowo książka prezentuje dzieje tych miejscowości na przestrzeni 650 lat od nadania im przywileju lokacyjnego.

➤ Tegoroczna maturzystka z Wejherowa Dorota Masłowska opublikowała w Warszawie powieść *Wojna polsko-ruska pod flagą białą-czerwoną*. Promocja miała miejsce w warszawskim Staromiejskim Domu Kultury 17 września 2002 r. Fragmenty utworu czytał Marcin Świetlicki. Pozytywną recenzję opublikował w Polityce Jerzy Pilch.

(J.T.)

Jak tęcza co sobą nie zajmuje miejsca

Spieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą
zostaną po nich buty i telefon głuchy
tylko to co nieważne jak krowa się wlecze
najważniejsze tak prędkie że nagle się staje
potem cisza normalna więc całkiem nieznośna
jak czystość urodzona najprościej z rozpaczy
kiedy myślimy o kimś zostając bez niego

Nie bądź pewny że czas masz bo pewność niepewna
zabiera nam wrażliwość tak jak każde szczęście
przychodzi jednocześnie jak patos i humor
jak dwie namiętności wciąż słabsze od jednej
tak szybko stąd odchodzą jak drozd milknie w lipcu
jak dźwięk trochę niezgrabny lub jak suchy ukłon
żeby widzieć naprawdę zamykając oczy
choćby większym ryzykiem rodzić się nie umrzeć
kochamy wciąż za mało i stale za późno

Nie pisz o tym zbyt często lecz pisz raz na zawsze
a będziesz tak jak delfin łagodny i mocny
Spieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą
i ci co nie odchodzą nie zawsze powrócą
i nigdy nie wiadomo mówiąc o miłości
czy pierwsz jest ostatnią czy ostatnia pierwszą
(ks. Jan Twardowski)

Józef Stanisławski (1946-2002) był absolwentem Politechniki Szczecińskiej - kierunek mechanika, specjalność w zakresie obrabiarki, narzędzia i technologia budowy maszyn. Przez prawie całe zawodowe życie związany był z Zespołem Szkół Mechanicznych w Słupsku, pełniąc - oprócz funkcji nauczyciela wychowawcy - obowiązki zastępcy dyrektora szkoły. Był współtwórcą Centrum Kształcenia Praktycznego w Słupsku. Jako nauczyciel konsultant - informatyk wniósł duży wkład w rozwój Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli.

Żegnamy naszego nieodżałowanego kolegę - Józka Stanisławskiego, wspaniałego pedagoga, wychowawcę młodzieży, wyjątkowego człowieka.

Mało jest ludzi o tak rozległych zainteresowaniach, szerokich horyzontach umysłowych, a przy tym skromnych, serdecznych, wyróżniających się urokiem osobistym, ciepłem, serdecznością.

Józek kojarzył się z bardzo rzadkim połączeniem humanisty, informatyka, matematyka, mechanika, germanisty i ... brydżysty. Można by rzec, że był człowiekiem renesansu - zainteresowanym każdą dziedziną wiedzy.

Pozostanie również we wspomnieniach młodzieży jako wyjątkowy wychowawca, zawsze uśmiechnięty, pełen ciepła i uroku.

W dzisiejszych czasach mało jest takich zwyczajnych, mądrych osób, którym nie zależy na tym, aby "cały świat o nich wiedział". Większość ludzi idzie "głośno" przez życie, dosłownie akcentując swoją obecność. Józek Stanisławski był jakby "obok" problemów tego świata, a jednak wyraźnie zaznaczył swoje miejsce w życiu.

Spieszmy się kochać ludzi, tak szybko odchodzą - niektórzy odchodzą zbyt szybko, są zdecydowanie za młodzi, żeby umierać.

Józek właśnie odszedł za wcześnie, nieoczekiwanie, ale każdy, kto kiedykolwiek się z nim spotkał - będzie go pamiętał.

Dla jednych pozostanie nieodżałowanym kolegą, pełnym radości życia, innym będzie kojarzył się z refleksją nad światem i mądrością wieków, wszechstronnością umysłu i życzliwością wobec świata.

Żegnamy Cię, Józku

Zapraszamy nauczycieli do publikowania na łamach

Informatora Oświatowego

ZAMIESZCZAMY M. IN.:

- opisy praktyki pedagogicznej,
- analizy działań wychowawczych i dydaktycznych,
- sprawozdania z realizacji projektów edukacyjnych,
- opracowania zagadnień z zakresu materiału nauczania,
- propozycje rozwiązań problemów organizacyjnych i wychowawczych,
- informacje o osiągnięciach uczniów, nauczycieli;
- propozycje doskonalenia nauczycieli,
- zagadnienia z zakresu ewaluacji pracy placówek oświatowych,
- recenzje,
- zestawienia bibliograficzne,
- komunikaty.

Jesteśmy otwarci również na inne propozycje. Zależy nam jednak szczególnie na opisach działań pozytywnych i - o ile to możliwe - własnych poszukiwań i doświadczeń pedagogicznych.

UWAGA!

Konspekty i scenariusze zajęć prosimy poprzedzać opisem sytuacji dydaktycznej w danym zespole klasowym. Prosimy również o nienadsyłanie samych scenariuszy imprez szkolnych.

JAK PRZYGOTOWAĆ PUBLIKACJĘ:

- Artykuły i opracowania przeznaczone do publikacji należy dostarczać w postaci wydruku komputerowego i dyskietki zawierającej zapisany tekst.
- Tekst nie powinien przekraczać 6 stron formatu A4. Powinien być napisany czcionką wielkości 12 pkt., z zachowaniem marginesu i podwójnego odstępu między wierszami (lub 3 strony formatu A4, czcionka wielkości 12 pkt. i z zachowaniem pojedynczego odstępu między wierszami).
- Tekst należy podpisać własnoręcznie. Ponadto konieczne są następujące informacje: a) imię i nazwisko autora, b) miejsce pracy i ewentualnie pełniona funkcja (nauczyciel przedmiotu, pedagog, dyrektor, wicedyrektor itp.), c) adres domowy i (ewentualnie) numer telefonu.
- Do tekstu należy dołączyć oświadczenie stwierdzające, że materiał nie był opublikowany.
- Tabele, wzory matematyczne i rysunki należy stosować tylko wtedy, gdy jest to niezbędne.
- Należy stosować ogólnie przyjęte oznaczenia i symbole; unikać skrótów.
- Tekst powinien być komunikatywny, nienaganny pod względem poprawności językowej.
- W wykazie literatury podać należy te pozycje, z których autor korzystał, tj. książki, czasopisma, inną dokumentację.

Redakcja

INFORMATOR OŚWIATOWY NR 4/02 ISSN 1505-0904

REDAKCJA: Jan Tyborczyk, Dorota Iwanowicz

WSPÓŁPRACA: Jerzy Byczkowski, Renata Kołosowska, Łucja Knop, Elżbieta Kowalczyk, Lech Kowalewski, Małgorzata Kowalska, Maria Kozak, Mariola Łukasiuk, Ewa Misiewicz, Alicja Nykiel, Jerzy Paczkowski, Maria Pietryka, Elżbieta Pliszka, Anna Maria Rombalska, Lucyna Sroczyńska, Józef Stanisławski, Dorota Werbińska, Maria Grażyna Wieczorek, Anna Zgórska, Bożena Żuk

SKŁAD KOMPUTEROWY: Dorota Iwanowicz. **KOREKTA:** Jan Tyborczyk

WYKONANIE TECHNICZNE: Anna Lipa

WYDAWCA: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku, ul. Bałtycka 29, tel/fax sekretariat (0...59) 842-35-67,

centrala (0...59) 842-34-62, redakcja (0...59) 842-42-18; www.odnpr-inf.słupsk.tpnet.pl; e-mail: odn.pr-inf@slupsk.tpnet.pl

NAKLAD: 300 egz. Zastrzegamy sobie prawo do skracania tekstów i do nadawania im własnych tytułów. Materiały prosimy przysyłać na dyskietkach lub e-mailem. Numer zamknięto 02.10.2002r.

OŚRODEK DOSKONALENIA NAUCZYCIELI

ul. Bałtycka 29 76-200 Słupsk

telefon (0...59) 842-34-62 telefaks (0...59) 842-35-67

e-mail: odn.pr-inf@slupsk.tpnet.pl www.odnpr-inf.slupsk.tpnet.pl

STUDIA PODYPLOMOWE

- Terapii pedagogicznej i profilaktyki
- Oligofrenopedagogiki

KURSY KWALIFIKACYJNE

- Dla oświatowej kadry kierowniczej
- Dla oświatowej kadry kierowniczej (po kursie lider oświaty samorządowej lub gminnej)
- Pedagogiczny dla czynnych zawodowo nauczycieli
- Wychowania do życia w rodzinie

SZKOLENIA RAD PEDAGOGICZNYCH

1. Prawo oświatowe - karta nauczyciela po nowelizacji.
2. Prawo oświatowe - awans zawodowy nauczyciela.
3. Rozwój szkoły a rozwój zawodowy nauczyciela.
4. Mierzenie jakości pracy szkoły w kontekście zadań dyrektora szkoły i nauczycieli.
5. Wewnętrzny system oceniania.
6. Rola wymagań edukacyjnych w kształceniu ucznia.
7. Budowanie wizji i misji szkoły.
8. Europejskie programy edukacyjne.
9. Integracja międzyprzedmiotowa.
10. Dialog zamiast agresji - rozwiązywanie problemów zachowań.
11. Opis i analiza przypadku wychowawczego.
12. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów wychowawczych.